ANUL XXII – NR. 9 (925) – 24 FEBRUARIE 1973

flacara

Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

ABANDON VINOVAT LA CÎȚIVA PAȘI DE VIAȚĂ

ÎNTÎMPLĂRI DIN VIAȚA FEMEII

DE CE NU PUTEM ORGANIZA (ÎNCĂ) OLIMPIADA LA BUCUREȘTI

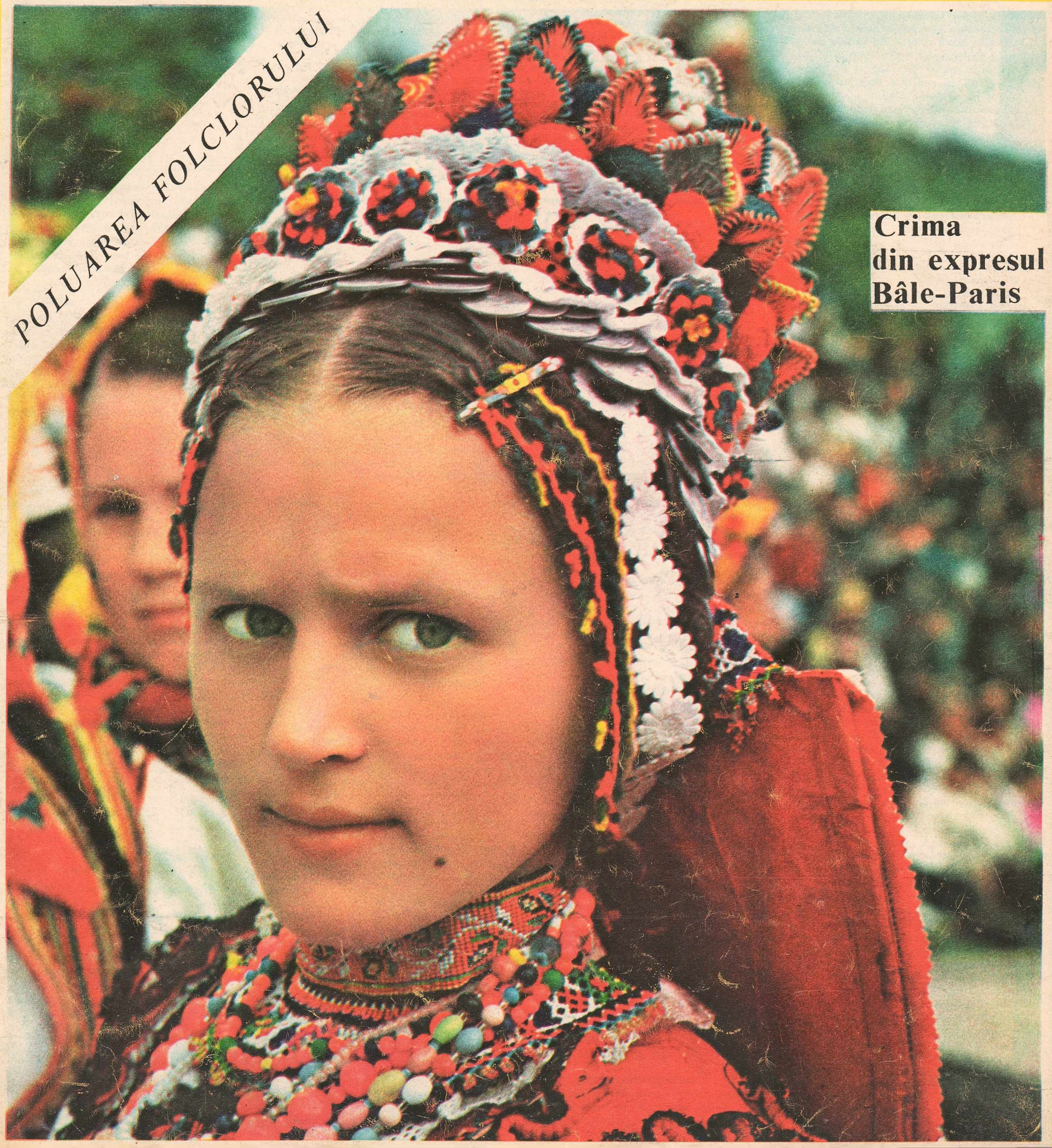

Crima din expresul Bâle-Paris

flacara la dispoziția dumneavoastră

Cîteva din problemele pe care corespondenții noștri le-au ridicat săptămîna trecută s-au dovedit — dacă nu reale — măcar pline de semnificații pentru situații similare. Mai fac o dată precizarea — pe care orice semnare cu un nume o impune — că vom publica, în această pagină, nu întîi adevărul și după aceea întrebări, ci întrebări izvoritoare din situații personale care-și caută adevărul și rezolvarea. S-ar putea ca unele din informațiile furnizate de corespondenții noștri să nu fie exacte. «Flacăra» rămîne deschisă pentru punerea la punct a acelor informații și pentru aflarea adevărului incontestabil. Prea mulți «înțelepți de ocazie» care și-au schimbat părerile de la o zi la alta și care n-au deprins încă gustul fascinant al adevărului acestui drum pe care merge țara fac figură mirată cînd văd că noi publicăm scrisori despre necazurile oamenilor. Ce-i pasă lui fietecine, care își rezolvă problemele de la înălțimea convenabilă a demifotoliului său, de care se ține cu dinții, că unii oameni nu-și pot rezolva problemele și au nevoie de vocea presei? Cu puțină demagogie, cu puțină falsă «vigilență», acești fluturi, călători prin opinii, mai pot crea o scurtă dar trecătoare suspiciune. Dar, la urma urmei, cine mai stă azi, într-o țară atît de dinamică și de doritoare de bine, cum e România socialistă, să asculte cum cobesc niște înțelepți de ocazie? Considerăm această rubrică a noastră ca o cotă de stimă concretă, a noastră, a celor ce o facem, la democrația socialistă din societatea românească de astăzi. Dealtfel, nimic n-ar fi posibil fără drumul pe care se află țara după al IX-lea Congres al partidului. Mai e oare nevoie de dovezi statistice, cînd iată omul ajunge la înălțimea propriului său vis, în țara căreia îi e, în fine, fiu drept și stăpîn gospodar?

OMENIE SI REPARTITIE

Sînt situații în care nu se poate face, în nici un chip, un anumit lucru. Acestea ar fi împrejurările determinate în mod obiectiv de limite obiective, cărora nici n-are rost să le punem întrebări puerile. A ne mira, de pildă, că noi, românii, nu trimitem repede — pînă-n aprilie, de exemplu! — astronauți pe Venus și a acuza Ministerul Transporturilor pentru această gravă opacitate interplanetară, nu ar fi decît un truc gazetăresc de mîna a doua. Dar a întreba pe oamenii care fac repartițiile în producție de ce nu țin mai mult seama de omenie, mi se pare un act normal, de perfectă legitimitate cetățenească.

Am lucrat 8 ani asistentă medicală în județ și în orașul Brașov, după care m-am înscris la Facultatea de medicină din București, și acum, în anul 1972, am absolvit Facultatea de medicină generală cu media 8,82, examenul de stat cu 10,00 și cu cele 50% acordate pentru copil, pentru boală media 9,33.

În septembrie 1972, la repartizare, am solicitat postul de medic la medicina generală din comuna Dobîrlău, unde domiciliam și unde era copilul înscris la școală, în clasa a V-a conform adeverinței nr. 295/25/IX.1972. De origine sînt din Brașov, unde domiciliez și eu și soțul care este inginer. Această comună este la 30 kilometri de Brașov, în județul Covasna, dar sînt mijloace de transport din oră în oră. Cu toate că aveam prioritate absolută de domiciliu, comisia de repartizare i-a dat repartiția absolventului de la Tg. Mureș, cu medie mai mică decît mine, 8,34, și care avea buletin de Odorhei și soția lui domicilia în comuna Ozun, la o distanță de 30 kilometri de Dobîrlău, unde se mai interpune comuna Lionău și mijloacele de transport sînt dificile.

Or, eu, care domiciliam în comună, puteam asigura asistența medicală permanentă și fără să fac naveta. Atunci, imediat am făcut contestație, pe loc, la comitet, dar m-au repartizat la Buzău — Valea Sabiei, într-o comună fără școală, de la clasa V-a în sus, și departe de familie, părăsind o mamă în vîrstă și bolnavă și un copil bolnav care este în evidența spitalului T.B.C. din Brașov și care necesită îngrijiri medicale în permanență.

Prin audiențe repetate am obținut prin adresa viA/C4/100/85332 din 8 noiembrie 1972 schimbarea de repartizare la media și la județul corespunzător mediei mele. Dar și de data aceasta nu mi s-a dat județul Covasna de fapt și de drept acesta trebuia să mi-l repartizeze, că în județul Covasna domiciliant și mi s-a propus să-mi caut eu post, ori după o muncă de șase ani să mă poarte pe drumuri pentru că am adus adresă de primire din județul Brașov cu nr. 7474/28.XII/1972 pentru comuna Șinca Nouă, și adresa nr. 116/850 din 12.02.1973 de la Ministerul C.F.R., dar nici pe acestea nu mi le-au repartizat. Deci neomenia și nedreptatea se prelungesc într-un cerc vicios contrar decretului 158/1970 care prevede că dacă absolventul domiciliază unde este un post vacant de medic i se repartizează lui.

Vă rog pe această cale să mă ajutați în soluționarea cazului meu că am fost și sînt nedreptățită și să nu fiu pusă în situația de a renunța la postul de medic și a lucra pe orice post, pentru a putea fi lîngă familie, lîngă mama mea care este grav bolnavă, lîngă fiul meu care de asemenea este bolnav și necesită îngrijiri permanente. Vreau să rămîn medic dar, în același timp, să rămîn și a familiei mele.

Viorica MAURIURT
str. Carierei nr. 13, BRAȘOV

DESPRE «MEDICUL SATULUI»

Ne întrebăm, deseori, de ce nu merg bine lucrurile în viața unor sate ale noastre, de ce «medicul satului», de pildă, nu e totdeauna «al satului», iar cîteodată nu e întru totul medic.

Iată un răspuns posibil!

Dat fiind problema pe care vreau să v-o semnalez și faptul că n-aș vrea să bănuiți că tot ce vă spun are vreun caracter personal, vă informez că unicul meu fiu e student în anul II la Facultatea de matematică.

Sînt întru totul de acord cu articolul dumneavoastră privitor la modul de intrare în facultățile cu caracter umanist, la inegalitatea în momentul «startului» (în cazul în care concursul poate fi numit «start») a tinerilor proveniți de la țară.

Vreau însă să vă atrag atenția, mai bine-zis interesul, asupra unei situații cel puțin tot atît de dezavantajoase, ba — după părerea mea — cu consecințe mai dramatice, legată de felul cum sînt repartizați în muncă absolvenții Facultății de **medicină.** *Pentru că vreau să vă asigur că n-am nici un dedesubt de ordin personal vă afirm că nici un tînăr din familia mea sau a vreunuia din prieteni nu este student la medicină (sau pretendent la acest titlu).*

Știți, cu siguranță, ca și toată lumea, că absolvenții care la terminarea studiilor poartă titlul de MEDIC sînt trimiși să-și facă stagiatura la țară.

Intenția legiuitorului a fost bună: la țară e lipsă de medici, în orașe — îndeosebi în cele mari — aglomerația de cadre sanitare e mai mare etc.

Dar dacă ne gîndim mai departe, chiar absolvenții străluciți, care au terminat facultatea cu media 10 (mă refer la tinerii MEDICI), n-ar trebui lăsați să practice independent medicina, nici măcar într-un dispensar, decît după ce și-au făcut o «ucenicie» serioasă pe lîngă un medic cu experiență.

Un absolvent al Facultății de filologie, chiar dacă nu s-a situat pe primele locuri, în cazul că e conștiincios, că e pasionat de meseria sa, că dorește să-și înlăture unele goluri din pregătire, că știe să-și apropie copiii, ar putea, muncind cu dăruire, să dea uneori rezultate mai bune ca dascăl decît un șef de promoție care a obținut chiar cinstit această clasificare, dar care e o fire mai rece, are mai puțin tact pedagogic, stăpînește în mai mică măsură clasa.

În cazul tinerilor absolvenți ai Facultății de medicină, chiar a celor mai străluciți, mai dotați și mai îndrăgostiți de meseria aleasă, a celor mai conștiincioși etc., situația este cu totul alta. Aceștia nu pot avea nici pe departe siguranța în diagnostic și în «primul ajutor» pe care le are un om cu experiență în meserie.

De aceea consider că trimiterea acestor absolvenți «pe loc gol», adică în comune unde ei, tinerii, proaspeții, urmează să fie «MEDICUL SATULUI», fără să-și fi făcut fiecare un stagiu serios pe lîngă cîte un medic bun, cu experiență, în spitale, duce — într-o oarecare măsură — la transformarea oamenilor (locuitorilor) de la țară într-un fel de cobai.

Sînt încredințată că, fără grabă, fără părtinire, cu serios simț de răspundere, s-ar putea găsi soluția ca populația de la țară să beneficieze de medici cu oarecare experiență și ca aceștia — la rîndul lor — să nu vadă în perioada aceasta un surghiun.

Ana VOINESCU
str. Pictor Andreescu, 1, BUCUREȘTI

LAUDE PENTRU „ELECTRONICA"

Si noi admirăm, împreună cu dumneavoastră, tot ceea ce e frumos. E o realitate că, în ultima vreme, tot mai mulți sînt aceia care laudă «Electronica» pentru ceea ce produce.

Poate că o să vă surprindă că printre atîtea scrisori pe care le primiți și care vă aduc la cunoștință strîmbătăți, neajunsuri și tot felul de stări de lucruri de care nu avem trebuință o să găsiți și această scrisoare pusă pe laude. Eu cred că așa e bine: cînd e de criticat să criticăm, cînd ne întîlnim cu lucruri care ne sînt pe plac, să vorbim și despre ele. Iată, eu sînt pensionar și, ca oricărui pensionar, îmi prisosește ceea ce altora le e de mare lipsă: timpul. Multe ore din timpul meu mi le petrec în fața aparatului de radio, ascultînd muzică sau o conferință interesantă, sau chiar un meci de fotbal. Aș vrea ca pe această cale să aduc mulțumiri celor ce trudesc la Uzinele «Electronica» pentru îmbunătățirea radioreceptoarelor. Tare mi-ar plăcea să cunosc de pildă pe cîțiva măcar dintre cei ce au meșterit radioreceptorul «Maestro stereo», aparat modern, frumos la înfățișare și cu audiții fără reproș. Eu unul mă mîndresc cu acest aparat pe care l-am cumpărat de curînd și mă mîndresc cu tehnica înaltă a constructorilor noștri de radio care, îmi închipui, este — așa cum se spune — la nivel mondial. Sper să țină mult ce e bun în aparatul ăsta.

Și ca să nu spuneți că prea le văd toate trandafiriu, am să adaug și o sesizare: n-ar fi rău ca la asemenea aparate strașnice să ascultăm și mai multe programe de același calibru cu aparatul.

Ion ILIES
pensionar
Drumul Taberei — BUCUREȘTI

EXACT SI FRUMOS

Revistele studențești au avut și au aerul lor special, farmecul lor irezistibil, flacăra lor. Ne bucurăm să fim gazdă acestui omagiu, pe care-l aduceți dumneavoastră climatului de seriozitate și de iubire de frumos care-i caracterizează pe mulți politehnicieni.

S-ar putea să vă apar lipsită de modestie, dar ori de cîte ori aud în dreapta și în stînga persoane care alimentează aiscuții naive despre incompatibilitatea preocupărilor științifice cu apetența pentru artă, pentru cultura umanistă, îmi vine să le iau de mînă, să le aduc la Institutul politehnic din București și să le pun în brațe cîteva din exemplarele revistei «Ing» (se înțelege, «Ing» vine de la inginerie), periodic politic, social, cultural. Desigur, oricînd se pot găsi argumente solide, validate de istorie, pentru a susține că gustul pentru exact nu-l exclude pe cel pentru frumos, dar uneori alergăm prea departe, inutil prea departe, după probe, uitîndu-le pe cele din imediata noastră apropiere. Vă rugăm rupeți-vă puțin timp și aruncați-vă ochii prin ultimele noastre numere, veți avea imaginea unor tineri care — asemeni multor băieți și fete din politehnicile țării — înțeleg că rezistența materialelor se împacă foarte bine cu, să zicem, migala cerută de rotunjirea unui vers sau de arcuirea frazelor într-un eseu. Eu nu am veleități de scriitoare cîtuși de puțin, dar citesc multă poezie bună și de aceea îndrăznesc să afirm că multe din încercările colegilor mei pot să-și găsească un loc într-o revistă de specialitate. Bineînțeles, prin rîndurile de față nu solicit spațiu de publicare, nu despre asta este vorba, am vrut doar să reamintesc unora că studenții specializați în științele exacte nu uită că «și în cosmos vom avea nevoie de o floare», cum zicea Ehrenburg.

Citiți, vă rugăm, revista «Ing».

Dana COMAN
studentă
București

AERUL CARE CINTĂ

Intr-adevăr, ce poate fi mai frumos decît un cîntec al iubirii de țară? Poate că acele capodopere pe care ni le-au dat marile figuri ale literaturii și muzicii românești ne vor urmări, cu și mai multă apropiere, pe noi, cei de azi, făcînd să se

Anunțăm pe cititorii noștri că revista «Flacăra», redactorii și colaboratorii ei nu primesc scrisori anonime.

umple aerul pe care-l respirăm cu cîntece noi.

Căci e mai bun de respirat, e mai vital aerul unei țări unde oamenii mai și cîntă.

De mult mă sîcîie un lucru care poate e socotit de unii de nu cine știe ce importanță, dar pe care eu unul — ca om născut la țară, ca om trecut de 70 de ani și ca om care în viața lui a avut menirea să educe vlăstarele tinere ale țării — nu l-am putut niciodată trece ușor cu vederea.

E vorba de dezinteresul, de subaprecierea pe care unii dintre tinerii noștri de azi o dovedesc față de cîntecele noastre cu adevărat românești. Față de cîntecele populare dar și față de cîntecele care vorbesc cinstit despre noi.

Vreau să fiu bine înțeles, nu-s împotriva muzicii moderne și nu pretind tinerilor să fie la fel de sentimentali ca noi, cei de vîrsta mea — au ei timp și pentru asta; dar nici nu pot accepta ca sufletul noilor generații să nu fie mișcat de un cîntec, aș spune ca să mă arăt în pas cu vremea, sută la sută de-al nostru.

Încît, inițiativa recentă a Televiziunii de a transmite un «Cîntec al săptămînii» am privit-o ca pe o posibilitate — alături de mari acțiuni, de felul concursului «Cîntare patriei» — de a-i educa pe tineri, de a-i face să redescopere, să retrăiască și ei simțămintele care puneau stăpînire pe sufletele părinților, bunicilor și străbunicilor lor, cînd ascultau, de pildă, «Hora Unirii» sau Cîntecul despre Doftana.

Dar — firește — dacă vrem să dăm acestei mici emisiuni un rol atît de mare, trebuie să fim și deosebit de exigenți pentru că, de fapt, în acest fel acordăm unui cîntec, unei poezii și unei melodii, posibilitatea de a pătrunde în conștiința atîtor sute de mii de oameni.

După modesta mea părere, cred că versurile regretatului Nicolae Tăutu și melodia lui Florin Bogardo, care sînt repetate la aceeași oră în toate zilele acestei săptămîni, constituie ceea ce de ordine ar trebui să fie «Cîntecul săptămînii».

De aceea v-am scris aceste rînduri dar și pentru altceva, pentru o întrebare: oare n-ar trebui să gîndim mai mult, ca să descoperim căi mai numeroase pentru a-i învăța pe nepoții noștri la ce fel de cîntece trebuie să le răspundă inima?

Cu stimă,
Gheorghe MAREȘ
învățător pensionar
str. Prof. Ursu nr. 29 — BUCUREȘTI

DREPTATE PENTRU LILIAC!

Un liliac multicolor, a cărui fotografie o reproducem alăturat, își cere dreptatea. Sîntem convinși că i se va da această dreptate, acum cînd și primăvara ne-o cere, la modul ei.

După numeroase experiențe practice și o asiduă muncă, plătite cu multiple sacrificii și privațiuni, posed în prezent, în calitate de titular, un număr de patru brevete de invenții — pe nume personal — și un certificat de inovator.

Deși posed aceste brevete, ce mi-au fost acordate încă din anul 1967 de către Oficiul de Stat pentru Invenții din R.S. România, în urma cărora O.S.I.M. a făcut mai multe propuneri către Ministerul Agriculturii și Consiliul popular al municipiului București, pentru a prelua pe seama statului aceste brevete, a le aplica prin generalizare și a le valorifica sub cele mai diverse forme pe care eu, în calitate de autor, le voi aplica și voi face recomandările necesare, cu cele mai certe asigurări de rezultate pozitive, dacă mi se vor crea condițiile necesare de care am nevoie, rezultate ce ar putea aduce venituri nebănuite în folosul statului, totuși pînă în prezent aceste propuneri au fost tratate cu indiferență.

Una din invențiile mele, brevetată cu Brevetul nr. 48 026 din anul 1967, este realizarea «liliacului multicolor», a putut fi văzută, în perioada înfloririi, în Parcul Muzeul satului, la Mănăstirea Cernica, în Parcul Herăstrău, în Parcul Palatului Patriarhal, în apropierea Palatului Marii Adunări Naționale etc.

În confirmarea acestor afirmații, cea mai elocventă și incontestabilă dovadă concretă — unică pe plan mondial — atît ca realizare cît și ca manifestarea entuziasmului ce a cucerit cele mai elogioase și emoționante aprecieri este «Cartea liliacului multicolor», ce o posed în original în calitate de autor, circa 400 de secvențe inedite cu cele mai variate peisaje și fracvente ale acestei creații românești, precum și filmul documentar de scurt metraj «Color» Orizont științific nr. 6/972, realizat de către Studioul cinematografic «Alex. Sahia», regizor fiind tovarășa Olimpia Robu, iar operator tovarășul Sorin Constantinescu, film care rulează începînd de la data de 1 august 1972 pe diferite ecrane cinematografice din Capitală și din țară.

Solicit a mi se repartiza un lot experimental de două ha teren și o seră de 200-300 mp, iar ca personal activ, numai un număr de 8 (opt) muncitori, care vor lucra direct sub conducerea mea.

După 5 ani de zile de la crearea acestor condiții, perioadă în care creațiile mele horticole vor putea fi valorificate economic și estetic, vom aduce în folosul statului, prin valorificarea arbuștilor ornamentali de liliac și de trandafiri, un venit net și categoric de peste 4 000 000 lei (patru milioane), creînd totodată posibilitatea de a realiza primul «Parc-pădure de liliac nobil din rădăcină și de trandafiri», pe o suprafață de 100 (una sută) ha de teren, realizare unică și originală în botanica mondială.

Înainte de a se lua vreo măsură în această privință, rog insistent și respectuos a mi se da posibilitatea de a putea prezenta prin proiecție cel puțin o parte din secvențele diapozitive cu tematica «Liliacul multicolor», care pot da masura rezultatelor concrete și inedite și a posibilităților multilaterale de exploatare, ale acestor realizări, atît în prezent cît și în perspectivă.

Doresc fierbinte ca aceste imagini inedite să mi se dea posibilitatea de a fi văzute și de mult iubitul nostru conducător tovarășul Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu, precum și de alte înalte personalități din conducerea partidului și a guvernului.

Gheorghe GROSU-MĂCIN
inventator horticol
str. Valea Ialomiței 11
Drumul Taberei — BUCUREȘTI

O FATĂ VREA SĂ MUNCEASCĂ

E impresionant să citești sufletul unui om tînăr, în cererea lui de integrare în cîmpul muncii.

Nu lozinci, nu făgăduinți neacoperite, ci o reală, adîncă dorință de muncă, un fel de pornire — vai, atît de justificată! — în contra parazitismului, umplu paginile acestei scrisori de la o fată care vrea să muncească.

Mai întîi, aș vrea să mă prezint. Mă numesc Molnar Ileana, am 20 de ani, sînt născută în orășelul Anina unde locuiesc și acum. Sînt absolventă de 12 clase a Liceului de cultură generală din orașul Anina. Din nefericire însă nu am bacalaureatul din cauza unui incident școlar. Îl voi obține însă anul acesta.

Prima mea încercare a fost la O.C.L. din Anina. Am depus o cerere și am fost în audiență la tov. director Marcksteiner. Aceasta era prin luna mai 1972. Știusem deja de atunci că nu voi putea merge la examenul de bacalaureat. Mi-era frică să le spun părinților adevărul și de aceea voiam să lucrez. Tov. director, auzind că doresc să mă angajez fără știrea părinților, nu mi-a dat nici un răspuns pozitiv, ca după două luni să primesc rezultatul că nu sînt locuri vacante în cadrul O.C.L. Menționez însă că în această perioadă au fost angajați n și n oameni. Tov. director mi-a mai spus că astăzi liceul este echivalent cu nimic și mai repede primesc serviciu acei cu 10 clase. Eu n-am cerut un serviciu la birou ci ca simplă vînzătoare. Am mai încercat de două ori să apelez la O.C.L. vorbind cu tov. Brondici. Mi-a spus să urmez cursul de calificare de 6 luni și după aceea încă vreo 3 luni dar fără plată. Erau doar locuri libere ca barman, ospătar, bucătar. Desigur nu mi-ar fi plăcut această meserie să fiu egală cu cei care aveau doar 4-8 clase și în al doilea rînd nu mi-a convenit să lucrez 6 luni de zile fără plată cînd am văzut că alte persoane au fost angajate cu plată fără a face acest curs. Ultima dată am mai încercat acum în ianuarie cînd tov. secretar al orașului Anina i-a dat soluția, lui tata, să apelez la O.C.L. Răspunsul tov. director era «dar tov. secretar nu știe că nu avem locuri?» M-a întrebat de asemenea dacă am mai lucrat pe undeva. Unde aș fi putut lucra, dacă nu găsesc nici un loc, măcar unul singur? Și totuși am depus o cerere, a doua deja pentru un post de simplă vînzătoare. Nici pînă acum nu am primit nici un răspuns.

Dar O.C.L. nu a fost singurul loc la care am cerut de lucru. Am încercat și la Întreprinderea minieră Anina, unde dealtfel lucrează și tatăl meu. Am depus anul trecut și acolo o cerere care de asemenea nici pînă în prezent nu mi-a fost aprobată. Desigur nici aici nu am cerut un serviciu la birou (unde dealtfel este loc doar pentru soțiile inginerilor). Nu, eu eram mulțumită și la o centrală telefonică (unde se angajează și acum o doamnă, loc care însă este deja ocupat 90% de dînsa, pentru mine însă nu este liber) sau eram mulțumită și la secția C.T.C. în funcție de cantaragist. Dar și aici se angajează «oamenii lor».

Încercări fără reușită au mai fost la IPEG, la ocolul silvic și la creșa de copii din Anina II.

Desigur, în orășelul nostru mai există o fabrică de șuruburi, o fabrică de cherestea, A.C.A. (atelierele centrale Anina) și secția covoare. Cu toate că aș dori să lucrez și în aceste locuri, n-aș putea, deoarece un pas greșit, o privire greșită m-ar costa scump. Eu sînt o fată slabă din fire și defectul cel mai mare este că sînt miopă și port ochelari, încă din 1960, cu număr foarte mare. Poate o să mă înțelegeți d-voastră mai bine, că ar fi greu pentru mine să lucrez la un strung, unde se cere precizie și mare atenție.

Sînt dornică să lucrez să-mi cîștig singură banii, la vîrsta de 20 de ani. Nu pot spune că părinții nu-mi cumpără ce-mi doresc dar nu pot pretinde ca la vîrsta de 20 de ani să mă întrețină părinții.

Vă rog foarte frumos să mă ajutați, să faceți tot ce puteți ca să pot rămîne lîngă părinții mei și să fiu angajată în Anina. Poate totuși există un loc și pentru mine.

Locuri libere există oriunde dar nu și pentru orișicine.

Ele există doar pentru soțiile unor oameni. Desigur ele nu pot renunța la serviciu din cauza vechimii, dar atunci noi tinerii ce să facem, unde să lucrăm, cu ce să ne ocupăm? Să sprijinim scaunele și mesele cafe-barurilor? Să batem trotuarul de dimineață pînă seară doar-doar să vină un Făt-Frumos să ne invite la o cafea sau la un bal? Există multe astfel de exemplare, așa că nu doresc să devin parazit, ci doresc munca.

Închei mica și totodată marea mea scrisoare.

Ileana MOLNAR
str. Dealul Frumos nr. 27, ANINA II

Rodnicul cuvînt

Pentru noi cei care scriem, cuvîntul trebuie să fie faptă. Nu se poate scrie despre muncă în lenevie. Sufletele sterpe nu pot vorbi convingător despre dragoste. Cameleonii ar invoca în zadar puterea credinței lor. Gazetăria mi se pare o ambasadă a prezentului. Mereu și mereu — clipa. Mereu și mereu — datoria față de clipă. Și sînt neconsolat să văd cît de neputincios e condeiul în fața ritmului istoriei. Revista pe care o conduc apare săptămînal și are un proces de editare destul de greoi. De aceea, un eveniment petrecut joia, oricît de mare ar fi el și oricît de mult ne-ar impresiona, ne scapă în mod obligatoriu de sub condeie. Trebuie să scriu despre el peste 9 zile. Ce actualitate mai e asta? Ei da, e și aceasta actualitate: tensiunea de a voi să fii prezent și de a te confrunta, mereu, cu ceea ce e durabil, în clipa pe care o cercetezi și vrei s-o faci să dureze. *Săptămîna trecută, cu două zile înainte de apariția primului număr al noii serii a revistei «Flacăra», tovarășul Ceaușescu făcea o vizită în Capitală, cu aerul că e o vizită obișnuita, de lucru — așa cum ne place să spunem — și noi nu observam, decît după o minuțioasa cercetare, caracterul acut, fundamental al unei observații pe care a făcut-o în legătură cu fizionomia orașelor noastre, a locuitorilor lor și a copiilor de la orașe. Dar cînd mi-am dat seama la ce reevaluări ne cheamă secretarul general al partidului, la ce examen serios de conștiință îi obligă pe toți, cei de care depinde sufletul oamenilor de mîine — care nu pot trăi într-o lume cubică, afumată și mecanică — pentru mine era prea tîrziu. «Flacăra» era deja în tipar. Aș fi curios să comparăm calendarul politic al celor ce conduc România cu alte calendare, pentru a ne da seama, într-adevăr, de marele nostru ritm. Este ritmul unor oameni îndatorați istoriei naționale și care știu prea bine că handicapul pe care-l are de învins România nu-i doar economic, ci și moral: noi n-am participat, uneori, la nunțile planetei, pentru că n-am avut, în istoria noastră zbuciumată, timp de nunți și pentru că hainele noastre de gală au fost hainele muncii, haine pe care moda imperialistă nu punea mare preț. Astăzi, trebuie să participăm la istorie. Iar noi, gazetarii, trebuie să găsim rodnicul cuvînt. Rodnica emoție. Trebuie să coborîm de pe înălțimile strepezite ale trufiei de a ști să mînuim cuvintele, aici, între oameni, și să urcăm cu ei pe ceea ce documentele partidului nostru numesc repetat* «culmile progresului și civilizației». *Pentru noi cei care scriem, cuvîntul trebuie să fie faptă. Noi n-avem doar de transportat angajamentele oamenilor muncii către tipar, ci de participat la aceste angajamente prin demersul nostru îndrăzneț în spațiul acestor vieți care luptă cu timpul, în numele propășirii României. Să vedem ce-i dincolo de cuvinte! Să vedem cîtă sudoare s-a cheltuit pentru rotunjirea unei cifre de plan! Participăm la o istorie dramatică și frumoasă și numai dacă ne uităm o clipă înapoi, eventual cu mînie, eventual cu bonomie, vom observa ce salt s-a produs în conștiința noastră. Într-o țară în care nu că nu mai e legiferat, dar nu mai e de închipuit abuzul, într-o țară în care – cu toate opreliștile locale și individuale ce se mai ivesc în calea adevărului acesta, pînă la urmă, triumfă, într-o țară în care cetățeanul e cetățean, iar nu vreun biet cetățean supleant, vreun suplinitor sau vreun stagiar în ale cetății, e bine să știm că tot ceea ce nu ne place, nu ne place din punctul de vedere al pretenților de azi, pretenții pe care le avem cu îndreptățire, dar care sînt rodul unei lupte conduse de partid și care ne cere fapte ce se numesc economie, pîine, iar pentru noi, gazetarii, cuvinte adevărate și rodnice.*

Adrian PĂUNESCU

cronica instituțiilor

statul și economia

Etatismul în economie nu este un fenomen nou, cum s-ar putea crede la o cunoaștere superficială a istoriei acestei probleme. Un autor francez citează primul caz de monopol statal din *Biblie*, în parabola celor șapte vaci grase și a celor șapte vaci slabe. Faraonul cu pricina găsise un foarte bun consilier economic, pe Iosif, care a avut ideea de a acumula în magaziile statului provizii pentru anii de lipsuri și a domina astfel relațiile cu contribuabilul. Mai apoi, romanii au cunoscut și ei monopolul asupra exploatărilor de metale prețioase, iar în Bizanț producția de bunuri aparținea în mare măsură statului, în timp ce în evul mediu tîrziu regii europeni se considerau cei mai în drept să reglementeze viața economică a supușilor.

Intrarea burgheziei pe scena istoriei a însemnat abolirea principiului, incriminat pentru că ar favoriza incuria administratorilor. Lumea izvorîtă din filozofia lui Locke, din economia politică a lui Adam Smith și din doctrinele generoase ale secolului al XVIII-lea francez punea mai presus de toate liber-schimbismul, mobilitatea raporturilor și raționalitatea lor. Intervenția statului a continuat să fie pînă astăzi privită cu oroare în lumea capitalistă, să fie considerată o limitare a posibilităților de expansiune individuală. Valorile morale burgheze au pus accentul pe succesul și realizarea de ordin personal sau cel mult familial. De aici, lipsa de scrupule și salturile spectaculoase ale unor mari financiari și industriași, înzestrați cu instincte puternice și capacitate de previziune. Piața devine singura limită naturală a organizațiilor economice. Dinamismul economic este asigurat de burghezi intrepizi, văzuți de noi în romanele epocii. Încă în 1774, Turgot scria într-un edict faimos: «Prin economia cu care își conduc operațiile și obișnuința de a trata problemele comerciale, negustorii au posibilități și resurse care lipsesc celor mai activi și luminați administratori. Agenții întrebuințați de guvern n-au nici un interes pentru economie, cumpără prea scump, transportă costisitor și păstrează cu mai puține precauții». Iată deci esența economică a capitalismului, cu individul situat în centrul lumii, iar statul reprezentat de juriști impotenți și alți clerici de același fel!

Cursul economiei moderne a fost însă altul. Kahn și Wiener, celebrii viitorologi americani, afirmă că una dintre trăsăturile fundamentale de evoluție socială, pînă în anul 2 000, va fi instituționalizarea tot mai accentuată, corelată cu dezvoltarea economică neîntreruptă. Lucrările *Comisiei anului 2000*, publicate în *Work in Progress*, conchid asupra centralizării și etatizării economiei în Statele Unite, ca expresie legică a dezvoltării forțelor de producție, estimînd că fenomenul va atinge 50%, ceea ce este imens, aproape incredibil într-o țară atît de individualistă. Societatea va lua forme tot mai *comunale*, tinzînd spre omogenizare. În sfîrșit, Zbigniew Brzezinski afirmă că tipul de reprezentare în stat se va modifica, accentul, mutîndu-se de pe juriști și «generaliști», oameni cu profesii «umaniste», le-am spune noi, în sensul cultural tradițional, va fi pus pe specialiști, cadre tehnice și administrative.

De unde vine de fapt reticența burghezului față de activitatea statului? Din aceea că îl consideră o formă a naturii, că este *parte* în afacere, dar o parte cu resurse infinite, bazate pe impozite și, în general, pe spinarea contribuabilului. Poți să tot iei, ca dintr-un pom, anul viitor fructul se face din nou, impozitele se percep. Interesul este ca întreprinderea individuală să cîștige, iar în clipa cînd statul, reprezentat printr-un grup advers, se amestecă în treburile noastre, unitatea economică respectivă se transformă într-o redută a libertății cetățeanului. Nu e mai puțin adevărat că patronul rapace, capitalistul dezlănțuit și bancherul avid de cîștig sînt fenomene economice foarte dinamice, capabile să ducă la înflorirea de industrii și chiar la bunăstare aparentă, în mod indirect, așa cum se constată în societățile de consum contemporane. Implicațiile sociale sînt însă dezastruoase și pe ele se bazează legitatea revoluției socialiste. În alte părți se constată, dimpotrivă, abulia investitorului și tocirea instinctelor, ceea ce impune schimbarea structurii statului pentru a impulsiona evoluția economică.

Un lucru e cert: etatismul înseamnă direcția de evoluție a economiei. La noi este consfințit ca *fapt*, ca formă a vieții, poate însă că nu îndeajuns de bine demonstrat teoretic, pentru a convinge în legătură cu legitatea fenomenului impusă de realitatea economiei moderne. Se întîmplă așa nu pentru că vrem noi, comuniștii, ci pentru că voința noastră se bazează pe știință. Amploarea investițiilor și necesitatea diversificării producției, a repartiției teritoriale, ca și mulțimea aspectelor sociale ce decurg de aici presupun o economie riguros planificată, centralizată. Problema este să găsim forme de a aduce mișcarea în cadrele noastre, uneori rigide, de a le împrospăta printr-un minimum de suplețe și operativitate. Din punct de vedere organizatoric, înființarea centralelor industriale poate însemna începutul unei adevărate restructurări economice cu condiția ca, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, ele să-și asume toate răspunderile care le revin prin lege.

În *«Expunerea la deschiderea colocviului privind problemele științei conducerii societății»*, secretarul general al partidului spunea: **«În analizarea problemelor conducerii este necesar, de asemenea, să pornim de la faptul că în actuala etapă a evoluției țării noastre — și pentru o perioadă încă îndelungată de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la construirea comunismului — *statul* păstrează un rol important în organizarea vieții economico-sociale, a activității cultural-educative, în administrarea avuției naționale. (...) Obiectivul fundamental pus de partidul nostru în fața întregului popor este în prezent făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. De aceea, se impune să ne preocupăm de perfecționarea și îmbunătățirea continuă a activității statului, care trebuie să asigure permanent unirea tuturor eforturilor materiale și umane pentru înfăptuirea programului elaborat de partid».** Statul nostru este expresia unor raporturi firești între cetățeni și a implicării tuturor în destinul colectiv. Etatizarea înseamnă în România de azi socializare, iar noi toți aparținem uneia sau alteia din formele sale de activitate. Interesul tuturor ar trebui să corespundă cu interesele statului și este bine ca nici cetățeanul și nici funcționarul care reprezintă statul să nu uite această ultimă realitate. Alienarea ei duce de multe ori la fetișizarea unei abstracții, în dauna vieții adevărate. De asemenea, nu fiecare întreprindere sau unitate economică este însuși statul. Are uneori omul nostru o sete de inducții false! Dacă nu merge bine un atelier sau o fabrică, pune totul pe seama gestiunii deficitare a statului. Or, nu este adevărat și ar fi bine să spunem cu toată seriozitatea și tăria care sînt lipsurile în diferite locuri, tocmai pentru a întări substanța statului nostru și a ne feri de confundarea părții cu întregul.

Aurel Dragoș MUNTEANU

ei sînt copiii noștri

«Posturile de personal medical mediu și auxiliar, repartizate pentru o unitate ambulatorie de specialitate (policlinica), vor asigura toate activitățile respective: cabinete de consultații, laboratoare, tratamente în unitate și la domiciliu...» (subl. n.) *citat din «Norme de aplicare a H.C.M. 2024 din 1969».*

O hotărîre bine gîndită și binevenită pentru copiii bolnavi, ale căror afecțiuni nu necesită internarea într-un spital, ci pot fi tratați ambulatoriu.

De la un timp, mai precis de 2 ani, în practică, această lege nu se mai aplică.

De ce? Pentru că nu sînt suficiente mașini care să se deplaseze la domiciliul copilului bolnav.

Și atunci, ce se întîmplă cu un copil în stare febrilă, căruia medicul, după o judicioasă examinare, i-a prescris un tratament injectabil cu antibiotice? Să zicem, din municipiul București.

Mama nu are altceva de făcut decît să-și ia copilul, care are 39 grade, în brațe și să meargă la dispensarul teritorial, care funcționează însă numai între 8 și 20. Dacă aici este închis, mai are o șansă: să meargă la camera de gardă a celui mai apropiat spital și «să roage frumos» să i se facă copilului injecția. Să zicem că ar fi o soluție, numai că, de exemplu, din Drumul Taberei și pînă la cel mai apropiat spital (Colțea) este o cale atît de lungă... și mașinile circulă numai pînă la orele 24.

Că tratamentul copiilor, mai ales al celor sub 2 ani, este o chestiune foarte serioasă nu mai trebuie demonstrat; că medicii pediatri consideră absolut urgentă rezolvarea ei și aceasta este clar. Dar dacă toate aceste lucruri sînt atît de clare, de ce Ministerul Sănătății, direcțiile sanitare nu găsesc o soluție?

«Dacă am avea mai multe mașini, treaba ar fi aranjată» au fost răspunsurile unor persoane avizate, ca de pildă tov. dr. N. Georgescu, directorul direcției sanitare a municipiului București.

«Scump la tărîțe și ieftin la mălai», cam așa ceva! Pentru că un tratament incomplet aduce uneori mai multe daune copilului: prelungirea bolii copilului, alte complicații: prelungirea concediului medical al mamei etc. Deci, alte medicamente care costă destui bani, alte concedii plătite pentru mamă; și asta numai pentru că o hotărîre, bine luată odată, a fost dată uitării pentru niște rațiuni minore, dar și pentru că nu s-au luat din timp măsurile tehnico-materiale necesare aplicării ei.

Dar nimic nu trebuie considerat minor atunci cînd e vorba de grija pentru copiii noștri. Totul, de la felul și locurile jocului pînă la sănătatea lor, să fie tratat cu maximă solicitudine și responsabilitate. Să ne amintim, în acest sens, cuvintele tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, cu prilejul recentei vizite la Institutul Proiect-București, cuvinte care atestă, pe lîngă nemărginita dragoste a secretarului general al partidului nostru pentru cele mai tinere vlăstare ale țării, și faptul că totul e important pentru veghea copiilor. De fapt, pentru viitorul țării. Cu aceeași gravitate pe care conducătorul țării o acordă majorelor cerințe ale dezvoltării societății noastre e tratată și problema «minoră» a organizării unui oraș al copiilor.

Nu ne spune oare nimic grija aceasta — celor ce au decis ca bolnavii-copii să fie trambalați ore în șir după medic?

Și cum am putea accepta — pornind tocmai de la exigențele impuse de conducătorul nostru — imaginea mamelor care umblă cu copiii în brațe, bolnavi și oferiți primejdiei, după cele mai elementare îngrijiri medicale?

Ei sînt copiii noștri.

Silvia CONSTANTINESCU
fotografie de Traian PROSAN

Din numărul viitor — „Carnet politic" de Eugen MANDRIC

Am văzut un om fericit: doctorul Vasile Boici

Miercuri m-a vizitat la redacție un om pe care nu-l văzusem fericit și am apucat să-l văd fericit: doctorul Vasile Boici. **El este omul de care se leagă, îndreptățit, speranțele atîtor suferinzi de nevralgii, sciatică, lumbago, dorsalgii, mialgii, dureri provocate de artroze, dureri care însoțesc spondilozele cervicotoracale, dureri de cap (dureri esențiale), dureri ale aparatului de mișcare etc.**

După 18 ani de cercetări și succese anonime, astăzi doctorul Vasile Boici intră în perfectă legalitate.

— E adevărat?

— Începînd de luni, 26 februarie 1973, în urma hotărîrii Ministerului Sănătății mi-au fost repartizate 20 de paturi, la Timișoara, în str. Văcărescu, la Spitalul nr. 3 (în localul fostului spital O.R.L. pentru copii). S-a înființat un centru de cercetare, sub conducerea profesorului Ion Cotăescu, și două cabinete care lucrează cu patru medici.

— Cîți oameni speraţi să tratați zilnic?

— Cred că în jurul a 40. Dar metoda se va răspîndi în toată țara și sper ca oamenii, suferinzii, să fie mulțumiți de rezultatele ei. M-am bucurat să văd, în fine, solicitudinea cu care sînt primit. Directorul Direcției sanitare de pe litoral, de exemplu, s-a arătat interesat de posibilitatea folosirii «tratamentului Boici» și acolo. Îi rog pe suferinzi să mai aibă răbdare și să nu ne sufoce la Timișoara, pentru că nu s-a creat, deocamdată, decît un nucleu pentru tratament și cercetare. Mulțumesc, în această clipă, în care sînt fericit, tuturor acelora care au avut încredere în mine și celor care îmi îngăduie acum să-i ajut pe oameni.

...Peste oboseala atîtor ani de căutări, peste tot ce l-a ținut departe de visul său, am văzut un om fericit: doctorul Vasile Boici. Era în februarie 1973.

Adrian PĂUNESCU

cu și fără cazier

PLĂȚI FICTIVE

Salariații Întreprinderii de produse lemn-mobilă din București se întreabă:

— Cum a putut Ilie Chidu, șef serviciu mecanic, să falsifice devize și să înscrie în statele de plată sume fictive care i-au adus un «cîștig» de peste 100 000 lei?

— Cum s-a putut ca în perioada 1969-1972 șapte gestionari de la magazia centrală și secțiile de producție să sustragă materiale în valoare de peste 15 000 lei?

«Simplu!», răspund organele de miliție care au descoperit cazul. Simplu, pentru că, la rîndu-le, directorul Victor Bădulescu, directorul adjunct Constantin Beffa și inginerul șef Ion Bistriceanu au dat dispoziție să fie premiați 7 șefi de serviciu cu sume mai mari decît li se cuveneau. Din această «dispoziție» cei numiți s-au ales cu 20 000 lei pe care i-au împărțit frățește.

«INGENIOZITATEA» SEXULUI «SLAB»

Elena Stan, 37 ani, gestionară la Cooperativa de consum Costești, județul Argeș, n-a vrut să dezmintă, în felul ei, ingeniozitatea sexului «slab». Pentru asta, timp de 5 ani, a «jonglat» cu actele scriptice ale cooperativei, însușindu-și ilegal suma de 70 000 lei.

Pe aceeași cale, Emilia Mustață, 35 ani, casieră la o unitate «binevoitoare» din Bucovăț, județul Dolj, a reușit să «pună deoparte» cam jumătate din suma «realizată» de E.S. O socoteală «rotundă» rămîne să facă și justiția, care — aviz amatoarelor — nu consideră drept circumstanță atenuantă ingeniozitatea sexului «slab».

RAVAGIILE ALCOOLULUI

Ioan Barcsa, 25 ani, și Petru Vitan, 18 ani, ambii din comuna Joseni, județul Harghita, nu vor mai bea niciodată împreună. Ultima oară cînd au făcut-o nu s-au mulțumit numai cu atît, ci s-au luat și la bătaie. Încăierarea a fost atît de crîncenă, încît P.V. nu va mai putea ciocni niciodată «un păhărel» cu «amicul» său I.B.

*

Alexandru Stoica, 19 ani, Nistor Gheza, 27 ani, și Bela Palos, 17 ani, toți din Sînsimion-Harghita, toți fără ocupație și... toți aflați în stare de ebrietate, l-au acostat pe Bela Borș, 31 ani, muncitor la Trustul de construcții și montaje Miercurea Ciuc, în timp ce acesta se îndrepta spre casă. În urma loviturilor primite B.B. a decedat în spital.

*

Tot sub influența nefastă a alcoolului, Iulian Matiaș din Cetariu, județul Bihor, și-a ucis tatăl. Un corp dur, o lovitură «bine gîndită» și Martin Matiaș n-a mai apucat să-și renege fiul...

«PĂGUBAȘII» SÎNT AȘTEPTAȚI!

Gara Curtici. Trenul accelerat 202 e supus controlului vamal. Se pare că totul este în regulă. Se pare numai, fiindcă în spătarul băncii unui compartiment se descoperă 150 de ceasuri «Atlantic» și 7 inele de aur. Din alt ascunziș sînt scoase la iveală 248 cămăși bărbătești și 39 ceasuri brățară. «Păgubașii» sînt așteptați!

LOCUINȚĂ SUI-GENERIS

«Doriți să vă mutați în Timișoara? Vă aranjez eu». E nevoie și de ceva bani, nu uita să adauge Elisabeta Simu, 36 de ani, salariată la Fabrica «Moldova» din Timișoara. N-au fost puțini cei care s-au lăsat tentați de ofertă. E.S. a fost «onorată» cu sume între 1 000 și 5 000 lei. Naivi? Da și nu. Da, pentru că s-au lăsat înșelați de E.S. Nu, fiindcă fraudau legea cu bună-știință. În ceea ce o privește pe E.S., miliția i-a oferit o locuință... sui-generis.

ERA NEVOIE DE MAIGRET?

Iei de aici, duci dincolo și... vinzi. Așa și-a zis Gheorghe Tiulete, 25 ani, din Vitomirești — Teleorman, șofer la Autobaza Rm. Vîlcea, cînd autocamionul său a fost încărcat cu 6 500 kilograme grîu pentru a fi transportat la moara «Olt» din Drăgășani. Ca să nu mai descarce, «en-gros», a mers acasă și a început să vindă «en-detail». Simplu. Fără tarabă. Dar nu fără tărăboi. Apucase să comercializeze doar 2 000 kilograme...

Cam la fel a procedat și Ion Butiu, 38 ani, profesor din satul Ghenetea — Bihor. «Prilejul» i l-a oferit Cooperativa agricolă de producție Izvoarele, care a depozitat la școala din Ghenetea o parte din grîul recoltat. «Domnul profesor» n-a deschis tarabă acasă, dar a reușit să sustragă 3 000 kilograme grîu și le-a comercializat în mod «discret». Ne întrebăm cum de au fost posibile asemenea procedee, fiindcă, oricum, descoperirea faptelor celor doi nu presupunea perspicacitatea comisarului Maigret.

URMĂRI TRAGICE

În spitalul din Tg. Bujor, județul Galați, au fost internați în stare gravă patru frați: Dumitru, de 11 ani, Marioara, de 4 ani, Constantin, de 8 ani, și Osmina Miron, de 2 ani. Toți erau intoxicați cu substanță toxică folosită de tatăl lor pentru deratizarea locuinței. Cu toate eforturile făcute de medici, Dumitru și Marioara n-au mai putut fi salvați.

drumuri prin memorie

mitul lui dedal

Vizibilitatea drumurilor grecești putea ucide miturile. În plus, grecii n-aveau posibilitatea să-și ascundă zeii în cetate. Ei nu învățaseră încă să trăiască în oraşe-nebuloasă unde oamenii se întîlnesc fără a se cunoaște. Acesta e un privilegiu discutabil al metropolelor moderne în care un Socrate desculț ar atrage probabil atenția trecătorilor doar prin ereziile vestimentare. Olimpul reprezenta pentru contemporanii lui Homer o soluție firească. Dar ca să le redea totuși o relativă libertate zeilor, să nu-i oblige să stea tot timpul pe un munte-carceră, Grecia a căutat o insulă, atît de aproape de ea încît să fie accesibilă și atît de departe încît să fie misterioasă. A găsit Sicilia. Și și-a trimis divinitățile în vilegiatură, să urce pe Etna, Grecia neavînd vulcani, și să culeagă flori ca Persefona, Greciei lipsindu-i grădinile. Trebuie remarcat apoi că natura siciliană are o clasicitate de tip elin astfel că, emigrînd în ea, mitologia nu risca vicisitudinile exilului. Pe tărmul oriental, scăldat de Marea Ionică, munții roșcați, măslinii răbdători, clima, au puternice afinități cu arhipelagul grec. Zeii din Olimp și alte ficțiuni ale grecilor au luat aici în posesiune mitologică un peisaj familiar în care drumurile de la o aşezare la alta sînt lungi, trebuiau populate cu ceva, iar nevoia de fabulos, de complicitate cu lumina prea albă și obositoare, face parte din firea sicilianului.

Se zice că Dedal, meșterul mitic fugit din insula Creta unde regele Minos l-a închis în Labirint, a ridicat în Sicilia nenumărate temple. El a devenit metafora unui fenomen istoric și artistic real. Căci Sicilia n-a cunoscut un Eldorado de genul celui ce va înnebuni visele marinarilor spanioli, dar o aventură tot au trăit succesorii lui Ulysse în setea de a reedifica decorul cetăților natale: dovadă că în Grecia, cu excepția Atenei, există azi mai puține mărturii ale arhitecturii clasice grecești decît la Segesta, Selinunte, Agrigento și Siracuza. Pindar cînta Hymera din anticul Tyndaris și, 23 de secole mai tîrziu, Renan era plin de fervoare la Selinunte ca în fața Propileelor de pe Acropole...

Stația de cale ferată de la Segesta servește numai ruinele unui templu. Călătorii coboară, văd crinii de pădure crescuți printre dale, ciorile cenușii aşezate pe arhitrave, și cu trenul următor pleacă. M-am numărat printre ei într-una din acele zile favorabile aventurilor optice care l-au făcut pe Goethe să noteze în insulă *după* ce stătuse la Roma și Napoli: «*Italia fără Sicilia nu lasă în suflet nici o urmă. De-abia aici e cheia universală*». Disponibilitățile reveriei se năşteau, practic, din puține elemente, lumină, vînt, piatră; efectul rezulta din *combinarea* lor. Ruinele se desenau în aer exacte, raționale, dar dincolo de ele începeau ipotezele din care fiecare construia ce vroia, simpla plăcere de a sta la soare, bucuria de a privi marmura sau plictiseala aşteptării orei de plecare... Mai lipsea o moară de vînt. M-au atras totdeauna aceste păsări crucificate. Morile de vînt macină himere, operație sufletească foarte apropiată Siciliei. Zborul lor e lent, iluzoriu și captiv. Iată singurele aripi care nu mor în captivitate... La Selinunte, *lu fusu di la vecchia*, cum numesc în glumă localnicii coloana reînălțată în secolul trecut deasupra celor prăbușite de cutremure, sugerează ce va fi fost templul lui Apollo, unul din cele mai mari în lumea helenică. Umbra ei măsoară, calm și zadarnic, zilele ce trec fără să mai schimbe ceva în această ambianță în afară de faptul că nisipul sporește pe nesimțite. Timp ireversibil cu care nu mai poți face nimic decît să-ți prăfuiești mîinile cu el.

Îmbrăcînd haine grecești, coloanele acestor temple au rămas, neîndoios, fiice legitime ale insulei. Stilul s-a păstrat pur în esență. Doricul, mai ales, a găsit constructori care i-au slujit cu devoțiune perfecțiunea. Dar proporțiile se modifică. Pinii din Atena rîvnesc în pămîntul sicilian trup de stejar. Piatra n-a rezistat tentației de a se hrăni cu miraje, a renunțat la albul imperturbabil. Corpolența nu-i înlătură eleganța clasică. Îi dă însă un orgoliu al volumelor necunoscut în riguroasa Grecie antică unde niciodată nu s-ar fi aglomerat, ca la Agrigento, atîtea temple într-o singură vale. Vanitoasa stratagemă a segestinilor care, dorind să-i impresioneze pe ambasadorii atenieni, au făcut să circule la un ospăț de mai multe ori aceleași vase de aur și argint împrumutate, prezentîndu-le ca noi de fiecare dată, depășește semnificația unui simplu episod amuzant. Mi se pare de aceea profund fals ca Sicilia să fie considerată o *colonie* a artei grecești, populată cu duplicate ale originalelor din metropolă. Sicilia e un al doilea sediu al marii arte eline. Ceea ce refuza solul socratic al Atenei putea crește în ea. Beția proporțiilor nu i-a venit din altă parte. Aceeași sămînță care pe Acropole a rodit idei, aici a rodit pasiuni. Dealtfel, nu întîmplător insula a preferat dintre stilurile arhitecturii grecești tocmai doricul, masiv și viril. Acest pămînt cu nume matern, feminin, e foarte bărbătesc în rătăcirile, ambițiile, păcatele și nostalgiile lui... cortegiile de emigranți, umbrele mafiei prin sate cu clopote bigote, poeții, pescarii, docherii evocați de Pirandello, lucrătorii din minele de sulf, personajul lui Elio Vittorini care mînca o portocală cu disperare, înghițind și parcă blestemînd, cu degetele ude de suc de portocale, și zicînd «*un sicilian nu mănîncă niciodată dimineața*»... Sicilia arată aproape numai chipuri de bărbați. Pînă și doamna Concezione, din paginile aceluiași Vittorini, poartă bocancii mari, greoi, ai soțului ei...

În amurg mai ales, cînd cerul e de un roșu sanguin și coloanele templelor par bîntuite de aceleași patimi ca Etna, se vede limpede că inima Siciliei a rămas fierbinte, pasională, și atunci cînd locuiește în piatra ascetică din care s-a născut Parthenonul.

Octavian PALER

Care e situația pîinii din Valea Jiului la 162 de zile de la indicațiile tovarășului CEAUȘESCU pentru îmbunătățirea calității pîinii minerilor?

În toamna lui 1972, cu prilejul vizitei de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Valea Jiului, în discuții apropiate, de la om la om, așa cum poartă oamenii muncii din toată țara cu secretarul general al partidului, minerii i-au spus oaspetelui că pîinea nu e așa cum ar trebui să fie; nici gustoasă, nici proaspătă. Tovarășul Ceaușescu a cerut organelor locale măsuri hotărîte de remediere a situației. Clar, concret, fără drept de apel. S-au scurs de atunci 162 de zile. 162 de zile de muncă, de multe ori rodnică, 162 de zile ale angajării tuturor pentru îndeplinirea planului de producție. Timp suficient pentru nivelarea asperităților din calea pîinii cea de toate zilele, de la valțurile morii pînă la mîinile celor așezați în jurul mesei, care vor s-o frîngă rumenă și proaspătă, coaptă, ademenitoare. Dar a ajuns oare timpul pentru cei puși să vegheze drumul pîinii din Valea Jiului?

S-a îmbunătățit pîinea?

DEGUSTĂM LA GURA VETREI, CU GÎNDUL LA MISTERELE BILANȚULUI

La ceasurile 7,05 ne aflăm în biroul tovarășului Constantin Guran, directorul Întreprinderii municipale de morărit și panificație. Fiindcă ținem neapărat să aflăm, mai întîi de la dumnealui, dacă s-a petrecut sau nu revirimentul așteptat. Să-l ascultăm:

— Da, pîinea e foarte bună. Gustați-o și o să vă convingeți. Între noi fie vorba, nici înainte n-a fost rea. Totuși, din septembrie și pînă acum, am luat o serie de măsuri, atît la fabricație, cît și la distribuirea pe rețea...

Înainte de a continua raidul, ne simțim obligați, stimați cititori, să vă atragem atenția asupra cerinței directorului: *să rămînă între noi*. Așa că vă rugăm să nu mai spuneți la nimeni că produsele întreprinderii conduse de dumnealui au fost bune de la facerea lumii. Nu de alta, dar riscați să nu fiți crezuți; în primul rînd de mineri, care știu cît era de necoaptă și sfărîmicioasă pita. Însă, abstracție făcînd de elocința *cum laudae* a tovarășului Guran, trebuie să recunoaștem că, în fapt, s-a zbătut, a făcut multe din cele ce i-au stat în putință, din toamnă încoace, pentru îmbunătățirea pîinii. În privința celor ce i-au stat sau nu în putere, o să discutăm mai departe. Deocamdată, e bine să precizăm că atît franzela cît și dubla cu cartofi de patru ocale sînt pufoase și neacide. Adică, nu se fărîmițează și nu lasă acru în gură.

Facem degustarea la gura vetrei, direct de pe lopata cocătorului. Dar dincolo de aprecierea organoleptică (pozitivă, nimic de zis), ne chinuie o cifră pe care am văzut-o, cu puțin înainte, în bilanțul economic al anului 1972. De unde or fi rezultat 879 000 lei economii la prețul de cost?! Am zice să judecați și dumneavoastră premisele unei aritmetici care aduce mai degrabă cu un silogism sofistic. Însă nu înainte de a o asculta pe Elena Damian, inginer-șef al întreprinderii:

— Începînd din a doua jumătate a lunii septembrie, după îndreptățita critică ce ni s-a făcut, am acordat o deosebită grijă glutenului. Adesea, am micșorat procesul de minerale în făină chiar și sub limitele normativului. Ca să mulțumim consumatorii...

Așa este. S-a acordat mare atenție determinării chimico-fizice de laborator. Cu sprijinul Consiliului municipal al sindicatelor, brutăria a intrat în posesia unui aparat determinant. Că n-avea (!). Foarte adevărat, se depășesc admisiunile STAS (în favoarea calității produselor), mai ales la sortimentul «pîine neagră». Atunci, de unde economia? Zău dacă pricepem! Mai ales că, în exercițiul anului cu minuni în bilanț, întreprinderea a plătit și 226 000 lei majorare la prețul cu ridicata al făinii, sumă pe care forul tutelar n-a corectat-o în plan. Sigur, în structura economisirilor intră și 94 000 lei economisiți din fondul de salarii (minus care, așa cum se va vedea mai departe, nu avantajează deloc calitatea producției), vreo 300 000 de lei care au rămas în bancă, deși erau destinați întreținerii secțiilor (de unde rezultă și indulgența Inspectoratului sanitar local), s-au mai redus cu ceva capitolele cheltuielilor generale, de aprovizionare și de circulație. Dar, ciudat, suma aritmetică a reducerilor nu corespunde cu totalul economiilor. Decît dacă... Ei bine, numai dacă adăugăm și economiile la materia primă.

În ceea ce ne privește, am mai semnalat «economii» la materia primă în cîteva fabrici de conserve (unde ponderea morcovului crește în dauna pătlăgelelor vinete) și chiar la unele de confecții (care livrează o imensitate de piese «talia a III-a», cu ale căror manșete abia îți acoperi coatele), așa că nu o să mai intrăm și în detalii de panificație. Mai ales că «secretul» de fabricație se destăinuie în primul magazin «Pîine».

UNDE ARE LOC O «MASĂ ROTUNDĂ» ÎN JURUL TEJGHELEI ȘI PARTICIPANȚII ALEARGĂ DUPĂ GREUTĂȚI DE BALANȚĂ

Unitatea 133 «Pîinea» se află în Petroșani, pe Corso, și este cea mai reprezentativă dintre toate unitățile de pîine. Adică, e specializată în produse de panificație. Îi pășim pragul la orele 10,30, în toiul vînzării. Cu întrebarea noastră, laitmotivul raidului, ne adresăm mai întîi lui Aurel David, de la preparația Petrilei. Minerul se uită cînd la noi, cînd la franzela pe care o ține în mînă, și zice:

— Păi să scrieți că e mai bună decît a fost. Ăsta-i adevărul.

— E mai gustoasă, intervine un tînăr îmbrăcat în uniforma Institutului de mine, dar tot urîtă a rămas.

— N-ați vrea să fiți mai explicit? — ne adresăm studentului, care ni s-a recomandat «Constantin Cioată — din anul întîi».

— Nu trebuie nici o explicație. Nu se vede cît de turtită și de fără față este?

— N-are aspect comercial, precizează vînzătoarea Gizela Cristaly, fiindcă e transportată necorespunzător.

— Așa se aduce, claie peste grămadă, ca lemnele. Să propuneți mai multă grijă pentru ceea ce se cheamă comerț civilizat.

— Propunerea vine de la dumneavoastră. Vă rugăm să vă prezentați.

— Olga Ciornei mă cheamă. Stau în Dealul Mare nr. 3. Omul meu e mecanic de locomotivă. Și mai ziceți că, din cînd în cînd, brutăria trimite pîinea crudă. Ca să tragă la cîntar.

— Eu nu cred, zice careva, că o cruzește ca să înșele. Brutarii noștri nu sînt mari meșteri. Asta e.

— De ce să umblăm cu presupuneri? — își dă altcineva cu părerea. Mai bine să cîntărim.

Toată lumea e de acord. Însă Petruța Sandru, responsabila magazinului, ne spune că ține terezia într-o magazie, de unde niciodată n-a scos-o (în viitoarele opt ceasuri ne vom convinge că nici o unitate de desfacere a pîinii, din toate așezările miniere, n-are cîntarul de control la vedere, conform regulilor comerțului). Unii sînt grăbiți și pleacă, alții așteaptă cîntarul. Dar cînd sosește, constatăm că n-are... greutăți. Un puștan aleargă la băcănia din vecinătate, o bătrînică promite să aducă de-acasă, iar responsabila se duce să împrumute de la măcelar. În sfîrșit, avem greutățile. Se ia o pîine, la întîmplare, și...

Și tovarășa Damian, inginerul șef al fabricii de pîine, roșește. Trebuie să vă spunem că dînsa, foarte amabilă, a acceptat invitația de a participa trei ceasuri la raidul nostru. Și chiar ne-a îngăduit s-o prezentăm drept gazetar; ca să afle părerea deschisă a consumatorilor celor 60 de tone de producție zilnică. Da, roșește. Fiindcă, așezată pe platan, o «specială» de 2 lei, care ar fi trebuit să cîntărească 400 de grame, se încăpățînează să rămînă la 375 grame-neto.

Raportul fraudulos este destul de îngrijorător, întrucît reprezintă a 16-a parte din valoarea mărfii. Cum însă ancheta noastră este pur reportericească, ne ferim de orice considerațiuni proprii penaliștilor. Dacă reflectăm totuși la misterioasele economii din capitolul bilanțier al materiilor prime, o facem doar în virtutea eticii. Deoarece sondajul din unitatea nr. 133, mai bine-zis surpriza ce ne-a oferit-o, nu este un caz izolat. Următoarele cîntăriri le facem cu cîte 5 pîini (la sugestia inginerei șefe), însă rezultatul e același: **minus.** Uneori, toate cinci sînt «ușurate», fiecare de cîte 30-70 de grame. Alteori, numai una dintre cele cinci cîntărește exact. Excepție face secția de fabricație de la Lupeni, unde sondajul ne dă un rezultat pozitiv. E drept că aici cîntărim pîini calde, abia scoase din cuptor, este și mai adevărat că excepția confirmă regula, însă nu putem să nu-i zîmbim unei flori; chiar dacă-i una singură. Fiindcă-i o zi primăvăratică.

DESPRE ALTE JUMĂTĂȚI DE MĂSURĂ, ÎNTRE CARE NUMAI UNELE SÎNT LOCAL-SUBIECTIVE

Lucru cert: pîinea s-a îmbunătățit calitativ. Ne-o confirmă și minerii care iau masa la cantina din Bărbăteni, Dumitru Amariță-căi, din sectorul IV-Lupeni, tovarășii lui de abataj Gavrilă Riti și Andrei Valeriu. La cantina minei Aninoasa, ca și la cea din Dîlja, ni se face cunoscut că și meniul a făcut o «radicală cotitură înspre bine». Dar, cum nu întreaga gamă culinară constituie obiectul testării de față, o să ne rezumăm la cele brutăricești. Ca atare, să-i dăm cuvîntul inginerului Ioan Chereches, de la exploatarea Petrila:

— Vă interesați de pîine? Da, este o problemă. În mare, s-a făcut cîte ceva.

— De ce «în mare»?

— Fiindcă într-un municipiu ca al nostru, care cuprinde așezări miniere împrăștiate, problema pîinii nu se rezumă la copaie și la lopată, la fabricația propriu-zis. Cum se distribuie pîinea, cum ajunge proaspătă la consumator?

— Aveți în vedere mijloacele de transport?

— E un aspect. Nu știu cum o fi în alte municipii, dacă peste tot consumatorii sînt obligați să și-o aducă cu mijloace proprii de la brutărie, dar noi sîntem nevoiți s-o facem. Altfel, cantina noastră n-ar avea decît pîine veche.

— După cît înțelegem, fabrica de pîine n-are mașini.

— N-are. După justificata critică din toamnă, Întreprinderea județeană de industrie locală a repartizat la Petroșani 6 autocamioane «Bucegi».

— Autocamioane pentru pîine?!

— Culmea e că nici alea nu pot fi folosite. N-au șoferi, adică nu există fond de salarii pentru angajarea șoferilor...

Calitatea pîinii s-a îmbunătățit. O atestă șaptezeci de declarații consemnate în car

netele noastre. O să mai subliniem doar cîteva aprecieri, cum este aceea a medicului Roma Popovici, de la Spitalul municipal («Diversificarea sortimentelor lasă de dorit. Încercați să cumpărați undeva o pîine dietetică. N-o să reușiți»), a tehnicienilor Olga Weohl de la mina Vulcan și Aurel Manițiu de la Termocentrala Paroșeni, ale căror păreri coincid («Pîinea ajunge în prăvălie chinuită ca vai de ea»), a maistrului Ion Kernacs, de la Paroșeni («Niște schimburi de experiență pe la brutăriile din Sibiu sau București nu le-ar strica pitarilor localnici»)...

Așa stînd lucrurile, edificați într-o anumită măsură, întrebarea, pe care i-o adresăm tovarășului Clement Negruț, primarul municipiului, este următoarea:

— Ce credeți, tovarășe Negruț, că s-ar mai putea face pentru deplina satisfacere a cumpărătorului de pîine?

— A cumpărătorului de pîine este binezis, ne răspunde domnia-sa, întrucît, prin tradiție, o parte din vechile familii minerești n-o cumpără. Și-o plămădesc acasă. Din cauza asta, în condițiile dezvoltării blocurilor de locuințe, care nu pot fi proiectate cu test de copt, la noi s-au înființat cuptoare pentru servicii către populație. Însă marea majoritate a cetățenilor consumă pîine de fabrică. Și ne străduim, în continuare, să-i mulțumim.

— Despre strădaniile municipalității am mai fost informați. Știm că s-a întărit controlul obștesc, că dumneavoastră, personal, vă duceți adesea la brutării și chiar prin magazine. V-am ruga să vă referiți la unele măsuri care se impun, dar nu pot fi luate pe plan local.

— În principal, ar fi de dorit sprijinul Ministerului Muncii, ca să putem completa schema forței de muncă a fabricii de pîine. N-avem maiștri brutari pe schimburi și nici muncitori destui. Valea Jiului se încadrează în zonele cu forță de muncă greu recrutabilă. Iar Ministerul Muncii, deși a fost solicitat, întîrzie să acorde acel spor de zece la sută la salariul brutarilor, conform H.C.M.-914-68.

— Nu se găsesc brutari?

— Cu greu. Și după scurt timp de la angajare, își dau demisia, se duc vagonetari în abataj. Pentru că salariul în industria extractivă este mai mare, pentru că minerii se bucură de unele avantaje sociale.

Interviurile cu colegi nu prea intră în uzanță, însă noi cerem și opinia lui Viorel Teodorescu, semnatarul rubricii «Probleme cetățenești» de la ziarul local «Steagul roșu». Fiindcă părerile noastre sînt formate într-un raid ocazional, în timp ce dumnealui cunoaște realitățile de zi cu zi. Să-i dăm cuvîntul:

— Pîinea, așa cum ajunge la cumpărător, depinde mult și de rețeaua de desfacere. Unde există mult spirit «de suficiență». Organizația comercială locală «Alimentara» manevrează pîinea în condiții pe care cu indulgență le-aș numi «neglijente». N-are navete de schimb, iar în rafturi «o aruncă». La vînzare se dă prioritate pîinii sosite în ajun, cea proaspătă fiind «păstrată».

— Controlul obștesc, după cîte am aflat, e foarte activ.

— Este. Însă, în bună măsură, e ignorat de conducerea organizației comerciale. Dacă Inspectoratul comercial n-ar mai aplica și amenzi prompte, vînzătorii contravenienți ar aștepta mult și bine măsuri administrative serioase din partea direcțiunii.

— Ne dați un exemplu?

— Și mai multe. Dar rețineți că vînzătorilor de la unitatea nr. 22-aeroport li s-a aplicat simbolica sancțiune de «avertisment». Deoarece, într-un raid întreprins de noi, i-am surprins chefuind cu țuică, cu ușa încuiată, în timpul programului. Și cetățenii făceau coadă afară...

Este limpede. Țuica se bea și cu obloanele trase. Motiv pentru care nici noi nu mai consemnăm opinia tovarășului Wilhelm Neag, primarul de la Lupeni. L-am căutat, am vrut să aflăm ce întreprinde pentru îmbunătățirea pîinii, dar ni s-a spus (la primărie) că e plecat «în control». L-am descoperit într-un magazin care urma să se redeschidă după renovare (cu ușa încuiată), unde domnia-sa, în compania directorului organizației comerciale locale, Dumitru Poenaru, se ocupa de o masă inaugurală «udată» din belșug.

În timpul programului.

În timp ce pîinea din Valea Jiului se îmbunătățește la gust, dar scade uneori în greutate. Ciudată compensație!

Gheorghe FILIMON

lupta cu timpul

DE CE OPRIȚI IDEILE NOI, PREA SCEPTICI TOVARĂȘI DE LA CENTRALA CONSTRUCȚII ȘI MONTAJ DIN BUCUREȘTI?

o idee în sprijinul cincinalului: poate fi cunoscută calitatea betonului!

Există o categorie de oameni care nu uită, mai înainte de a se apuca de treabă, să se întrebe: «de ce să fac eu, dacă nu face Popescu?», uitînd că sînt cazuri în care nu mai trebuie să zici *eu* sau *tu*, *eu* sau *el*. Mai trebuie, așadar, să învățăm încă să spunem înainte de toate *noi*, să înțelegem, și nu neapărat în vorbe, că scopul nostru, al tuturor, este *devenirea noastră, autodepășirea continuă*. E poate mai ușor să-ți spui că nu e datoria ta, că în sarcina cutărui sau cutărui coleg cade acea acțiune, și astfel conștiința îți este liniștită, ai acoperire în fața ta și a altora (mai ales cînd ai avut grijă să scoți respectiva activitate în afara obligațiilor tale statutare, prevăzute expres prin legi și instrucțiuni). Te obișnuiești astfel să conjugi verbul începînd cu persoana a III-a, trăgînd apoi învățămintele ce ți se par logice, și de la *el nu muncește* spui firesc: *eu nu muncesc*...

Nu este însă în intenția rîndurilor de față să stabilească o statistică a celor ce spun la început nu. Ne ajunge convingerea că ei sînt cei puțini, că toți ceilalți, semenii noștri, cei cu care ne întîlnim zi de zi, în uzină, în sala de cinematograf sau pe stradă, au învățat, poate mai înainte de a-și propune, să spună «*noi*» atunci cînd știu că trebuie să hotărască soarta lor, să zică *acum*, dacă au nevoie să înceapă sau să pună capăt unui lucru. Și dacă mă gîndesc bine nu greșesc, cred, afirmînd că cel dintîi cîștig al națiunii noastre, în drumul spre progres, n-a fost doar înălțarea unui baraj sau a unui bloc, ci și sentimentul că *eu* a fost înlocuit cu *noi*, și nehotărîtul «poate facem mîine!», schimbat prin imperativul *acum*.

Aici se înscrie deci unanima decizie de a ne achita obligațiile asumate pentru actualul cincinal, mai înainte, în 4 ani și jumătate, exact în timpul calculat util în urma estimării puterii și voinței noastre.

În sprijinul acestei idei vin doi ingineri, oameni necunoscuți publicului larg, care propun, nici mai mult, nici mai puțin decît o minune. Ca să nu fim acuzați că ne jucăm cu vorbele, expunem cazul în forma sa obiectivă: în întreaga lume, calitatea betonului folosit în construcție nu se poate stabili decît după 28 de zile de la folosire (în construcțiile hidrotehnice, după 60 de zile). Dacă după această perioadă probele de laborator stabilesc că betonul este sub marca sa, sub certificatul pe care-l eliberase fabricantul, se recurge și la alte probe (cu ajutorul ultrasunetelor). Urmează, dacă e posibil, cămășuieli sau rebetonări. Dacă nici acum constructorul nu e convins de rezistența betonului turnat, lucrarea respectivă, fie ea hală industrială sau bloc de locuințe, este demolată. Practica de zi cu zi dovedește că în 20-25 din probele efectuate marca betonului este sub normă, iar 30 la sută din probele de laborator necesită și o altă probă. Din această cauză proiectantul își rezervă o clauză, așa-zisul coeficient de siguranță, fixînd o marcă superioară celei necesare, ceea ce duce la supradimensionări inutile și la o mare risipă de materiale.

«Noi, — zice inginerul Ovidiu Izbășescu —, eu și inginerul Florin Teodorescu, am descoperit o metodă care permite să stabilim marca betonului înainte de folosire.

— Nu-mi vine să cred, ar fi un miracol...

— Nu sînteți singurul care nu crede. La început nu ne-a dat nimeni nici o atenție. Cu timpul... am mai făcut cîte ceva și am reușit, după mari eforturi, să brevetăm invenția: «Aparat portabil pentru determinarea rapidă a mărcii betonului, pe betonul proaspăt», invenție ce se situează deasupra a tot ce a realizat tehnica mondială la această oră.

— Și mai departe?...

— Un mai departe nu există, din păcate. Din luna ianuarie 1972 și pînă acum nu prea s-a mai făcut nici un pas, pentru simplul motiv că nu ni se dă crezare.

...Încercăm să ne convingem. Nu ne obișnuim încă cu gîndul, dar ăsta e adevărul: de mai bine de un an de zile, invenția celor doi ingineri așteaptă. Așteaptă pentru că unora, de fapt celor plătiți să se intereseze de soarta acestor idei, serviciilor de invenții și inovații din centrală, le e greu să accepte că a trecut cuiva prin minte o idee pe care un american, de pildă, n-a avut-o mai înainte. Dacă e să fim drepți, cu asta s-ar mai împăca ei, scepticii, dar cum să se împace cu gîndul că invenția e a altuia și nu a lor (nu are importanță dacă cei doi lucrează de ani de zile «în betoane», cum spun ei). Să lăsăm hîrtiile ștampilate să vorbească: în 1970, Institutul politehnic din București avizează favorabil posibilitatea realizării unui asemenea aparat.

Martie 1970: Institutul pentru metrologie avizează, de asemenea, favorabil și trimite contractul pentru semnat Direcției generale de construcții și montaj din cadrul Consiliului popular al municipiului București.

Ianuarie 1972: invenția e brevetată.

30 iulie 1972: același institut de metrologie se arată dispus să preia execuția prototipului.

Ce credeți că zice Centrala construcții și montaj din București, sub semnătura inginerului Dragomirescu, director pentru problemele de cercetare și dezvoltare: invenția nu demonstrează eficiență economică, prototipul costă prea mult, nu se oferă certitudini. Și uită că aceste fonduri pentru realizarea prototipului: 600 000 (aparatul costînd, odată cu fabricarea lui în serie, 500 de lei), pot fi asigurate de orice întreprindere interesată de soarta activității sale și că Institutul de metrologie își asumă, prin adrese semnate, răspunderea realizării.

Argumentul suprem e: nu se poate, din moment ce n-au făcut-o alții. Eu nu văd cum ar fi posibil asta! Nimic mai normal: văd alții și fac, pentru ce să nu le creăm posibilitatea?

Lăsăm forurilor competente posibilitatea unei explicații.

În ceea ce ne privește, consemnăm eficiența invenției inginerilor Izbășescu și Teodorescu. Cu ajutorul noului aparat se poate stabili calitatea betonului fiecărei basculante și se pot lua măsuri imediate de remediere, astfel încît laboratorul să-și corecteze rețeta. *Se verifică de asemenea întreaga cantitate de beton și nu o parte din 300, cum se întîmplă acum. Prin recîștigarea betonului pierdut la ora actuală pentru probe se realizează, în întreaga țară, o economie de 2 500 000 lei, iar prin renunțarea la utilaje, piese și manoperă, o economie de circa 38 milioane lei anual.*

Nu mai continuăm lungul șir al avantajelor, considerînd că ne-am convins cititorii. E adevărat (și paradoxal!) că trebuie convinși mai întîi chiar cei desemnați să asigure drum liber ideilor, acelor idei ce vin în sprijinul hotărîrii noastre generale — participarea tuturor oamenilor muncii, cu ajutorul minții și al faptelor, printr-o cît mai bună organizare, la triumful cauzei noastre, la îndeplinirea înainte de termen a cincinalului.

Pentru că totuși ce altceva cer interlocutorii noștri? Ei solicită posibilitatea participării integrale la elanul general al națiunii. Și în calea lor, e limpede, nu pot sta scepticismul și neîncrederea și nici cel puțin întrebări de tipul: «cum de le-a dat în gînd, din moment ce alții n-au făcut-o?» Și de ce-au făcut-o tocmai ei?!! E prea tîrziu să ne mai îndoim, trebuie să acționăm.

Petre ANGHEL

sub semnul urgenței

Pentru traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român

Stimate tovarășe Ioan Ursu

Dezvoltarea economică și socială a țării noastre în etapa actuală reclamă, în cel mai înalt grad, sprijin consistent din partea întregului front național al cercetării științifice. Omenirea trăiește în era celei mai mari revoluții care s-a desfășurat vreodată între hotarele științei, aceasta fiind rațiunea generală a necesității la care ne referim. Dar România socialistă, țară în curs de dezvoltare, țară care și-a propus să anihileze handicapuri venite din istorie și să se apropie, într-un interval de numai 10-15 ani, de nivelul națiunilor cu cel mai înalt grad de civilizație, are temeiuri suplimentare să ceară și să primească de la oamenii ei de știință un flux viguros de inteligență, convertit în soluții moderne și în tehnologii avansate. Un suport fundamental pentru accelerarea progresului, pentru scurtarea drumului, un echivalent autohton, cu valori multiple și greu de măsurat, pentru reducerea importului de gîndire străină. Desigur, nici o țară din lume nu se poate limita, în prezent, doar la fondul, la capacitatea și la rezultatele gîndirii științifice naționale, date fiind imensitatea și complexitatea problematicii, precum și legile, pe de o parte obiective, pe de altă parte inefabile, ale activității de cercetare. Dar fiecare țară e preocupată, acum mai mult decît oricînd, să-și dezvolte intens arsenalul științei naționale, să-l facă eficace și rentabil, strălucitor pe anumite planuri, sensibil la necesități în ansamblu, activ și prompt, în dialog cu industria.

În România de azi, țară hotărîtă să lupte cu toate prelungirile trecutului, hotărîtă să lupte, de asemeni, cu ritmurile îndrăcite ale altora și chiar să le depășească, pentru a realiza apropierea, responsabilitatea oamenilor de știință capătă din premise adîncimi excepționale.

Conferința Națională a partidului, din iulie trecut, și-a concentrat atenția și asupra domeniului cercetării științifice.

În raportul prezentat conferinței de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului spunea: *«Realizarea obiectivelor pe care ni le-am propus în acest cincinal impune o preocupare deosebită pentru dezvoltarea cercetării științifice»*. În continuare, cu excepționala putere de cuprindere și de sinteză a domniei-sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit, în fața forului comunist al țării, la realizările și la neajunsurile manifeste încă în cîmpul activității de cercetare științifică, indicînd totodată măsuri menite să vitalizeze forțele de cercetare, să le racordeze la necesitățile multiple ale economiei naționale, în vederea modernizării rapide a producției.

În timpul lucrărilor conferinței, o serie de participanți, reprezentînd diverse domenii de activitate, au discutat despre problemele cercetării științifice românești, în raport cu rezultatele obținute pînă la acea dată și, mai ales, în corespondență cu febra și cu noul echilibru caracteristice pentru dezvoltarea economică și socială a țării, după Conferința Națională a partidului.

Sînt convins că în acele zile, precum și de atunci încoace, fiecare om de știință, tînăr sau vîrstnic, «general» ori «soldat», de pe cuprinsul acestui nobil cîmp de luptă pe întinderea căruia nu explodează decît idei și nu sînt învinse decît... necunoscutul și necesitatea, s-a simțit vizat, chemat, înregimentat, animat.

Cu ocazia Conferinței Naționale ați vorbit și dv., stimate tovarășe Ioan Ursu, în calitate de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. V-ați referit, atunci, la situația cercetării științifice din țara noastră, la încurajările de ordin moral și material pe care le primește cercetarea din partea partidului și statului, la preocupările forului de coordonare, în fruntea căruia vă aflați, pentru dinamizarea științei românești, în vederea realizării unui echilibru între forța și misiunea ei. După un timp, autorul acestei scrisori a făcut pentru ziarul «România liberă» o serie de interviuri cu cercetători din cîteva domenii ale științei. Am înțeles cu prilejul acelor dialoguri că oamenii implicați direct în activitatea de cercetare și-au recunoscut frămîntările, aspirațiile și datoriile de conștiință în ideile cu mare deschidere ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Am înțeles, de asemeni, că ei așteaptă să se înfăptuiască ameliorările de concepție și de organizare pe care le-ați promis în intervenția dumneavoastră la Conferința Națională a partidului.

Pentru că toți avem încredere în știința românească, în prezentul și viitorul ei, — susținute generos și cu luciditate de către o conducere de partid și de stat identificate cu nevoile țării —, în prezentul și viitorul ei, luminate de galeria minților excepționale prin care poporul român s-a remarcat în spațiul științei mondiale, pentru că toți înțelegem rosturile și obligațiile oamenilor noștri de știință în etapa actuală, ne-am gîndit să vă adresăm, public, cîteva întrebări, vizînd aspecte de primă importanță pentru existența și evoluția cercetării științifice. Sperăm să polarizăm, în acest fel, atenția tuturor cercetătorilor asupra problemelor cardinale ale activității lor, precum și să contribuim, cu mijloacele ziaristului, la îndepărtarea mai rapidă a barierelor care jenează ideile, energiile și truda atîtor oameni. În așteptarea răspunsurilor dv., vă asigurăm de respectul nostru deosebit.

Romulus BALABAN

«Avem un program de lucru marxist-leninist care se bucură de aprobarea unanimă a partidului și poporului. Ceea ce se cere acum din partea noastră, a tuturor, este să trecem la activitatea organizatorică practică pentru înfăptuirea lui. Este de datoria noastră, a tuturor, a dumneavoastră, delegații, ca, întorși în organizațiile de partid respective, să vă aduceți contribuția activă, împreună cu organele și organizațiile de partid, cu conducerile întreprinderilor și ministerelor, ale tuturor unităților de stat, la stabilirea măsurilor practice de înfăptuire în viață a hotărîrilor Conferinței. Vreau și aici, tovarăși, să fie foarte precis. Nimeni nu trebuie să-și închipuie că am adoptat hotărîri pentru a le așeza în sertar. Ele constituie programul de lucru al tuturor; fiecare, la locul său, în conformitate cu răspunderea pe care o are în partid și în stat, este chemat să acționeze pentru îndeplinirea lor — și va fi judecat după felul cum muncește pentru realizarea lor».

NICOLAE CEAUȘESCU

• În ce măsură cercetarea științifică românească este orientată spre rezolvarea marilor probleme care confruntă economia națională?

• Programul cercetării științifice pe perioada 1971-1980 conține toate temele esențiale? Are acest program vreo lacună importantă? Are el elasticitatea cerută (în sensul introducerii sau eliminării unor teme) de surprizele care pot surveni în știința mondială și națională?

• S-a cerut concentrarea cercetătorilor în jurul unor programe unice, indiferent de apartenența lor administrativă (producție, învățămînt, institute departamentale). În ce măsură chestiunea s-a rezolvat?

• Programele prioritare din cercetare sînt onorate cum se cuvine?

• Baza materială este optim utilizată? Mai există unități de cercetare cu randament precar? La ce vă gîndiți, în vederea unei remedieri urgente și totale?

• Durata etapelor de cercetare a devenit mai scurtă decît înainte? Ce factori subiectivi o prelungesc încă?

• Ce criterii obiective funcționează în prezent pentru scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție?

• Au fost decimate barierele administrative și birocratice care, recunoșteați, mai îngreuiază activitatea de cercetare și dezvoltare tehnologică?

• S-a ameliorat receptivitatea uneori scăzută a industriei față de rezultatele cercetărilor științifice și față de noile tehnologii? Dacă nu, ce elemente sînt necesare pentru dispariția anomaliei?

• În sistemul de contracte e loc pentru mai bine? Cum și cînd va fi realizat?

• Cînd și cum vom ajunge în situația ca nici o invenție importantă pentru economia națională să nu mai fie ignorată sau să vegeteze?

• În ce climat se desfășoară cercetarea științifică în fabrici?

• Ați anunțat la Conferința Națională a partidului o serie de măsuri și de acte normative — în curs de elaborare — menite să reglementeze activitatea de cercetare științifică într-un mod adecvat etapei actuale de dezvoltare a societății noastre. Vă refereați, printre altele, la defalcarea separată a cuantumului din venitul național afectat cercetării științifice și dezvoltării tehnologice. În ce stadiu se află ideea?

• Există indicatori de plan speciali pentru ramura știință?

• Specialiștii afirmă că promovarea pe criteriul vechimii, în domeniul cercetării științifice, este dăunătoare, afectînd grav elementele valoroase. În prezent funcționează criterii adecvate de promovare a cercetătorilor talentați?

• A fost legiferată testarea periodică a cercetătorilor, măsură necesară pentru îndepărtarea din cîmpul activității științifice a celor fără vocație?

• Citez din cuvîntul dumneavoastră la Conferința Națională a partidului: «Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, cu academiile de știință, cu institutele centrale de ramură, cu ministerele economice, trebuie să stabilească urgent atribuțiile, încît să se ocupe mai mult de problemele majore ale orientării, coordonării și valorificării cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, înlăturînd paralelismele din cercetare, suprapunerile de atribuții și sarcini ale diverselor ministere, organe centrale și academii de știință». **Această operațiune, pe care o considerați atunci urgentă, s-a încheiat?**

• Ce climat moral există între oamenii care se ocupă de cercetarea științifică?

Prof. Mihai POP
directorul Institutului de etnografie și folclor

CIVILIZAȚIA NU UCIDE: UCIDE DOAR NEPĂSAREA

— *Sînteți de 24 de ani — aproape un sfert de veac! — directorul Institutului de folclor. Ați putea să ne spuneți ce este folclorul?*

— Ca disciplină sau ca esență?

— *Ca disciplină și ca esență.*

— Discuțiile în legătură cu definirea folclorului ca disciplină n-au ajuns încă la o încheiere... În Dicționarul american de folclor și mitologie, apărut acum cîțiva ani, se dau cîteva zeci de definiții ale folclorului. Pînă la urmă se optează pentru o definiție operațională: o descriere categorială sau pe domenii a faptelor care trebuie să constituie obiectul de cercetare a folclorului (literatura orală, muzicală, dansul, riturile, miturile, obiceiurile etc.). Pentru mine, folclorul, în accepțiunea largă a cuvîntului, în sensul de știință a culturii populare, de etnologie, cuprinde toate acele producții culturale prin care omul se adresează semenilor lui înăuntrul grupurilor sociale în care trăiește sau în afara lor, prin care grupurile comunică între ele sau cu reprezentările forțelor naturii, deci cu reprezentările mitologice. Comunică, deci emite mesaje. Și pentru a emite mesaje, are coduri: coduri prin care cel ce emite își poate incifra mesajul, iar cel ce recepteazǎ îl poate descifra. Dar el, acest om, nu a ajuns niciodată să teoretizeze aceste coduri. Le cunoaște gramatica, fără a o fi scris vreodată. Deci, folclorul cuprinde cultura negramaticalizată a omului, iar cercetarea științifică folcloristică e, de fapt, elaborarea gramaticii diferitelor limbaje prin care se face comunicarea (verbal, muzical, coregrafic, gestual, de comportamente etc.). Cele ce vă spun reprezintă un punct de vedere personal. L-am pus în discuție la Congresul de etnologie europeană de la Paris, stîrnind — cred — oarecare interes.

— *Ne-ați putea da și o definiție a folclorului românesc?*

— La noi, la români, — mă obligați să repet un lucru bineștiut —, folclorul e o parte foarte importantă a patrimoniului cultural. Și nu numai a celui vechi, ci și a celui contemporan. Și nu numai a ceea ce se înțelege în general prin «popular», prin «cultură populară», ci, de cele mai multe ori, a ceea ce constituie creația cultă. Aceasta fiindcă analizînd culmile creației noastre culte (poezia lui Eminescu sau Arghezi, a lui Barbu și Blaga, creația lui Enescu sau opera lui Brâncuși), ne dăm seama că în adîncurile ei stau soluții arhetipale date marilor probleme ale omului, soluții pe care le găsim de veacuri în ceea ce numim creația folclorică.

— *Deci — ca să revenim — în esență...*

— Deci, în esență, cred că orice act de cultură folclorică, în ceea ce are el mai profund uman, este un act de mediere prin care omul găsește soluții în marile lui confruntări. Aceste soluții mediatoare care îl fac pe om să se ridice peste confruntările cotidiene, soluții de natură catharctică, apar fie la nivelul mitului (ca în cîntecele noastre ceremoniale funebre), fie la nivelul jocului, ca în obiceiurile de Anul nou și în toate jocurile noastre cu măști.

— *Folclorul se conservă — spun unii cercetători ai domeniului, nume adesea ilustre — doar în țările ocolite de marea civilizație, capabile să exporte doar dansuri, cîntece și măști. Ca România, ca țările africane, ca Insula Paștelui...*

— Am mai spus-o și cu alte prilejuri: asistăm azi la un paradox (da, cazul României, dar și al altor țări, și nu numai din Africa, ci și din «lumea civilizată»): folclorul reînvie chiar în zone supraindustrializate. Nu dezvoltarea ucide folclorul, ci nepăsarea cu care este tratat.

— *Cum îl tratează institutul dv.?*

— Îl cercetăm în formele lui vii și-l adunăm în colecții pentru a constitui tezaurul culturii noastre populare tradiționale. Îl studiem în evoluția lui de azi ca fenomen al culturii contemporane. Colecțiile noastre cuprind aproape 100 000 de «fapte» folclorice, înregistrate, catalogate și studiate... Rezultatul? Ni se întîmplă din ce în ce mai rar la ora de față, să întîlnim fapte folclorice necunoscute. Întîlnim doar variante ale «faptelor» deja înregistrate de noi.

— *Apreciind cum se cuvine această activitate impresionantă nu socotiți că a sosit vremea unor cercetări de sinteză, din perspectiva filozofiei culturii, să zicem, grație cărora să căpătăm și o viziune a semnificațiilor cuprinse în inventarul — gigantic — al celor o sută de mii de fapte folclorice?*

— Pregătim în prezent lucrări de mari proporții. Una consacrată folclorului, corpusul folclorului românesc. Aceasta va cuprinde două serii de lucrări. O serie o vor alcătui *cataloagele tipologice* pentru diferitele categorii ale literaturii, muzicii și dansului popular. Din această serie au apărut pînă acum *Catalogul snoavelor populare* și *Catalogul cîntecelor epice*, pe care-l vom retipări într-o nouă ediție. E sub tipar *Catalogul legendelor*, sînt în pregătire un *Catalog al poeziei colindelor* și unul al *muzicilor*, un *Catalog al basmelor* etc. O a doua serie va cuprinde *Corpusul de texte al folclorului românesc*. Este vorba de o lucrare monumentală, ale cărei prime 20 de volume, însumînd zeci de mii de pagini, sînt deja pregătite pentru tipar. Volumele vor fi grupate categorial, cu ample studii introductive pentru fiecare categorie și cu publicarea tuturor textelor semnificative.

Corpusul folclorului românesc va fi încununarea întregii noastre activități: o veritabilă enciclopedie a gîndirii și simțirii populare la români, cuprinzînd aproape un mileniu de cultură tradițională.

— *Și totuși, stimate tovarășe profesor... Civilizația industrială — cum ați numit-o — nu afectează chiar deloc folclorul? Nu mă refer la transformările pe care le operează aceasta în — s-o numim — celula creatoare a folclorului, ci pur și simplu la destinul lui. Altfel spus: nu vă temeți că sediul dv., această veche și frumoasă clădire cu pereții striviți sub rafturi de cărți și fișe (lipită de cea a Automobil-clubului român!), va rămîne într-o bună zi izolată ca și o insulă?*

— Sincer: nu, nu mă tem.

— *Pentru că nu civilizația ucide, ci nepăsarea...*

— Și pentru că — poate că ar fi trebuit să începem cu asta, de fapt am spus-o cînd m-am referit la Eminescu și Arghezi și Blaga — caracteristica folclorului, la români, este că el se încadrează strălucit în marea cultură a națiunii, pe toate dimensiunile celei așa-numite «culte». Poetul «Mioriței» este la fel de mare ca și Eminescu. Vom renunța la unul doar cînd vom renunța și la celălalt.

— *Adică niciodată!*

— Folclorul face parte din marea cultură a națiunii.

— *În ultimul număr al «Flăcării», Hari Brauner vorbește despre poluarea folclorului. Ce părere aveți, există acest fenomen?*

— Cred că e așa cum a arătat prietenul Hari Brauner în revista dumneavoastră. Putem vorbi și la noi — și, probabil, și în alte țări — despre o poluare a folclorului, adică despre denaturări pe care le suferă folclorul autentic, nativ, atunci cînd intră în piața consumului cultural contemporan, deci cînd devine «folclor — bun de consum». Despre aceste denaturări s-a vorbit și s-a scris mult în ultimii ani și cred, ca toți oamenii de bună-credință care iubesc folclorul, că trebuie să ne opunem hotărît acestei «poluări». Nu-i o luptă ușoară, fiindcă există o categorie de profesioniști ai «folclorului — bun de consum», care au produs și mai produc aceste denaturări. Cum nu pot să se debaraseze de ele fiindcă nu știu să producă folclor autentic...

— *Nu pot sau nu vor?*

— Nici nu vor, fiindcă trăiesc ușor și bine de pe urma «producției» lor de proastă calitate. Fenomenul nu apare numai în domeniul folclorului, apare și în alte domenii ale culturii, în muzica ușoară, în producția artizanală și, din păcate, și în multe domenii ale producției de bunuri materiale, pe care presa le relevă zilnic. Apare — o știți și dumneavoastră — și în comportamentul oamenilor.

— *Stimate tovarășe profesor, iertați-mă că vă pun această întrebare tocmai dumneavoastră: nu vi se pare că e prea mult folclor pe piață?*

— Este tot un fenomen de poluare. Trebuie să combatem nu numai poluarea folclorului, ci și **poluarea cu folclor**, cu acest «folclor — bun de de consum» de calitate dubioasă, cel mai adesea pus pe piață de unii profesioniști, de unele formații profesioniste și chiar amatoare, fără rosturi precise, dacă nu acelea de a realiza cîștiguri sau de a înscrie în planul realizărilor «acțiuni» de dragul acțiunilor. Această poluare trebuie și ea înlăturată. Și se poate înlătura, dacă la radio, la televiziune, în concerte, spectacole etc., vom avea mai multă grijă să promovăm numai ceea ce răspunde unor rosturi socio-culturale bine gîndite și determinate. Numai ceea ce are, într-adevăr, calitate artistică — și prin aceasta pledează pentru ceva — are rost pe piața valorilor. De acord?

Interviu de Ilie PURCARU

folclor

Poluarea folclorului (II)

de Hari BRAUNER

Grozavă expresie!

Ce rău îmi pare că nu am născocit-o eu.

Îi aparține lui Apostol Gurău.

A spus-o anul trecut în comuna Podenii Noi din județul Prahova. Erau adunați acolo inspectori ai comitetelor județene pentru cultură și educație socialistă precum și directori ai căminelor culturale din județul Prahova, în scopul însușirii metodelor moderne pe care urmau să le aplice în acțiunile socio-culturale din mediul rural.

Le expusesem unele păreri cu privire la problemele actuale ale folclorului: autenticitate-poluare. M-a mișcat interesul manifestat de ascultători și priceperea pe care au dovedit-o prin observațiile făcute de ei din propria lor experiență de teren. Am înregistrat aceste intervenții pe bandă de magnetofon.

Iată ce spune printre altele tovarășul Apostol Gurău, inspector la Comitetul pentru cultură și educație socialistă din Galați:

«*Eu* cred că a valorifica folclorul local *scenic, a-l păstra, a nu-l altera, a face ca cei ce se produc pe scenă să intre în ritmul trăirii lor interioare, ca dansul, balada cîntată să fie o expresie adevărată a unor oameni care au trăit, au jucat și au cîntat într-un fel specific românesc*, este o sarcină foarte însemnată a fiecărui activist cultural.

Din păcate însă, de foarte multe ori oameni necultivați în mod suficient *care nu înțeleg o iotă din ceea ce este folclorul românesc și care prin urmare nu au capacitatea de a pricepe faptul folcloric autentic*, sosesc și intervin, obligîndu-ne să le urmăm «sfaturile». *Toți aceștia* vor parcă cu tot dinadinsul să-i împingă pe artiștii amatori să se cabotinizeze *în fața lor, îi obligă să renunțe la felul în care simt ei folclorul, acest folclor ce le aparține, la modul în care ei, sătenii, înțeleg să-i dea expresie pe scenă. Am remarcat la o parte din aceste persoane, activiști culturali sau instructori improvizați care și-au impus violent punctul lor de vedere, un orgoliu dubios, întunecat. De pildă, după ce se stabilește repertoriul coregrafic al unui sat, ei își închipuie că dacă nu vin cu o contribuție personală, lumea se dărîmă. Nu vor pentru nimic în lume să admită că cei 12 dansatori vor să-și joace dansurile lor. Nu vor să înțeleagă că* nu trebuie și nici nu au voie să-i bruscheze pe acești oameni, *scoțîndu-i din ritmul lor; că nu au dreptul să-i oblige să renunțe la însuși modul lor de expresie (în speță cel coregrafic).* Ei vor cu tot dinadinsul să-i «antreneze», vor să facă «veselie», vor să facă «tămbălău popular» *de un gust ce mi se pare cel puțin dubios.*

Cîtă dreptate ai, tovarășe Gurău!

De cîte ori nu-mi vine să urlu de indignare, cînd pe cîte o scenă se năpustește sălbatic cîte o echipă, zbiară făcînd o gălăgie drăcească, își holbează ochii, aruncă din picioare și trupurile tremură de parcă toți dansatorii ar fi apucați de streche. Toate aceste echipe sînt «instruite» de cîte un pretins instructor, în căutare de așa-numite «efecte scenice». De către acei instructori care uită că sătenii și-au jucat jocurile așa cum au apucat de cînd lumea, așa cum le-au moștenit de la bătrîni. Uneori, cîte un jucător mai priceput din sat le reamintea vreo mișcare uitată, vreun joc pe cale de dispariție, îi îndruma păstrînd cu sfințenie «stilul» caracteristic regiunii, sobrietatea, decența.

Ai dat aceste exemple, tovarășe Gurău, pentru a ne dovedi că fenomenul de poluare este un fapt real *provocat de cei care* «vor să ne împiedice să ne desfășurăm activitatea, pe noi, cei care dorim să păstrăm frumusețea și autenticitatea acestui folclor».

Și mai spui «cred că orașul ar trebui să fie cel puțin înțelegător față de lumea aceasta veche a cărei expresie artistică este folclorul românesc care din fericire se mai păstrează. Trebuie să fim recunoscători acestei lumi care ne-a dat o spiritualitate și o specificitate particulară în rîndul popoarelor europene».

Socotesc că, pe bună dreptate, «tocmai din această pricină trebuie să păstrăm cu grijă cîntecul și jocul popular».

«Folclorul, *evident*, s-a creat, se creează, se va mai crea, *ne mai spune tov. Gurău, depinde cît de ascuțite și de receptive vor fi instrumentele noastre pentru a fi în stare să detectăm aceste noi creații eliminînd pseudocreațiile din folclor».*

Destul cu pseudocreațiile «folclorice»!

De ajuns cu «tămbălăul popular»!

P.S. Tovarășe Gurău, te rog să nu-mi iei în nume de rău indiscreția comisă, dînd publicității gîndurile dumitale. Socot că e bine să se știe că există o serioasă reacție împotriva celor care, terorizînd, au silit pe cîntăreții și jucătorii populari să-și schimbe felul firesc de a-și cînta cîntecele, de a-și juca jocurile.

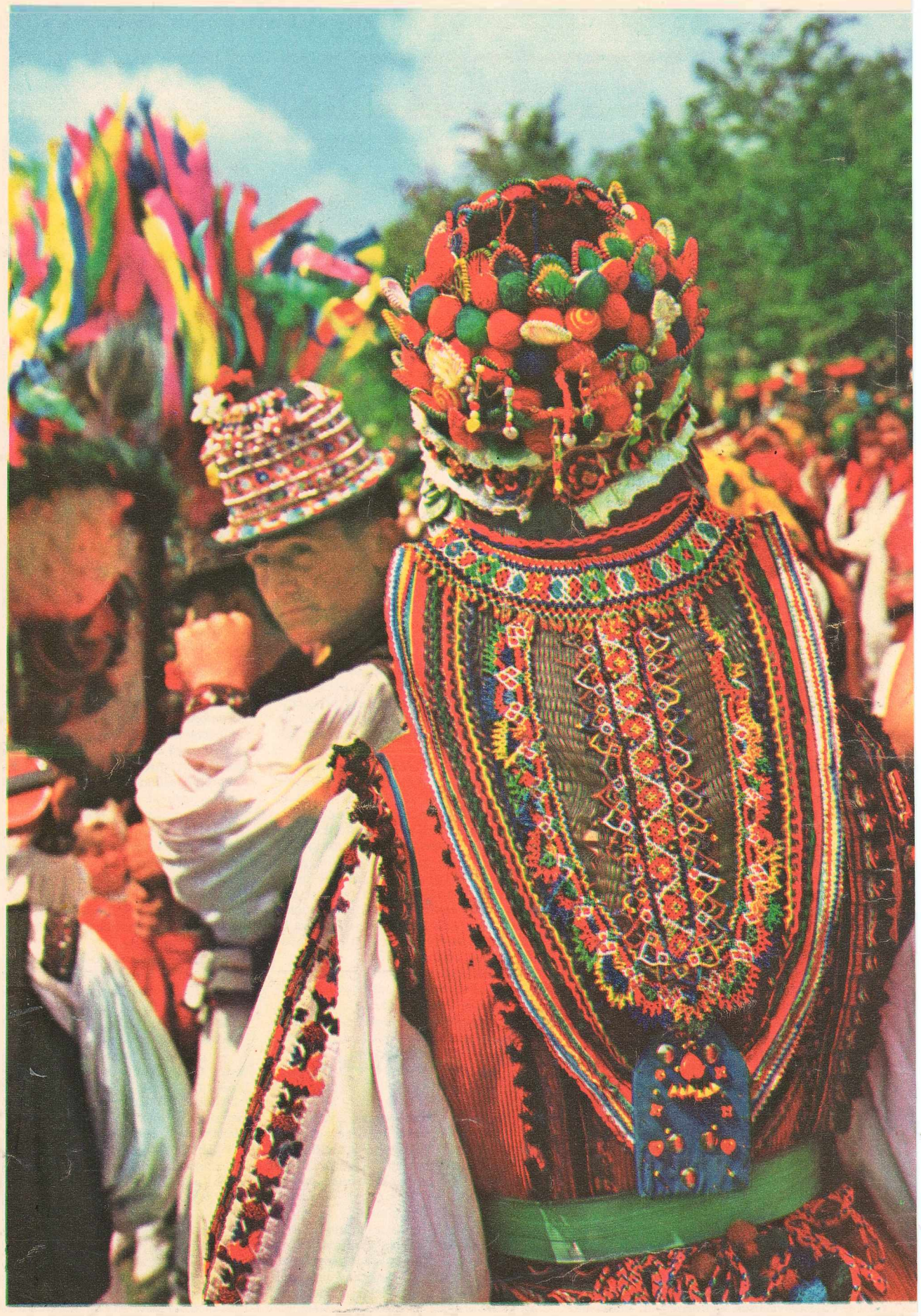

Fotografie de Elena GHERA

IATĂ CE A RĂSPUNS COLABORATORUL NOSTRU, SEMNATARUL RUBRICII «ARHIVA SOCIALĂ», PAUL ANGHEL LA RUGĂMINTEA REDACȚIEI DE A NE SCRIE UN ARTICOL LA RUBRICA «ROMÂNIA PITOREASCĂ».

De ce o Românie pitorească?

Un poet tînăr mi-a trimis o frumoasă plachetă de versuri, din care am reținut o memorabilă definiție a patriei:

«Cea dintîi formă a patriei, bunătatea
Cea dintîi formă a patriei, demnitatea
Cea dintîi formă a patriei, libertatea».

Cel ce semnează aceste versuri este Ovidiu Alexandru, un poet care a reușit să spună limpede, în atîtea rînduri, lucruri simple și adînci.

Dar oare este *bunătatea* prima formă a patriei? Maternă, generoasă, răbdătoare, mai răbdătoare decît se poate închipui, patria e într-adevăr bună ca pîinea și, de aceea, poate, în vreme, foarte mulți flămînzi s-au năpustit asupra ei. Foarte mulți lacomi, foarte mulți hulpavi, foarte mulți răi. Chiar față de aceștia patria a rămas bună, răbdătoare, fie și pentru faptul că pămîntul ei rabdă multe, rabdă mult, rabdă adînc. I-a răbdat deci și pe aceștia, pe lacomi, pe răi, pe cotropitori, pînă i-a înghițit pămîntul.

Dar poate n-ar trebui să ne împăcăm cu bunătatea, ar trebui, poate, și... propunem patriei o însușire masculină, ofensivă și dreaptă. Ce-ar fi să-i propunem asprimea?

În acest caz versurile ar suna așa:

Cea dintîi formă a patriei, asprimea

Și mai departe:

Cea dintîi formă a patriei, întregimea
Cea dintîi formă a patriei, vechimea.

Un alt portret al patriei? De ce nu? Eu o văd aspră, necruțătoare cu toți cei ce atentează la țărîna sau demnitatea ei, și aceasta ca să rămînă întreagă, deci demnă, deci liberă, măsurîndu-și aceste însușiri cu mileniile, ceea ce înseamnă *vechime*. O patrie care are ca primă formă vechimea este paradoxal, dar aceasta este patria noastră, însăși vechimea.

Dar întregimea înseamnă și totul patriei, mișcătoarele și nemișcătoarele, dimensiunea complexă în spațiu și timp, patria ca realitate integrală. Aceasta înseamnă să trăiești patria în întregimea ei, cu abisurile și piscurile ei de durere și sublim, cu disperarea și nădejdea, cu temeinicia și fragilitatea, cu binele și răul din ea. E a ta, toate sînt ale tale, patria e a ta așa cum e în această clipă. Și numai înțelegîndu-i întregimea îi poți vedea durerile, îi poți evalua însușirile, îi poți citi viitorul, îi poți angaja destinul în lupta pentru prefacerea ei neîntreruptă. Patria nu poate fi judecată pe felii, pe bucăți, patria e tot acest ansamblu în care ești cuprins.

Și atunci, și atunci de ce o *Românie pitorească?* Pitoresc înseamnă neprihănirea Naturii, dar noi — iată! — prihănim Natura. O prihănim modificînd-o, transformînd-o, industrializînd-o. E bine aceasta? Da, fiindcă astfel ne întemeiem o civilizație prosperă, în schimb lupta pentru edificarea acestei civilizații e aspră, frumoasă, dar fără pitoresc. Și atunci, de ce o Românie pitorească?

PRIMA FORMĂ A PATRIEI, ASPRIMEA

Asprimea intră în întregimea patriei, în ideea de luptă și biruință. Biruința presupune înfrîngerea cuiva, a ceva. Pe cine înfrîngem, de vreme ce luptăm și biruim?... Înfrîngerea Naturii, o prihănim, iar acum, de cîtăva vreme, ne propunem s-o ocrotim, s-o apărăm, după ce un timp am detronat-o de pe soclul de mamă transformînd-o în soră minoră. Și trebuie să facem asta cu grijă, cu dragoste, cu cheltuială, fiindcă Maica Natură ține sau se confundă cu Maica Țară.

Pe cine mai înfrîngem? Ne înfrîngem pe noi înșine, lupta însăși presupune înfrîngerea fricii, a îndoielilor, a neîncrederii, martori ai lașității de a nu acționa. După o victorie, nu numai învinsul dar și învingătorul arată altfel. Lașitatea arată mai palidă, îndrăzneala mai înțeleaptă.

Dar ce au a face aceste toate cu pitorescul?... Pitoresc, printre altele, mai înseamnă și nemișcare. O cascadă nu e pitorească, un vulcan în erupție nu e pitoresc, o furtună e la antipodul noțiunii de pitoresc. Înaintarea noastră în civilizație, înaintarea accelerată, desfide pitorescul, îl contrariază, îl anulează.

Și totuși pitorescul e asociat, la noi, cu noțiunea de frumos. Turiștii caută pitorescul, agențiile de turism îl cultivă și îl oferă contracost. Cum să ne dispensăm de un bun atît de comercial? Și în fond de ce-am întoarce spatele unor peisaje pitorești?

N-o vom face. Fără asemenea sublime privelişti nu e de conceput o întregime a patriei, care este, de cînd se știe, «o gură de rai». Dar dacă așa stau lucrurile, va trebui să modificăm, poate, conceptul nostru de frumos.

Paul ANGHEL

> **«Este necesar să înțelegem că preocupîndu-ne de problemele mari trebuie să ne îngrijim și de problemele așa-zis mărunte. În fond nu există probleme mari și mici — iar conduita în viața personală, în viața de familie constituie o condiție de bază a bunului mers al întregii vieți sociale».**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Surorile

Adriana are zece ani și poartă ochelari. Cînd nu-i întoarce maică-sii vorba, citește sau își pregătește lecțiile. Pentru Adriana nu există pe lume plăcere mai mare ca temele bine făcute; poate și pentru că are atît de rar parte de ea. Carnetul de note al Adrianei este plin de scăunele, cum spune tatăl ei; adică, în termeni didactici: patru.

Dacă ochelarii n-ar fi existat deja, s-ar fi inventat cu siguranță pentru ea, într-atît fruntea înaltă și nasu-i fin de pisicuță la pîndă au nevoie de un sprijin care să confere gravitate hotărîrilor ei lezate de spontaneitatea de copil: «Eu nu mai plec nicăieri, rămîn cu Mariana», a zis, ocupînd cu sfiiciune locul rămas liber de lîngă bolnavă, după ce acasă se alintase în fel și chip ca să-și convingă mama că nu dorește decît o întrevedere de cîteva minute cu sora cea mai mare.

Adriana este o timidă, și această trăsătură a caracterului ei o apropie cel mai mult de Mariana care, practic, a crescut-o. Cînd Adriana s-a născut, ca a șasea fată a familiei Arcaș, Mariana avea vîrsta ei de azi, poate ceva mai mare, dar nu cu mult.

Tatăl, Simion Arcaș, sudor la «Independența» Sibiu, a fost pensionat de boală cînd Adriana avea patru ani. Mama, Georgeta Arcaș, suferindă de o boală cronică, ședea mai mult prin spitale. La primul ei salariu de muncitoare la «13 Decembrie», Mariana și-a invitat numeroasa ei familie la restaurant, unde au mîncat mici și au băut vin spumos, consfințind atît încheierea perioadei de suferință cît și încoronarea Marianei drept cel de-al doilea cap de familie.

Adriana are deci motive întemeiate de recunoștință față de sora cea mai mare, tiranica ei dragoste pentru Mariana nu este egalată decît de neînduplecata pasiune cu care își iubește mama, obligîndu-le în egală măsură: pe prima la gravitatea și severitatea din perioada cînd avea grija celor cinci surori mai mici; pe a doua, la exuberanța și vioiciunea cu ajutorul cărora reușește să restabilească atmosfera de pace în urma certurilor și neînțelegerilor dintre fete și tată. Așa e Adriana... Dacă o întrebi ce știe despre Mariana, mai întîi te fixează cu lentile cu tot, nările subțiri de pisicuță la pîndă tremură ușor, apoi răspunde automat: «Mariana este muncitoare fruntașă și a fost dată și la ziar». Nici un cuvînt despre scărmăneala luată pe nedrept din cauza surorii mai mari, care și-a găsit să se certe cu prietenul ei exact în ziua cînd, plictisindu-se să-i mai însoțească, s-a dus la cinema, uitînd apoi să mai treacă pe la locul unde își dăduseră întîlnire. Simțindu-se vinovată, Adriana are tăria de caracter de a nu se amesteca. Atît părinții cît și celelalte surori au condamnat-o pe Mariana pentru gestul ei cu toții îi îndrăgeau prietenul.

Mariana s-a resemnat cu mulțumireă pe care i-o dă preatimpuria ei maturitate și a hotărît să nu se mărite pînă ce nu-și va fi văzut toate surorile aranjate și cu visele astfel împlinite. Mai ales pe micuța Adriana, slăbiciunea ei, care, de cînd s-a schimbat învățătorul, deși îi place atît de mult să învețe, primește numai note proaste.

Sau poate fiindcă acum regretă că s-a grăbit să celebreze ieșirea din nevoi printr-o agapă de familie, iar după un an, Minerva s-a văzut la rîndul ei nevoită a renunța la școală pentru a se angaja alături de sora mai mare.

Dar dacă Minerva, cu firea ei retrasă și de o sinceritate dezarmantă, a recunoscut că oricum liceul nu o atrăgea, Aneta a consimțit să intre în producție ducînd după ea nostalgia pasiunii pentru chimie, pasiune la care nu va renunța, și anul acesta se va înscrie la seral. Va reuși ea ca atîția ani, cei mai frumoși și mai plini de promisiuni, să accepte sacrificiul muncii neîntrerupte? Pentru un băiat e altceva, deși cu nimic mai ușor. Va trebui să vegheze. Mai ales că Minerva e pe punctul de a se mărita. Ea declară că nici în ruptul capului nu-și va abandona familia, pentru simplul motiv că nu poate trăi despărțită de ai săi, și Mariana o crede, întrucît fetele s-au crescut unele pe altele, suferind și bucurîndu-se împreună, legăturile astfel sudate fiind trainice, dar nu se știe. La urma urmelor e vorba de fericirea ei.

Tatăl lucrează din nou, dar ar putea fi oricînd repensionat și devine pe zi ce trece mai nervos, mai intolerant, cusurgiu, certurile se succed, interminabile, din orice; bătrînul refuză orice înțelegere, și mai ales cele mici, Ica, Angela, Adriana judecă altfel, altele le sînt gusturile, preferințele, obiceiurile și chiar nevoile. Fiindcă altele sînt judecățile tinerilor de seama lor și ele nu vor să se mai compare cu trecutul părinților, ci cu realitatea mare din jur.

Mariana nu se întreabă dacă e firesc ca unul singur să se sacrifice pentru ceilalți, fiindcă asta e însăși fericirea la care visează și mai e mama. A suferit destul. Să ai șase fete la 28 de ani și să le crești cu un salariu de simplu muncitor... Ce să mai vorbim...

Cina

La colțul mesei neîncăpătoare, cu mîinile sprijinindu-se de scaun, ca să pară dreaptă, bineînțeles: Adriana, prîslea. Și-a fixat privirea în gol, pregătită s-o mute la nevoie pe punctul de maxim interes. Masa a fost aranjată în camera mare, în care dorm în afară de părinți, Mariana, Adriana și Aneta. Mobilier devenit clasic: studio, masă, șifonier-bibliotecă, canapea, televizor. Prin ușa întredeschisă, dincolo de antreul-bucătărie, un colț dintr-o altă cameră, a doua, teritoriul exclusiv al fetelor, cel puțin așa lasă să se înțeleagă cantitatea impresionantă de bibelouri, păpuși, flori artificiale, lucruri de mînă, fotografii de actori, reclame, desene, mărunțișuri. În fiecare seară familia se adună în plen pentru cină. Lîngă mine — Minerva, absentă, fericită în singurătatea ei, expresie a uneia dintre contrarietățile acestei familii care atribuie Minervei, celei mai bizare prezențe, rolul de «băiatul tatii»; urmează Ica («nu mai rîde, tu, Ica» — o avertizează tatăl, fără s-o privească, știind că Ica trebuie să rîdă, fiindcă Ica rîde mereu, chiar cînd se întîmplă să ia o chelfăneală). Aneta: înaltă, slabă, gata «să răspundă», chiar dacă n-o privește întrebarea, dar la fel de promptă să ajute, să aranjeze, să pregătească, să șteargă, să dea sfaturi. Mariana lipsește, lucrează în schimbul de noapte. Pe locul ei stau eu. Angela se dezmiardă, fără o responsabilitate precisă, convinsă de viitorul ei de balerină. Deocamdată e doar în clasa a VII-a, dar urmează școala de balet de trei ani, în cadrul Casei pionierului. Doamna Arcaș se ivește cu un platou și ne roagă să ne servim singuri. Imposibil ca această tînără femeie (38 de ani) să fie mama a șase copii și să sufere de o boală îngrozitoare. «Tu Geta, păi dacă nu te iubeam ca nebunul nu făceam eu șase copii, ce crezi tu?» Femeia rîde cu dinți mici și glas iubitor de cîntece. Crede, dar nu iartă. Cel puțin așa îi place să afirme. Bărbatul își cunoaște păcatele: «Anturajul, deh... Așa erau vremurile». Ea știe că așa erau vremurile în colțul lor de lume, altfel nu se întorcea cînd l-a părăsit întîia și ultima oară, așa erau vremurile, așa erau obiceiurile, femeia să sufere și să crească copii... Dar are nevoie de o răzbunare pentru faptul că n-a mers la cinema și la teatru, că n-a apucat nici pînă la această vîrstă să vadă marea, că n-a avut o zi de odihnă... Vrea copiii numai pentru ea, fiindcă ei, copiii, știu să aprecieze cinci lei dați pe ascuns, o vorbă bună cînd sînt vinovați, o pavăză împotriva supărării tatălui. «Da, Geta are nevoie de iubire. Odată am crezut că și-a găsit pe cineva. Puțin timp după asta, a intrat în spital. Apucase să lucreze cîteva luni la poștă. Neștiutoare, făcuse încurcături de cîteva mii de lei. M-am înfuriat. Vedeți, mă gîndeam și la chestia pe care v-am spus-o. Dacă cheltuiesc banii... Mă rog. Cinstit, m-am gîndit să termin. Mi-am dat seama, abia odată cu acest gînd, cît de mult o iubeam. Am plătit totul, cîteva salarii, deși rămîneam singur cu șase copii și fără nici un ban în casă...»

Angela și Adriana sfîrșesc primele de mîncat și se retrag. Le interesează mai puțin discuțiile oamenilor mari. «Mama e bună, ne dă bani de buzunar, tata ne ceartă, cîteodată ne bate, ne e milă de el cînd e bolnav...» Adriana citește «Colț alb», Angela face piruete, o hîrjonește pe sora mai mică, o îndeamnă să cînte, probabil cîntă fals. Pentru amîndouă, viitorul e ceva îndepărtat și nu numai din cauza asta lipsit de incertitudini. Replica vine fără îndoială de la Aneta, chimista și atotștiutoarea familiei: «Vai tată, iar te lingușești, ori ești prea aspru, ori blînd ca un miel...» N-am reținut ce-o rugase tatăl. Doamna Arcaș fredonează pentru ea.

Se pare că așa s-au cunoscut. Un nuc în curtea bunicilor adoptivi. Ei o crescuseră pe mama ei, dar aceasta reușise să scape și să ajungă la București. A rămas singură. Bunicii o băteau la sînge, de fapt aveau nevoie de o slugă. Ca să le poată munci pămîntul au retras-o de la școală. În nuc își plîngea nefericirea și își cînta singurătatea. La 15 ani au măritat-o cu de-a sila: aveau nevoie de încă o slugă. Dar bărbatul a refuzat rolul ce i s-a oferit. Bunicii s-au răzbunat pe ea. Au bătut-o pînă a avortat primul copil. Soții fug în alt oraș. În opt ani — șase copii, șase fete.

Bărbatul urmează o veche lege a mahalalei: muncă pe spetite, petreceri prelungite; femeia, acasă, drămuind salariul, cîrpind, peticind, spălînd, gătind și din nou: peticit, spălat... Indiferența și egoismul soțului o alungă la mamă, cînd nu avea decît doi copii. «Te duci după bărbatul tău, tatăl copiilor, așa e viața...» S-a resemnat mai întîi ea, mai tîrziu și el. Au schimbat locuințele, ca și orașele, de mai multe ori au pierdut totul, au luat-o de la capăt, la copii n-au renunțat, «cît mai mulți, poate vine și un băiat, și apoi pînă la urmă toate se vor aseza». La a șasea fetiță, ea s-a speriat: «Nu mă mai duc acasă». «Lasă, draga mea, noi să fim sănătoși», ce putea să mai facă? A urmat boala ei, pe urmă a lui, greutățile financiare, i-a mai ajutat și statul, copiii au fost înțelegători, s-au ajutat unii pe alții. Dar de cîte ori totuși nu era să moară cu toții: singuri acasă, gaze, chibrit, totdeauna mama a intervenit în ultimă instanță... A fost dragoste, n-a fost? Cînd să te mai gîndești și la asta?... Sînt atîtea cazuri cînd neînțelegerile dintre părinți, chiar și de scurtă durată, au modificat irecuperabil drumurile copiilor. Astfel încît, la fiecare nemulțumire, la fiecare gînd, au stat să se întrebe: și pe urmă, mai tîrziu, după aceea, atunci, departe, ce va fi?

Tatăl

Știu că sînt nervos și de multe ori n-am dreptate. Și nu numai din cauza bolii. E drept, suferința, o știe toată lumea, te ajută foarte puțin să-i înțelegi pe cei din jur. Geta, soția mea, are nevoie de iubire, de iubirea copiilor. Ea n-a avut parte nici de iubirea mamei, nici de iubirea bunicilor, nici de-a mea, adică nu i-am dovedit-o cînd trebuia. Îmi cunosc păcatele tinereții, ca și cele de mai tîrziu. Nevoie de iubire, cu toate astea, am și eu. Copiii mai zic cîteodată că nu-i înțeleg. Poate au și ei dreptate. Nu zic ba. Dar fetele mele sînt toate harnice, cuviincioase, cuminți, muncesc, învață, nu ies din cuvîntul meu. Poate dacă aș fi mai înțelegător, cum zic ele, cine știe... Eu le iubesc în felul meu, adică n-aș suporta să le știu bolnave sau că duc lipsă de ceva; ele, sînt sigur, mă compătimesc cînd sufăr și nu e una care să spună că ar dori să trăiască fără mine; o familie mai trebuie judecată și prin prisma sentimentelor reciproce, cine nu se mai ceartă uneori?

*

În general, fetele din familia Arcaș nu au prietene. Își sînt suficiente lor înșeși. La cinema merg împreună, ca și la cofetărie sau la plimbare. De cele mai multe ori însă nu ies nicăieri. Rămîn acasă unde citesc, privesc la televizor ori cîntă împreună cu mama. Ca și astă-seară, cînd aproape că au uitat de prezența străină. Aneta face teste de inteligență, Minerva s-a retras în amintiri, cele mici se amuză povestind întîmplări din școală, mama rîde din orice (poate Adriana nu este singura care o iubește fiindcă știe să rîdă și să cînte), în timp ce eu mă simt literalmente în plus.

Nicolae CRISTACHE

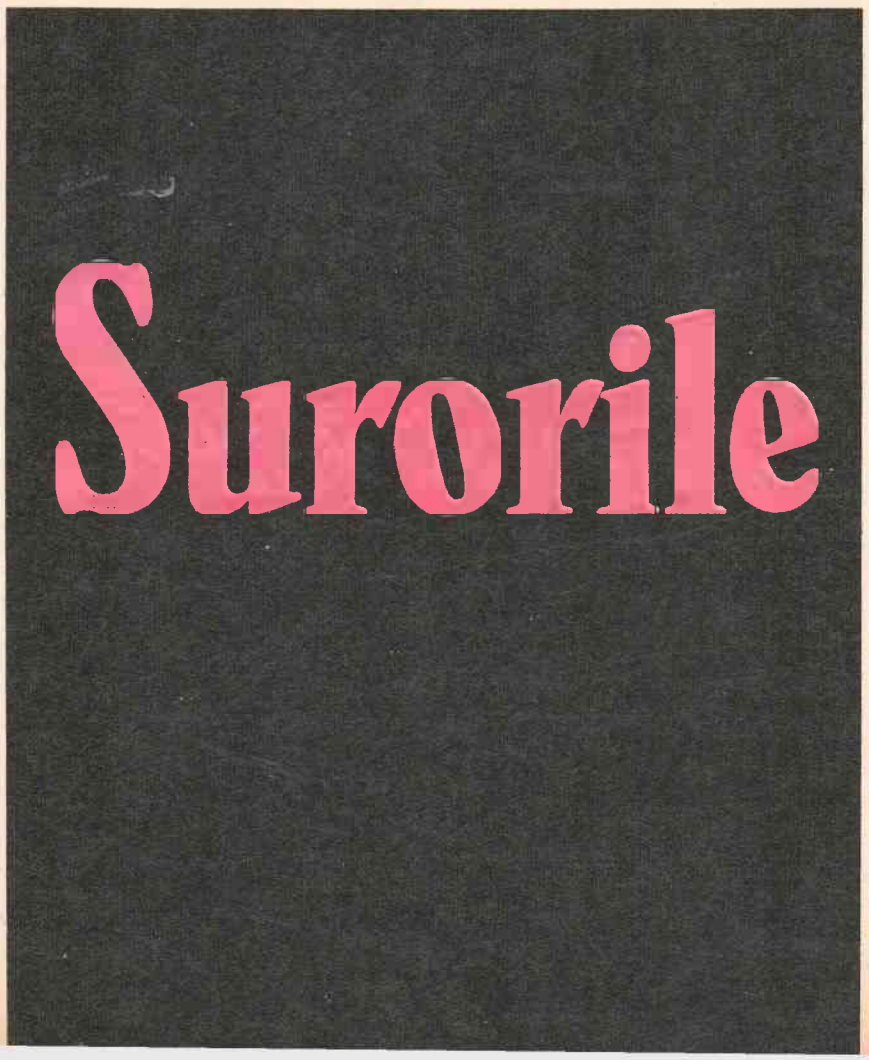

arta meșterilor populari chinezi

Substanța artei chineze, cu rafinamentele ei formale și simbolurile ei atît de pline de semnificații, trebuie să o căutăm într-o experiență milenară. Ne vom afla în fața unei descoperiri surprinzătoare: nici o reprezentare nu e gratuită, totul are un sens, totul are, cum am spune azi, într-un limbaj modern, o funcție referențială, un mesaj care se adresează unui univers ce se află dincolo de cenzura ochilor, sufletului. Pictura sau obiectul sculptat, avînd virtuțile exactitudinii, are și menirea primordială de a stabili o comuniune. Cînd înțelegem la ce se referă figura, totul capătă o semnificație emoțională profundă.

Arta meșterilor populari chinezi este și ea de cîteva ori milenară. Izvoarele ei urcă pînă departe, în epoca vaselor pictate din neolitic. Încă de prin anii 476–221 î.e.n. chinezii erau faimoși prin utilizarea lacurilor strălucitoare, iar broderiile din timpul dinastiei Han (206 î.e.n. — 220 e.n.) ajunseseră la un înalt nivel artistic. Sculptura în lemn de Tongyang are și ea o vîrstă milenară. Prin tradiție, ea servea la ornamentarea clădirilor ori a mobilei, dar și la crearea unor obiecte decorative (bibelouri, paravane etc.). În orice epocă însă forma trebuia să exprime concretul. Această identificare cu realul este una dintre rațiunile imensei necesități de adevăr și vitalitate ale artei populare chineze. Tradiția se perpetuează cu distincție și azi, ca o continuitate a unei spiritualități ancestrale. Păsările, florile, peisajele, delicatele opere sculptate în lemn de merișor, în jad ori agată și modelate în finul porțelan sînt și azi cultivate. Porțelanul de Fukien, așa-zisul «alb de osînză» mult prețuit în timpul dinastiei Ming (1368-1661), dispărut între timp, a fost reînviat în ultimii ani. Dar universul creatorilor, al artei folclorice în general, s-a îmbogățit cu noi și emoționante motive ale vieții contemporane chineze, care poartă în ele farmecul, vitalitatea și spiritualitatea unui mare popor.

ultima oră științifică

o pasionantă „aventură biologică" și un substanțial rezultat economic

«ROMSUN»

Doi hibrizi de floarea-soarelui cu această denumire, realizați la Institutul de cercetări de la Fundulea în premieră mondială, dau o producție medie la hectar cu 15-20% mai mare decît cele mai bune soiuri aflate azi în producție

Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea se află la 35 km est de capitala României. În jur se întinde marele grînar al țării — Bărăganul. O cîmpie ce-și deslășoară orizonturile plane pînă la confundarea cu cerul.

Directorul institutului, prof. dr. ing. TIBERIU MUREȘAN, ne vorbește despre intervenția directă a oamenilor de știință asupra naturii, asupra *mecanismelor intime* de creștere și dezvoltare a plantelor.

— În fond — subliniază tovarășul Mureșan — menirea institutului nostru constă, între altele, tocmai în crearea unor soiuri și hibrizi mai valoroși decît soiurile actuale de cultură și producerea unor semințe de bază pentru *întreaga* agricultură a țării.

Odată obținute soiurile și hibrizii respectivi, urmează stabilirea tehnologiilor de cultivare pentru fiecare în parte, în condiții pedoclimatice variate. Se realizează astfel o strînsă legătură cu producția propriu-zisă, căreia îi sînt puse la dispoziție semințe cu valoare biologică superioară și tehnologia specifică, prin aplicarea căreia se pot obține producții mari și de calitate ridicată.

— În ultimii ani — continuă interlocutorul nostru — în România au fost obținute producții medii de porumb de pînă la 3 000 kg la ha, ceea ce reprezintă mai mult decît dublu față de anul 1956. Mai adaug că timp de un secol (din 1856 pînă în 1956) producțiile medii nu au depășit în țara noastră, la această cultură, 1 200 kg la ha...

Sporurile se datorează, între altele, înlocuirii populațiilor vechi de plante cu hibrizi superiori, precum și organizării unui sistem național de producere a semințelor ameliorate și distribuirii lor cultivatorilor în cantitatea necesară.

PRIN REDUCEREA VITALITĂȚII, LA VIGOARE

Cine nu a intrat vreodată într-un lan de floarea-soarelui? O explozie vitală de galben și verde care amintește de paleta lui Van Gogh. Ni se arată cîteva fotografii de lanuri cu o geometrie perfectă. Plantele sînt parcă ieșite de sub creion — aceeași înălțime, aceeași dimensiune a florii, aceeași aliniere, fără cusur, de coloane în marș, legănate de adiere. Să fi fost natura atît de perfectă? Nu, un migălos și îndelungat proces de selecție a ajutat-o. Acestui proces își consacră munca lor de 365 de zile pe an specialiștii institutului de la Fundulea.

Este o interesantă aventură biologică, o premieră pe plan mondial (despre care am mai vorbit pe scurt, recent, în revista noastră), ale cărei rezultate se exprimă laconic prin cei doi hibrizi de floarea-soarelui, HS 52 și 53, creați la Fundulea; ei au «reușit» în concursul la care au participat mulți alți hibrizi din prima serie. Producția medie la hectar este cu 15-20% mai mare decît la cele mai bune soiuri aflate azi în producție.

Hibrizii sînt cunoscuți azi în lume sub numele de ROMSUN (Romania Sun Flower), au fost realizați după *doisprezece ani* de concentrare, experimentări, emoții. În mod paradoxal, un hibrid viguros și productiv își trage spița dintr-o... «degenerescență dirijată». Ani în șir a fost executată consangvinizarea și selecția, doar indivizii cei mai buni fiind păstrați. Și așa s-a procedat pînă cînd în cele din urmă, după peste un deceniu, s-a obținut o uniformizare biologică.

Linii androsterile (plante care nu produc polen) nu existau în natură. Așa că ele au trebuit să fie realizate prin metode speciale de selecție. S-au «creat» plante cu potențial oarecum mai redus ca productivitate, dar perfect egale ca talie, vigoare, caractere. După încrucișare a rezultat un hibrid cu vitalitate sporită față de materialul din care au fost «create» liniile consangvinizate, foarte productiv și rezistent, cu însușiri valoroase pentru o cultură în masă.

În condiții experimentale hibrizii au dat o producție de 3 600 kg la ha, mai mare decît cifrele record de pînă acum. Experiențele efectuate în S.U.A., Franța, Italia, Spania și în alte țări confirmă valoarea acestor hibrizi.

Procentul lor în ulei ajunge pînă la 52%. (Aici trebuie să menționăm că România este *a treia mare cultivatoare de floarea-soarelui din lume.*) Statura plantelor e mai scundă ca de obicei, dar toate sînt *absolut egale ca înălțime și dimensiuni*. Aceasta ușurează recoltarea mecanică, iar pierderile prin scuturare sînt neînsemnate. Hibrizii se dovedesc foarte rezistenți la boli. Mana atît de periculoasă, care poate reduce uneori cu 30-40% producția la ha, este contracarată pe baza unei gene de imunitate.

ROMSUN evidențiază cu tărie cît de bogate sînt roadele (la figurat, dar și la propriu, căci în acest articol ne-am referit la agricultură) pe care le dă încurajarea noului în gîndirea științifică și tehnică din România socialistă, în sensul în care a cerut-o Conferința Națională a partidului. Sînt de așteptat noi roade.

Doria IANCU

scurtcircuit

computerul îndrăgostit

Unul dintre calculatoarele electronice gigant de la Akademgorod — puternică bază siberiană de cercetări a Academiei de Științe a U.R.S.S. — s-a defectat. Aceasta se întîmplă, cum se spune, în cele mai bune familii. Partea stranie erau însă circumstanțele defecțiunii: s-a constatat cu stupoare că ordinatorul o lua razna ori de cîte ori se apropia de el o reprezentantă a sexului frumos! Atunci și doar atunci mașina dădea răspunsuri abracadabrante sau pur și simplu tăcea chitic, de parcă ar fi fost un adolescent la prima întîlnire cu iubita.

La început totul a fost privit ca o glumă a unui tehnician, dar pînă și cei mai neîncrezători, aduși la fața locului, au fost nevoiți să admită trista realitate: ori computerul se îndrăgostise lulea, ori electronica trebuia completată cu un capitol sau măcar cu un paragraf, care să explice straniul fenomen.

Ca orice «suspense» care se respectă, și acest «suspense» tehnico-electronic a căpătat, în cele din urmă, dezlegarea: s-a dovedit că ordinatorul nu se amorezase de vreo laborantă, ci se deregla ori de cîte ori se apropiau de el femei (indiferent de vîrstă și de culoarea ochilor) în rochii făcute dintr-un anumit material plastic. Stofa înmagazina o mare cantitate de electricitate statică și tocmai aceasta cauza perturbarea. Cînd purtătoarea de electricitate statică se îndepărta, ordinatorul își revenea «în simțiri».

Tehnicienii au răsuflat ușurați. Deși unii dintre ei — și poate unii dintre dv. — vor fi exclamat în sinea lor: și ce-ar fi fost dacă...

ceașca... lui newton

Greu de crezut dar adevărat. Ceaiul din fotografie are toate șansele să-și ocupe locul său în istoria științei. Ceaiul este obișnuit, ceașca e obișnuită, privitoarea este și ea o femeie obișnuită. Cu totul ieșit din comun este însă faptul că aparatul din fotografie — construit de laboratorul Hughes Aircraft din California — este atît de sensibil încît măsoară efectele gravitaționale ale Lunii pînă și asupra ceaiului dintr-o ceașcă.

Pentru această performanță — pe care specialiștii o consideră drept o reușită remarcabilă în tehnica măsurărilor — a fost necesar să se detecteze o deviere de o miliardime dintr-un grad!

V-ați putea întreba: pe cine interesează influența exercitată de Lună asupra unor cești de ceai? Firește, în toată această istorie nu băutura este «vioara întîi» ci posibilitatea de a determina cele mai fine efecte gravitaționale — problemă care preocupă în cea mai mare măsură pe specialiștii în zboruri cosmice. Căci, după cum azi știu și copiii de școală, la scară interplanetară neglijarea celor mai neînsemnate efecte gravitaționale riscă să ducă la rezultate dezagreabile, ca să nu spunem mai mult. Se poate întîmpla, de pildă, ca în loc de Venus să ajungi pe Neptun. Și cine ar schimba Venus cu Neptun?

L.N.

tunul de ceață

Pentru ca titlul de mai sus să prindă viață este nevoie — după cum prea bine se știe — de un fleac: «să nu se lase cu accidente». Și pentru ca, la rîndul său, acest «fleac» să nu lipsească, este nevoie de atenție, de respectarea regulilor circulației, de evitarea băuturilor spirtoase etc., etc. Aceasta însă nu înseamnă că dispozitive tehnice «sofisticate» nu pot juca și ele un rol însemnat în asigurarea securității rutiere. Prezentăm aici două asemenea inovații.

În fotografia 1, tunul de ceață. *O armă pașnică, deoarece este vorba, în fond, de o armă în ajutorul șoferilor, mai precis, un instrument de măsură a densității ceții. Două asemenea* tunuri *au fost instalate experimental lîngă localitatea Eching, pe autostrada München-Nürnberg, într-un punct unde ceața manifestă tendința de a se instala pe neașteptate, într-un perimetru foarte limitat.* Tunurile *îi «pipăie» grosimea, și de îndată ce este depășit pragul critic pun automat în funcțiune un sistem de alarmă sonor pe o distanță de 26 km, avertizînd pe șoferi că vor intra brusc într-o zonă cu ceață.*

Dispozitivul din fotografia 2 face apel la radar. Dacă mașina din spate se apropie prea mult de automobilul din față, aparatul declanșează automat alarma, indicînd totodată viteza și distanța dintre cele două vehicule în momentul critic (vedeți cele două cadrane).

Radarul este astfel conceput încît să distingă între obiecte statice (de pildă stîlpi indicatori) și cele în mișcare. Singurul lucru pe care nu-l face este să-l apuce de mînă pe șoferul prea grăbit...

1

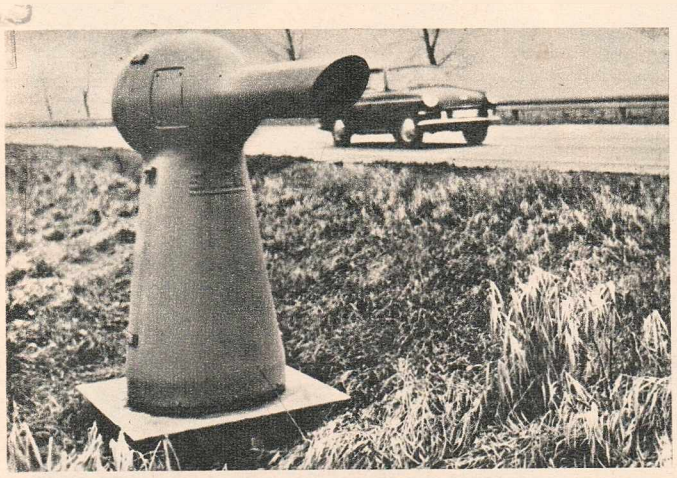

2

telegrame străine

● Francis Perrin, cel mai tînăr actor al Comediei Franceze (25 ani), primit în «templul» teatrului francez datorită talentului său neobișnuit de mim și imitator, face senzație la Paris cu un «show» de 80 de minute, prezentat într-o sală de periferie (Firmin-Gémier din Antony-Hauts-de-Seine). Spectacolul său începe zilnic... la miezul nopții, iar — potrivit săptămînalului francez «L'Express» — *«sala geme de lume și de afară se aud rafale repetate de rîs homeric»*.

● «Valentin și Valentina» de Mihail Roscin, arzătoare dezbatere contemporană despre iubire, piesă care se joacă și pe scena Teatrului «Lucia Sturdza Bulandra», se bucură de o largă audiență și din partea publicului din R.D. Germană. Astfel, nu mai puțin de șase teatre din orașele Leipzig, Dresda, Karl-Marx-Stadt, Senftenberg și Rostock o au înscrisă în repertoriul lor permanent.

● Norman Mailer, *«cel mai vîrstnic copil teribil al literaturii universale contemporane»* — după propria sa caracterizare — a împlinit recent vîrsta de 50 de ani. Cu acest prilej, renumitul prozator american, autor, printre altele, al romanului *«Cei morți și cei goi»*, tradus și la noi, a preconizat crearea unei autoapărări cetățenești și a unei poliții democratice cu scopul de a exercita un control asupra F.B.I. și C.I.A. *«Trăim într-o țară subminată de absurdități morale»* a declarat scriitorul.

● Unul din cele mai recente numere ale săptămînalului francez «Nouvel Observateur» publică un fragment din cartea de curînd apărută a lui Jacques Thibau, fostul director adjunct al televiziunii franceze între mai 1965 și ianuarie 1968. Cartea, al cărei titlu este *«Televiziunea, puterea și banii»*, constituie o sinteză a principalelor probleme care frămîntă televiziunea franceză în aspectele ei esențiale. Potrivit aprecierii revistei sus-citate, emisiuni politice ca *«Față în față»*, *«Camera»*, *«Întocmai»* și *«16 milioane de tineri»* impuse de Thibau și desființate odată cu plecarea sa, continuă să rămînă cele mai bune emisiuni ale TV-ului francez.

● Marguerite C. Oswald, în vîrstă de 65 de ani, mama lui Lee Harvey Oswald, presupusul asasin al președintelui Kennedy, a deschis în propria casă din Fort Worth (Texas) *«Biblioteca memorială Lee Harvey Oswald»*, cuprinzînd circa 500 de cărți, tăieturi de presă, benzi de magnetofon, fotografii, mii de scrisori etc., toate menite să dovedească nevinovăția fiului ei. *«Am făcut tot ce se putea face pentru mine și pentru memoria fiului meu»*, a declarat presei în legătură cu aceasta doamna Oswald.

● Bertolt Brecht... învinge la puncte pe Shakespeare. Într-adevăr, în stagiunea teatrală 1971–1972, pe scenele de limbă germană (cele două Germanii, Austria și Elveția) au avut loc 1 458 de spectacole și 76 puneri în scenă cu piese de Brecht, în timp ce, în aceleași țări, marele Will era jucat numai în 1 311 spectacole și 73 puneri în scenă.

● Potrivit unor păreri autorizate, la ediția din acest an a Premiului Oscar pentru cea mai bună interpretare feminină, cu șanse mari de izbîndă, pornesc două actrițe de culoare: Diana Ross și Cicely Tyson (ar fi pentru prima oară în istoria acestui premiu cînd el ar fi acordat unei actrițe negre). Drept candidate se mai înscriu, printre altele, cunoscutele actrițe Liza Minelli, Tuesday Weld, Susannah York, Joanne Woodward.

culise

● *A fost numit noul director al Teatrului Național din Timișoara, conf. univ. dr. Traian Bunescu: «Sînt multe probleme de rezolvat în teatrul românesc în general și în teatrul nostru din Timișoara în mod special. Socotesc că în momentul de față, în cazul nostru, se impune cu necesitate maximă crearea unei atmosfere de lucru, de creație artistică. Mai avem cîteva luni pînă la închiderea stagiunii și în momentul de față nu putem fi mulțumiți cu producția realizată pînă acum. Avem numai trei premiere și ne mai așteaptă trei sau patru: «Micii burghezi» de Gorki, în regia lui Ion Taub, «Fetele Didinei» de Victor Eftimiu, în regia artistului emerit Ștefan Iordănescu, și, pînă la sfîrșitul lunii mai, vrem să scoatem premiera tînărului dramaturg local Sergiu Lovin cu piesa al cărui titlu provizoriu este «Știi cum taie un fir de iarbă?», în regia lui Emil Reus».*

● *Așteaptă să intre pe post un nou spectacol TV, realizat în regia lui Petre Sava Băleanu. Este vorba de piesa «Crimă în sat» de Pierre Rouchet. Deocamdată nu i s-a găsit încă un titlu... corespunzător!*

● *Tot la TV este gata și spectacolul «Ospățul scafandrilor» de Ilie Păunescu, în regia lui George Teodorescu, iar în lucru se află «Descoperirea familiei» de Ion Brad, într-o dramatizare semnată de Virgil Stoenescu, regia urmînd să aparțină probabil lui Cornel Popa.*

● *La Biblioteca italiană din București, regizorul Paolo Magelli, de la Teatrul Național din Belgrad, a susținut conferința «De ce Brecht?», prilej de a-ți aduce aminte și de unii critici ai săi din România.*

La Teatrul Mic, actorul Constantin Codrescu a realizat regia spectacolului «Dragostea noastră moare odată cu noi» de Silvia Andreescu și Theodor Mănescu.

La Teatrul Național «I.L. Caragiale», actorul Victor Moldovan va începe repetițiile la «Dona Diana» de Camil Petrescu.

La Teatrul «Bulandra», regia spectacolului «Valentin și Valentina» de M. Roscin a fost realizată de actorul Adrian Georgescu, iar acum regia spectacolului «A douăsprezecea noapte» de Shakespeare a fost preluată de actorul Petre Gheorghiu.

La Teatrul «Giulești» (după cinci luni de repetiții, cu patru schimbări în distribuție, refaceri de scenografie și mizanscenă) a avut loc premiera piesei «Răzbunarea sufleurului» de Ion Popa, în regia actorului Constantin Gheorghiu.

La TV actorul Matei Alexandru a realizat nu demult regia spectacolului «A cui e vina?» de Paolo di Vincenzo (unde deținea și rolul principal) și repetă acum piesa «Nud cu vioară» de Noel Coward.

Desigur, lista actorilor care semnează la această oră regia unor spectacole, în București și în țară, ar putea continua. Nici nu sîntem dealtfel împotriva încercării forțelor actoricești în regie — există exemple strălucite și la noi și aiurea și chiar unii dintre cei amintiți au realizat spectacole onorabile. Dar pe de altă parte nu e firesc să ne întrebăm unde vom ajunge dacă toți actorii vor vrea să facă regie? Sau numai dacă se vor crede automat regizori toți cei care au montat cîndva o piesă la amatori, cu care poate au avut și succes, diplome, insigne și medalii, sau cei care au avut succes chiar pe scena unui teatru profesionist, datorită unui actor ca Bănică, să zicem, pe care lumea vine oricum să-l vadă, mai ales dacă și el a văzut moartea? Deci, pentru profesiunea de regizor nu se cere nici un fel de atestat? Nu există nici un fel de criteriu? Știam că numai în cinematografie sînt și au devenit regizori oameni care au semnat regia la peste zece filme, unul mai prost decît altul!

● *Sub direcția Artistului poporului Marcel Anghelescu, Teatrul de stat din Ploiești se bucură în ultimele două stagiuni de prezența regizorală a lui Marcel Anghelescu la 6 spectacole: «Albert și ceilalți» («De seara pînă la amiază») de Victor Rozov și «Unchiul nostru din Jamaica» de Dan Tărchilă (în stagiunea trecută); «Despot Vodă» de Vasile Alecsandri, «Conu Leonida față cu reacțiunea» și «O noapte furtunoasă» de I.L. Caragiale (în actuala stagiune), cărora le vor urma «Tache, Ianke și Cadîr» de Victor Ion Popa (în lucru) și «Bălcescu» de Camil Petrescu (neintrată încă în repetiții).*

● *La televiziune, un nou director al Direcției film, în locul lui Cornel Todea. E vorba de GEO SAIZESCU. Îi urăm succes!*

● *Pînă la premiera noului musical de la Oradea, după «Preșul» de Ion Băieșu (pe care-l repetă Magda Bordeianu și în care se lasă în continuare așteptată Corina Chiriac), Băieșu ne-a mai dus odată cu «Preșul» la Galați, unde a avut loc o nouă premieră a piesei sale, în regia lui Ion Maximilian, care ar fi revenit la vechile lui sentimente pentru colectivul gălățean.*

Victor PARHON

ispravă mică

O, MEMPHIS! spectacol de piese scurte americane

(Teatrul „Nottara")

Să mergem la Teatrul «Nottara» să vedem piesele a doi autori americani moderni? Cred că merită osteneala; ne facem o idee și despre alții, ne punem la curent, cum se zice, cu ce mai e nou pe lume (una din piese a fost scrisă acum doisprezece ani, cealaltă are opt ani vechime), ne și comparăm — în acest caz observînd, de pildă, că avem dramaturgi, mai mult sau mai puțin cunoscuți de public, ale căror lucrări scurte depășesc sensibil respectivele producții străine — și, în sfîrșit, ne reîntîlnim cu actori foarte buni de generație jună și mijlocie — acum, aici, doar bunicei și cam bătrînicioși — a căror revedere provoacă oricînd și oricum plăcere.

Piesele sînt în premieră pe țară, iar unul dintre autori e chiar pentru prima oară pe un afiș românesc. Pseudonimul literar Jean-Claude van Itallie (și nu Von Ittallie — cum a apărut în unele ziare) e al unui american de origine belgiană (și nu franceză, cum s-a scris), acum în vîrstă de 36 de ani (și nu de 40 — cum e notat în caietul-program), al cărui spectacol, compus din trei piese într-un act *(Motel, TV* și *Interviu)*, numit *America, ural*, a avut succes într-un teatru din afara Broadway-ului în 1967. Succesul a fost nu atît al piesei *TV* (cea mai pauperă din trei), — cum eronat informează caietul-program, citind ziarul «New York Times», revista «Time» și unele personalități —, ci al celei mai acide și mai bine lucrate, *Motel*. Totuși și în *TV*, unde americanul mijlociu e ridiculizat cu duioșie pentru că se lasă modelat de subcultura televiziunii, tot astfel cum el însuși își creează o telemitologie mediocră după chipul și asemănarea sa, există un contrapunct uneori spiritual, cîteodată chiar satiric-protestatar, pe care reprezentația noastră (reducînd parte din text) nu l-a reușit atît de sprintar cum e la lectură, derulînd dialogurile conștiincios-lustruit într-o narație netedliniară. Dacă o exceptăm pe Camelia Zorlescu, care lasă mereu impresia unei automobiliste rătăcite la un parastas sătesc, și pe Emil Hossu, blazîndu-se totdeauna un minut după ce nu mai era necesar, putem spune că actorii Dorin Varga, Ioana Manolescu și Ștefan Radof au făcut ce trebuia, ba chiar și ceva mai puțin decît atît.

Moartea Bessiei Smith, a doua parte a programului, e o piesă într-un act a lui Edward Albee, autor reprezentat pînă acum la noi cu trei lucrări (nu cu două — cum era notat într-o cronică): *Povestire din grădina zoologică. Echilibru delicat* și *Cui i-e frică de Virginia Woolf?* Dramaturgia sa e violentă și crudă, oamenii măcinîndu-se unii pe alții într-o ambianță de semiisterie explicată și prin motivări subtile de ordin social, și prin cauze psihologice ținînd de tensiunea conflictuală perpetuă caracteristică realităților americane actuale. Puțin din acest context s-a văzut pe scenă, unde Ion Punea, Melania Cîrje, Alexandru Repan, Anda Caropol, Sandu Sticiaru (greoi) și Emil Hossu (incert), jucînd la temperatură mijlocie și în vorbire curentă, au descris întîmplările în aspectul lor imediat și banal. Sub coaja aceasta era un miez viermănos care n-a fost *dezvăluit* ci doar *relatat*. Efectul general obținut de regizorul Emil Mandric e de lucru curățel însă fără vlagă.

Sub raport politic, un atare teatru, agitînd problemele discriminării rasiale și ale pericolului uniformizării umane în societatea de consum, ar putea avea rezonanța dorită și la noi, în măsura în care strălucirea cu care ar fi realizat ar impune problematica prin caractere inedite (unde se află) și situații complexe de viață (cîte sînt). Altminteri, percepem încă o dată ideile nude, — pe care le cunoaștem —, apreciem efortul, strîngem amical mîna realizatorilor și ne culcăm liniștiți.

Valentin SILVESTRU

moda

mai în glumă, mai în serios...

Fără simțul umorului, moda e amenințată să moară în zilele noastre. Fără practicarea nostalgiilor trecutului se stinge de inaniție. Fără tomurile de istoria modei, fantezia i se dovedește stearpă. În primăvara aceasta, din ecuația haz-melancolie-ciupeală s-a născut o modă nouă, de-a gata patinată. Cu aluzii la junețea — din anii 1920 — a mamei: basma legată pe cap ca la scuturatul casei înainte de Paști; mărgele cu boabe mari, grele, care pun la încercare tăria cefei; rochii dungate în fel și chip și bine de tot lărgute să se poată juca charlestonul liniștit în ele. Gluma aceasta în alb-negru aparține colecției prezentate recent, la Paris, de casa Lanvin (foto 1).

Din anii 1940, cînd omenirea începuse să-și privească cu neplăcere propriul chip, ne vine coafura à la Veronika Lake, cu un ochi total suspendat din funcțiune — era mai comod să-l închizi în fața istoriei... În locul petecului de piele neagră al piratului, o ondulă din resursele locale. În locul gulerului de blană, propriul paj. Anecdota aceasta capilară (foto 2) e semnată, cu trufie, în 1973, de Jean-Louis Saint Roch. Tot originar din Paris. Și tot om dotat cu «l'esprit gaulois».

Mai cultă, mai livrescă, moda englezească se uită, chiar și cînd glumește, prin marea literatură. Pe cele trei «Femei vesele din Windsor» (foto 3) le-a îmbrăcat fie à la «Visul (din 1973) al unei nopți de vară», primul model, cu fustă dublă și spinare goală, fiind botezat... «Titania»; fie à la surorile Brontë (al doilea model, rochie de guvernantă irlandeză, se numește «Timothy»); al treilea are doar pretenția de a fi o «Lalea neagră», precum romanul lui Dumas. O întreagă literatură tradusă în cît înflorat ori cadrilat.

Cea mai bună glumă ar fi să vezi totuși coborînd această modă din poze în viața cea de toate zilele.

S.

navetiștii V

urmări faste

O anchetă de Nelu IONESCU

Săptămîna trecută, în mintea mea s-a dus o aprigă luptă: să scriu întîi despre urmările fericite ale navetismului și apoi despre cele nenorocite sau invers? A plouat cu argumente și pentru o variantă, și pentru cealaltă.

Mi-au venit însă în ajutor vorbele înțelepte ale cuiva. Nu, nu-i vorba nici de Leucip, nici de Tacit, nici de Goethe, nici de France (vezi «Flacăra» nr. 6/73, pag. 14, col. 1, sus), ci pur și simplu de maică-mea:

— Pune tu înainte binele, că răul vine el singur!

«PRIVESC TRECÎND MULȚIME DE VASE CĂLĂTOARE... ȘI GÎNDU-MI LE URMEAZĂ SUB CERUL FĂRĂ NORI»

Firesc și cu respect este să încep cu urmările cu care-i fericește naveta pe cei care alcătuiesc grosul pașnicei armate productive a navetiștilor: țăranii care s-au apucat de o meserie industrială, părăsind-o de tot sau în parte pe cea moștenită din moși-strămoși.

Cîștigul lor începe cu o chenzină certă, adică cu un venit bănesc, în general mai mare și oricum neinfluențat de anii buni sau răi de a căror fatalitate încă tremură agricultura; continuă cu avantajele de carnet CEC ale cărții de muncă și cu perspectiva odihnitoare a unei pensii sigure; mai continuă eventual cu veniturile pe care reușesc să le dobîndească făcînd ceva zile-muncă în cooperativa agricolă de producție în care tot figurează ca membri; dar nu se limitează la atît.

Un mare cîștig — nelimitat doar la sensul pecuniar al noțiunii — pentru acești oameni îl constituie reprofesionalizarea. Cu alte cuvinte, calificarea treptată în meserii industriale, în meserii care pretind un bagaj sporit de cunoștințe, în meserii de o mai mare productivitate, în meserii mai moderne.

N-aș putea spune că am găsit undeva exprimată direct ideea pe care am de gînd s-o contrazic aici, însă — din contexte, din tonuri folosite — eu unul am înțeles că mulți sociologi înclină să-l socotească pe acest «re» pus înaintea profesionalizării, mai mult ca pe un semn de politețe; ei socotind că, de fapt, față de cunoștințele de agricultură modeste ale multora dintre

O puternică legătură umană între sat și oraș.

Cu fața spre oraș sau cărăușii — cu căciulă — de elemente urbane în rural.

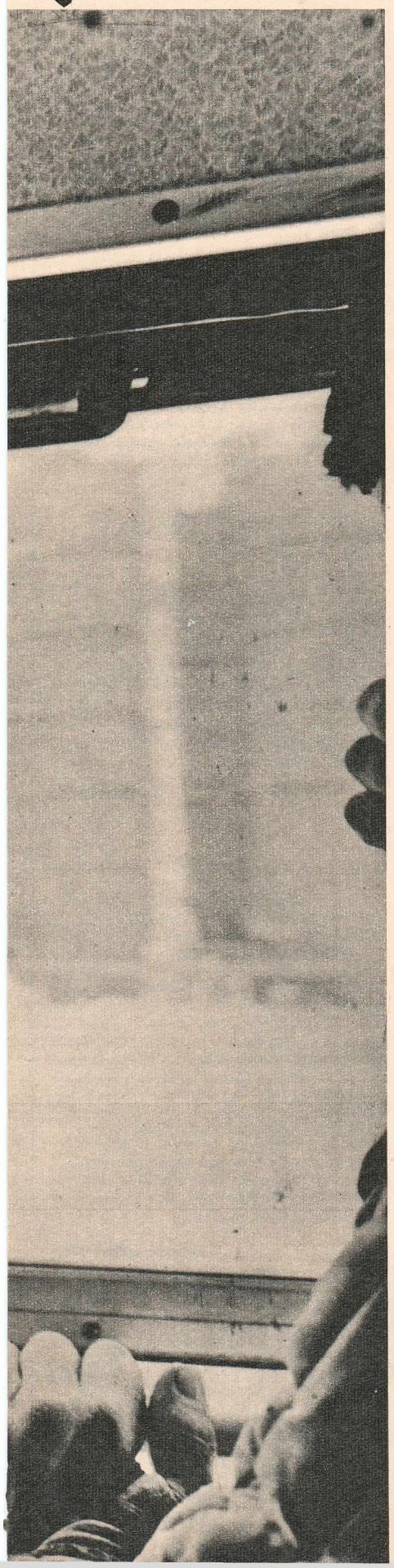

acești ex-țărani ar fi vorba doar de o profesionalizare. Dealtfel, acesta și este cuvîntul masiv folosit, deci fără pretixul cu pricina, în numeroase tomuri de sociologie. De fapt, pe mine nu mă deranjează folosirea în sine a noțiunii; dacă aș merge pe panta asta aș risca o polemică teoretică, cu iz de catedră, care, mărturisesc, nu mă interesează. În schimb mă interesează ca nu cumva să se facă o greșeală, ca nu cumva să fie subprețuită munca celor din talpa țării, care — pînă la industrializare — au ținut țara pe umeri și au hrănit-o, profesînd profesia lor de țărani. De această concluzie implicită, de această urmare mi-e frică; și de aceea, eu unul am să folosesc întotdeauna și cu toată convingerea cuvîntul «reprofesionalizare». Dar să ieșim din această paranteză de care sufletul meu românesc a avut nevoie și să pășim mai departe pe firul urmărilor navetismului.

Navetismul mai înseamnă pentru fostul țăran și o baie psihică binefăcătoare. Pentru că naveta oferindu-i acestuia contacte sociale multiple și de tot felul, el are posibilitatea să se compare pe sine și mentalitățile sale cu indivizi și mentalități din alte grupe sociale. Are deci prilejul să se elibereze de complexul acela de inferioritate manifestat prin «rușinări», prin respect nediferențiat, în bloc, pentru mai toți cei din categoria orășenilor, prin sfîngăcii, prin suspiciuni și prudențe. Făcînd naveta, are în fapt prilejul unei mari și continue experiențe de viață care, treptat, îl eliberează de sentimentul de înstrăinare moștenit din generație în generație și-l ajută să facă pași mari spre adaptarea, spre integrarea personalității sale în urban.

Contactul cu organizarea industrială a procesului muncii, contactul cu civilizația urbană materială, contactul intens cu oameni din afara satului său, contactul cu noi mentalități, contactul cu noi comportamente, îi lărgesc, de-a dreptul revoluționar, orizontul cunoștințelor și-i șlefuiesc personalitatea. Valul de informații și de experiențe îi alungă spaima de oraș, ba chiar îl călesc vizavi de stress-urile urbane; îi dau stăpînire de sine și libertate.

Iar noile orizonturi profesionale, posibilitatea de a face — în sensul bun al cuvîntului — carieră, alături de eventuale succese profesionale, și alături de sentimentul tonic al apartenenței de clasa muncitoare, dau pur și simplu aripi personalității fostului țăran, azi muncitor navetist.

El se autoreevaluează, dobîndește prestanță în propriii săi ochi, capătă îndrăzneală și — îngăduită să-mi fie folosirea unei preafrumoase formulări ce nu-mi aparține — *din creație* pasivă a socialului ajunge *creator* activ al acestuia.

Scoțîndu-l din bîrlogul lui social-tradițional, navetismul pune umărul foarte serios la procesul de perfecționare a individului și, totodată, de descătușare, de punere în lucru a adevăratelor sale posibilități.

*

Și-acum navetiștii de... sens opus. Adică intelectualii care — plecînd din orașe, deci de la «mai bine» — se îndreaptă spre sate. O știu, a spune că și pentru ei, ca indivizi, naveta are urmări ferice pare — pentru mulți — o afirmație ori demagogică, ori cel puțin rizibilă. Și totuși mă încumet s-o fac.

Pentru că, orice s-ar spune, oamenii aceștia își fac — în condiții mai bune sau mai rele — meseria pentru care s-au pregătit; ori asta-i, indiscutabil, o sursă de satisfacție.

Pentru că orice s-ar spune, oamenii aceștia au acolo, la țară, — dacă nu din alt motiv, măcar din lipsă de concurenți — șansa unei rapide promovări, a unei rapide ascensiuni. (Vezi în acest sens și proverbul, mai vechi decît navetismul: «Mai bine fruntea la sat, decît coada la oraș».)

Pentru că orice s-ar spune, eforturile lor le atrag stima și respectul oamenilor colectivității pe care o slujesc.

Pentru că orice s-ar spune, trăiesc experiența cunoașterii vieții reale, care le aduce un mare plus de echilibru în gîndire și judecată.

Pentru că orice s-ar spune, chiar dacă fac sacrificii, le fac în slujba poporului lor și asta — oricît de indiferenți ar vrea să pară unii — cam căptușește oricui sufletul cu amestecul acela minunat de sentiment al datoriei împlinite, de bucurie și de mîndrie.

«IAR ROȘUL SOARE ÎI URMEAZĂ ÎNCET PE EI»

Am încercat să fac fel de fel de împărțiri ale urmărilor navetismului. În parte am reușit, însă nu-i mai puțin adevărat că unele urmări pot intra la fel de bine și într-o categorie, și în altele. Așa, de pildă, faptul că navetismul le facilitează unora să creeze relații afective, ba chiar să se însoare cu parteneri din altă localitate decît comuna ori orașul lor de baștină, e o urmare rea sau bună? Dacă te gîndești că, mulțumită navetismului, paleta viitorilor posibili — cum se exprimă viitorologii — este pentru candidații la verighete cu mult mai bogată, atunci e o urmare fastă. Dar dacă-ți amintești proverbul formidabil de românesc: «Vacă și nevastă să-ți iei din satul tău», înseamnă că urmarea asta e dintre cele nefaste.

Am vorbit mai sus despre urmările faste ale navetei asupra indivizilor, țărani și orășeni. Mai jos voi vorbi despre urmările tot faste dar asupra colectivităților, cea urbană și cea rurală. Însă multe lucruri spuse despre colectivitate au valabilitate și pentru indivizii ei; și invers, multe din urmările care-i privesc pe indivizi privesc și colectivitatea căreia îi aparțin. O delimitare în categorii riguroase a urmărilor navetismului nu-i posibilă, de fapt aceasta țineam. hai să spun așa, să vă notific.

*

Mulțumită navetismului, *orașul* își rezolvă o mare problemă: face rost de brațele de muncă — necesitate de noile investiții industriale — și pe care el, orașul, nu le are decît în parte. Mai frumos spus, orasul cîștigă un asociat în strădania de a înfăptui niște mari realizări: satul. Se petrece deci o polarizare, necesară și eficientă, a forțelor de muncă ale societății, iar în povestea asta, navetismului îi revine rolul de cărăuș. Un rol fără îndoială important.

*

Mulțumită navetismului și *satul* are cîștigurile lui.

Înainte de orice scapă, și pe această cale, de izolarea sa tradițională. Participînd și el la circuitul de valori — umane, materiale, morale — al vieții țării.

Și tot satul mai are un mare cîștig: navetismul intensifică procesul urbanizării lui.

Navetiștii creează o legătură umană permanentă între cele două categorii de așezări. Și, vrînd-nevrînd, sînt cărăuși de informații, idei, mentalități, comportamente și aspirații; de profesii și modele umane urbane; de forme organizatorice și de structuri urbane.

Navetiștilor le datorează în bună măsură satul, pe de o parte apariția în sînul lui a gospodăriilor de muncitori și a forțelor active intelectuale, iar pe de altă parte proliferarea profesiunilor urbane. Navetiștilor le datorează în bună măsură satul dizolvarea structurilor tradiționale, împrumutul de atribuții specifice orașului și, în general, modificarea profilului său social-economic.

Navetiștii sînt cei care contribuie serios la schimbarea satului. Prin pretențiile lor de a locui în case cu altă arhitectură și altă funcționalitate a încăperilor; prin pretențiile lor de a trăi într-o localitate înzestrată cu servicii sociale, echipată edilitar și dotată tehnic; prin pretențiile lor la alt fel de haine, la alt fel de mîncare, la alt fel de distracții.

Dar nu numai prin pretenții, ci și prin investiții: pentru că, față de concetățenii lor nesalariați, ei au venituri mai mari.

Prin dublul lor statut, navetiștii reprezintă o forță motrice novatoare. Dar poate cel mai bun lucru pe care îl fac este acela de a importa în sat mentalitatea de muncitor industrial, începînd cu disciplina și terminînd cu solidaritatea de grup; sau, dacă vreți, începînd cu spiritul de inițiativă și terminînd cu cel democratic.

*

Mulțumită navetiștilor, continuumul urban-rural este — înainte de a prinde și serioase contururi materiale — o stare de spirit, o omogenizare socială. Sociologii discută dacă acest continuum e o stare spațială sau una temporală; eu, profanul, îmi îngădui să spun că în socialismul nostru el e o stare umană. O ardere. O flacără a muncitorilor, țăranilor și intelectualilor pentru realizarea unui continuum național al bunăstării și prosperității, al dezvoltării multilaterale pe întreg pămîntul României.

Pentru că, mai presus de colectivitatea urbană sau de obștea sătească, navetismul are urmări faste pentru întreaga noastră colectivitate națională.

Chiar dacă nu-i întotdeauna cauza unică, chiar dacă nu-i întotdeauna cauza principală, navetismul contribuie la sporirea numerică a clasei muncitoare; contribuie deci la transferul unei însemnate părți a populației într-o categorie de muncă cu mult mai productivă; contribuie deci la o creștere a venitului național și a venitului populației.

Navetismul mai contribuie la armonizarea relațiilor sat-oraș și țărănime-clasă muncitoare; la urbanizarea vieții sătești și la omogenizarea vieții societății în întregul ei.

În sfîrșit, după cum am văzut, navetismul mai contribuie la îmbunătățirea calității oamenilor.

PLANIFICAREA UNUI PAS

Deci și sociologii și economiștii spun că naveta «face bine». Și, fără îndoială, au dreptate.

Mai rămîne să vedem ce spun și cei care o fac.

Of Doamne, întotdeauna a fost un mare pas între punctul de vedere obiectiv și cel subiectiv! Dacă acceptați, la fel ca între teorie și practică.

Totuși să-l facem! Dacă nu acum, că s-a terminat hîrtia, măcar «à la prochaine!» — cum ar spune Pierre Avădănii, care-i și navetist și profesor de franceză la țară.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

AMERICANUL NELINIȘTIT

Scriindu-și reportajul său despre suburbia americană, Mary Simons începe nostim, vesel, sprințar, comentînd, la persoana întîi, programul unui navetist:

6.40: «Naveta este ca viața într-un yo-yo... Este doar un dus și un întors cu o mică oprire între ele...»

6.55: «Să găsești doi ciorapi de aceeași culoare este într-adevăr foarte greu».

6.58: «Odată am plecat la birou încălțat cu un pantof negru și cu unul maro».

7.03: «Folosesc o lingură mare. Cele mici sînt prea... lente».

7.19: «Numele jocului este să prinzi trenul de New Haven».

9.03: «Am făcut-o și pe asta!»

*

Mai apoi însă se dovedește că Mary Simons a făcut haz de necaz, pentru că vorbele sale, ca și informațiile, devin grave: «Între 1950 și 1960 populația suburbană din Phoenix (Arizona) a crescut de la 100 000 la 400 000 de locuitori — mare parte dintre aceștia fiind navetiști.

Din Connecticut pînă la gara Grand Central navetiștii vin ca lăcustele: 12 000 într-o dimineață.

Pentru suferințele lor ei plătesc cu 250% mai mult decît în 1899. Ceea ce s-a accelerat din 1899 pînă astăzi sînt trenurile de navetiști spre Manhattan».

prezentul social

cronica pretențiilor

de ce nu putem organiza (încă) olimpiada la București?

Îmi spune D. Nicolau, profesor de educație fizică la o școală din București, referindu-se la activitatea sa: «*Condițiile de desfășurare a orei de sport sînt destul de vitrege. Noi n-avem sală de gimnastică, așa că adunăm copiii pe culoare sau în cîte o clasă mai spațioasă, după ce în prealabil am îngrămădit la perete băncile. Executăm cîteva mișcări de încălzire și exerciții mai puțin pretențioase. Cînd afară e vreme bună, problema se rezolvă. Avem o curte spațioasă, asfaltată. Oricum, între realitate și ceea ce visam eu în institut este o distanță*».

Situația relevată nu este singulară. Sînt multe școli noi, moderne, atît în Capitală cît și în provincie, care nu posedă săli de gimnastică. Bineînțeles că, din punctul său de vedere, profesorul D. Nicolau are dreptate. După cinci ani de institut, după ce te-ai specializat într-o disciplină sportivă și ai dat o mulțime de examene pe care doar profanii le-ar putea considera lipsite de dificultate, nu-i ușor să constați că, volens-nolens, pretențiile și ambițiile tale de tînăr profesor se reduc simțitor. În loc de sală de gimnastică spațioasă — culoare sau o sală de clasă cu băncile împinse la iuțeală la perete. În locul «*materialului didactic*» bogat și variat — cîteva mingi, un cal și o saltea. Și asta în București, nu în cine știe ce comună ori sat de munte.

De fapt, cine n-ar vrea ca fiecare școală a României să fie dotată cu sală de gimnastică spațioasă și bogat utilată? Cine n-ar dori să afle că într-o mie de școli se construiesc simultan o mie de săli de gimnastică, ceea ce, să recunoaștem, ar fi superb. Numai că, un calcul mai mult decît superficial demonstrează că o asemenea acțiune ar necesita alocarea unor fonduri de zeci și poate sute de milioane. Or, în condițiile actuale, un asemenea efort financiar nu este posibil. Altele sînt prioritățile în materie de investiții, aceasta este situația. Sigur, cine n-ar vrea ca fiecare oraș al țării, chiar și cel mai mic, să aibă bazinul său acoperit de înot și patinoar artificial, ca să nu mai vorbim de terenuri de volei, tenis, ori baschet? Și cine nu și-ar dori — suprasolicitînd puțin — ca Bucureștiul să fie gazda unei viitoare Olimpiade? Numai că între dorință și posibilități se interpune, implacabilă, realitatea. Înainte de săli de gimnastică și bazine de înot acoperite, construim școli și locuințe. Aceasta este situația.

Ceva însă se poate face, și încă foarte mult. Mă gîndesc la acei pasionați profesori de educație fizică, pe care-i găsești mai ales în provincie, și care, împreună cu elevii lor, organizează excursii, amenajează iarna în curtea școlii patinoare, e drept, nu artificiale, dar capabile să găzduiască cele mai pasionante meciuri de hochei, și nu șovăie să pună mîna și-n vîrful unui par să lege un rotogol de sîrmă, în chip de coș de baschet.

Cred că în această pasiune pentru sport, care să antreneze atît profesori cît și elevi, stă rezolvarea în bună parte a problemei. Pînă în momentul cînd vom dispune de mijloacele necesare dotării cu baze sportive adecvate a marii majorități a școlilor noastre, să căutăm să gospodărim cu cît mai multă pricepere zestrea actuală, care nu-i puțină.

În această direcție, un profesor pasionat poate face minuni.

Există în primul rînd curțile școlilor care, amenajate așa cum trebuie, pot să asigure desfășurarea în bune condiții a orelor de educație fizică în lunile de primăvară și de început ale toamnei. Mă gîndesc că în sezonul rece se poate apela la sălile de sport ale unor cluburi, evident, ținîndu-se seama de orarul copiilor, că în locul unei ore de educație fizică formaliste, ținută într-o sală de clasă supraîncălzită, mai bine i-am scoate pe copii în curte să-i învățăm să joace hochei sau pur și simplu să-i ducem într-o plimbare, că o acțiune de identificare a unor spații locative nefolosite sau rar folosite în perimetrul școlii respective ar duce, sînt convins, la rezolvarea mulțumitoare a problemei, în multe cazuri.

Totul este ca fiecare profesor de educație fizică să refacă destinul exemplar al Popii Tanda și să nu aștepte neapărat acțiuni spectaculoase de la «*centru*».

Mihai HETCO

De vorbă cu GHEORGHE BARBĂRASĂ, șeful serviciului pentru administrația locală al Consiliului popular al Municipiului Iași despre

obligațiile față de copii

— Știu că sfera preocupărilor dumneavoastră de serviciu este mult mai cuprinzătoare, dar vă propun să ne oprim la un domeniu asupra căruia — mi-au spus-o mai mulți — vă aplecați cu o deosebită stăruință. E vorba de activitatea comisiei pentru ocrotirea minorilor, care funcționează pe lîngă Comitetul executiv al Consiliului popular. Știu că vă dor problemele acestui domeniu, însă înainte de a ajunge la capitolul veșnic interesant al «problemelor», cred că ar fi necesară o sumară punere în temă asupra rosturilor comisiei.

— În loc de o formulare teoretico-abstractă, prefer să pornesc de la cîteva cazuri. Trei copii, le spun doar numele mici — Corneliu, de 12 ani; Viorel, de 13; Mihai, de 16 — sînt pur și simplu ignorați de cei care le-au dat viață, fără ca să înțeleagă că aceasta le atrage lor, părinților, anumite responsabilități. Copiii, cu toate că depășiseră vîrsta de începere a școlii, nu fuseseră dați să învețe. Comisia noastră s-a sesizat, a judecat lucrurile sub toate aspectele și i-a încredințat pe cei trei băieți, spre creștere și educare, unor oameni care le oferă copiilor ceea ce ar fi trebuit să aibă de la părinții lor. Azi, ei învață și sînt bine îngrijiți. Este locul să-mi spun o părere: ar trebui mai mult vorbit despre tutorii acești, pe cît de generoși, pe atît de anonimi.

— Ca ziarist, să știți că mi-am notat observația și socotiți, vă rog, că ați mai mobilizat un om pentru cauza dumneavoastră.

— Mai precis, ar fi spus, pentru cauza Margaretei, fetița născută în afara căsătoriei și a cărei mamă suferă o condamnare penală; pentru cauza Rodicăi, cea care încă nu a împlinit 9 ani și care e orfană de ambii părinți; pentru cauza lui Edica, al cărei tată a murit și a cărei mamă este în tratament pentru alcoolism; pentru cauza tuturor copiilor năpăstuiți, într-un fel sau altul, de șansele inevitabile dar și — într-o mare măsură — evitabile ale vieții. Noi încercăm să suplinim absența — fizică sau morală — a părinților, a familiilor. Legea pentru înființarea acestor comisii are una dintre cele mai umane rațiuni; iar munca concretă de aplicare a ei cere,— dincolo de cunoștințele juridice, sociologice, psihologice —, cel puțin, un dram de suflet.

— Dar în afară de această condiție morală ar mai fi nevoie, bănui, și de alte condiții pentru ca bunele intenții să fie împlinite și în această privință?

— Fără îndoială. E vorba de condiția materială. S-au făcut multe lucruri în această privință; de pildă, capacitatea căminului de la Bucium a fost majorată la 200 de locuri. Dar nevoile încă sînt neacoperite. În esență, mai trebuie înmulțite locurile în diferitele forme de cămine pentru acești copii.

— Ați făcut vreun demers?

— Pledoarii argumentate și răsargumentate pentru delegatul Ministerului Muncii.

— Și?

— Deocamdată promisiuni; însă nimic palpabil. Am fost astă-vară pe litoral cu fetița mea. Am văzut explozia construcțiilor de acolo. Splendidă, și totuși vacanța nu mi-a tihnit. Aș vrea să se treacă pe primplan și cauza celor cîtorva zeci de copii care au nevoie de acoperiș și nu li-l putem oferi, rezumîndu-ne la soluții paleative.

I. NICOLAE

starea comerțului

de ce n-are ursul coadă și merceria da?

Răspunsul la prima parte a întrebării îl cunosc și copiii de grădiniță: la cea de-a doua parte, se pare că răspunsul este greu de dat. Dovadă și fotografia alăturată, făcută la 10,15 dimineața la «Bumbăcelul», în bd. Magheru (unica mercerie între Buzești și Sf. Gheorghe!). Rîndul ba se scurta la 10–12 persoane, ba se lungea la peste 20. Am cronometrat timpul pierdut de fiecare cumpărător: între 15 și 20 minute. Săraca vînzătoare, făcea tot ce putea: alerga de la un raft la altul, număra nasturi și ibrișine, potrivea culorile, măsura metri de elastic sau rejanse, făcea înmulțiri, aduna, lua banii, dădea rest (n-aveți 15 bani, să vă dau...) și împacheta marfa...,dumneavoastră ce doriți?...

— Sînt cozile o fatalitate? Întrebarea am adresat-o tovarășului conf. dr. Vasile Mericioiu, prodecan la Facultatea de comerț interior de la Academia de studii economice.

— Nicidecum! Cozile nu constituie o fatalitate sau o problemă de nerezolvat. Conducerea științifică a activității comerciale dă posibilitatea găsirii unor soluții, prin care timpul de așteptare al populației pentru efectuarea cumpărăturilor să fie cît mai scurt.

În dorința de a confrunta teoria cu practica, am bătut la ușa directorului coordonator al O.C.L. Textila 1, Traian Sîrbu, al cărui «imperiu comercial» se întinde pe jumătate din București, dar pe acest teritoriu nu se află decît 12 mercerii și 17 mercerii-parfumerii, în total 29!

— E o problemă arhicunoscută de toți! — mi-a spus cu un ton de finalitate.

— Dar nu v-ați bătut să remediați această situație, n-ați făcut vreo propunere, studiu, memoriu...?

— N-am făcut nici un studiu; nu avem timp să facem așa ceva!

Într-adevăr, dînsul și un mare număr de oameni sînt foarte ocupați cu ședințe, cu întocmirea de situații și tabele, cu vînturatul hîrtiilor «în sus» și «în jos», cu munca de teren etc.

— Loto-Pronosport are mai multe spații decît noi — a remarcat, în sfîrșit, tovarășul Sîrbu pe bună dreptate. Ar trebui redistribuite mai judicios spațiile comerciale, în ordinea importanței și a necesităților. Dar chiar în actualele spații — continuă tov. Sîrbu — s-ar putea reduce cozile, dacă toate articolele de mercerie ar fi preambalate.

Mi-a arătat adresa nr. 1 981 din 8 februarie 1973 a Direcției generale comerciale a municipiului București prin care se interzice contractarea de nasturi în vrac. Mi-a mai arătat propunerile de a se preambala pe diferite lungimi panglici de diferite lățimi, elastic, dantele, rejanse și alte sortimente. A vorbit despre necesitatea de a se rotunji unele prețuri. Chiar! Ce calcule extrem de precise au determinat ca o pensetă să coste tocmai 8,5 lei și nu 8,3 sau 8,7 lei?! Nu s-ar putea oare revedea calculele ca ea să coste pur și simplu 8 lei, pentru ca să nu se mai producă pierderea de timp cu restul?! Același lucru e valabil pentru sute de alte articole.

— Dacă situația este «arhicunoscută», de ce nu s-a făcut nimic pînă acum?

Urmează obișnuitul moment de tăcere gravă, de suspense. Interlocutorul se uită mai întîi în jos și pe urmă mă fixează. Privirea dînsului spune multe,— cam de felul: ehei, ce n-aș face dacă aș fi lăsat, dar sînt probleme, greutăți obiective, neîcușorule... —, însă tăcerea continuă și, în ciuda încercărilor mele, n-am reușit să-l determin să-mi spună oful.

În peregrinările mele pe la Direcția generală comercială a municipiului București și pe la M.C.I., m-am convins că într-adevar problema e cunoscută, binecunoscută, arhicunoscută, dar că taurul nu e luat decît de un singur corn. Unii așteaptă inițiative de la alții, sînt divergențe în ce privește introducerea autoservirii, de exemplu, și răspunderea se pasează, ca o minge, de la unul la altul, ușor, cu măiestrie, să treacă timpul, ca mingea (răspunderea) doar-doar o rămîne pe umerii industriei, «care nu vrea să preambaleze», sau a vreunui constructor care a întîrziat cu predarea unor spații sau...

Însă în timpul acestor pase savante, tușa Veta, cu sacoșa grea de cartofi, ulei și lapte, a așteptat 18 minute ca să cumpere un capăt de ață. Ce-ar fi dacă s-ar apuca neîntîrziat taurul de ambele coarne?

Eugen IAROVICI

cronica serviciilor către populație

Ing. HORIA IACOB TEIUȘAN: «Consider că a sosit momentul să stingem disputa cronică dintre I. T. B. și publicul călător».

RĂSPUNSUL NOSTRU: «De acord, cu o condiție: să nu mai întîlnim pe traseele Capitalei autobuze cu orar romantic, tramvaie somnolente și troleibuze ajunse la vîrsta concluziilor».

— *S-au împlinit nu demult 100 de ani de la introducerea în peisajul citadin al Capitalei noastre a primului tramvai cu tracțiune animală. Un veac deci de la înființarea transportului urban în București și... cam tot atîția ani de cînd municipalitatea se află într-un permanent și, aparent, ireconciliabil conflict cu publicul călător.*

— Ne luați tare chiar de la început... Vă dau dreptate, dar aș dori să suprimăm termenul de conflict. L-aș înlocui prin **disproporție** sau o **ineficientă corelare** între cerere și ofertă. Dar, oricum: dreptatea este de partea cetățeanului căruia întreprinderea noastră îi datorează un transport civilizat, disciplină, comportare urbană, autovehicule rapide, moderne, perfect întreținute. Nu e mai puțin adevărat însă că pentru o bună desfășurare a transportului în comun se fac responsabile, în mare măsură, toate întreprinderile și instituțiile din Capitală și toți cei patru milioane de călători care folosesc zilnic parcul nostru de autobuze, troleibuze și tramvaie. După cum, desigur, ați aflat, întreprinderea noastră și-a propus un întreg plan de măsuri în această privință. De data aceasta însă apelăm în mod deosebit și la concursul cetățenilor, de aceea vă rugăm și pe dumneavoastră, ziariști, să ne dați o mînă de ajutor. Aș dori deci ca și în cadrul prezentului interviu să inserați chemarea noastră cu litere cît mai vizibile.

— Să zicem, aldine de rînd...

— Nu mă pricep; să fie negre, cursive, mari de-o șchioapă, dar să sară în ochi cititorilor. Deci, **dorim ca toate instituțiile și întreprinderile din Capitală să ne trimită în cel mai scurt timp propuneri și sugestii privind decalarea programului, mărirea distanțelor dintre stații și tot ce consideră că ar putea contribui la ameliorarea traficului rutier urban. Apelăm de asemenea la întreprinderile de specialitate să ne livreze de urgență piesele de schimb solicitate și subansamblurile necesare fabricării în continuare a tramvaiului de mare capacitate.**

— *În numărul trecut al revistei noastre ne-am permis să facem publice doleanțele și criticile adresate Întreprinderii de transport București de către salariații uzinelor «Republica» și «23 August». Ce le răspundeți?*

— Că n-au dreptate. O spun cu franchețe, deoarece această parte a orașului beneficiază de un număr sporit de linii de tramvaie, autobuze și troleibuze. În această direcție circulă tramvaiele 24, 23, 27, 26. Alte mijloace: autobuzele 100, 100 barat, 101, 102, 79, 65 și troleibuzul 84.

— *Apropo de troleibuze, considerați în continuare că aceste frigidere ambulante, mizere, obosite, cu stop cardiac la prima zăpadă sau pală de vînt, își mai justifică existența în cadrul unui transport urban modern?*

— Troleibuzul constituie singurul mijloc de transport antipoluant. Din păcate, acest vehicul, fabricat la întreprinderea «Autobuzul», a înregistrat foarte puține îmbunătățiri în ultimii zece ani. Nici un efort, nici o soluție novatoare din partea uzinei furnizoare. Mutarea rezistențelor pe acoperiș (pentru evitarea curentărilor) a fost făcută în atelierele proprii, deoarece repetatele noastre cereri adresate celor de la «Autobuzul» au rămas fără răspuns. Dar să revenim la discuția noastră anterioară. Salariații uzinelor «23 August» și «Republica» nu vor beneficia de un transport civilizat pînă nu vor onora cererile noastre repetate pentru decalarea programului de lucru. Sau ceea ce, repet, o cerem tuturor colectivelor de muncă. În orele de vîrf, vehiculele noastre sînt suprasolicitate, procentual vorbind, cu 22% la tramvaie, 30% la troleibuze și 50% la autobuze. Și tot aici e locul să amintesc o altă anomalie: modul de repartizare a locuințelor. În urma unui sondaj efectuat pe 3 000 de subiecți (salariați ai uzinelor «Republica» și «23 August») s-a constatat că, dintre aceștia, 1 300 locuiesc în Drumul Taberei și 800 în Bucureștii-Noi. Or, în această privință, municipalitatea ne-ar putea ajuta substanțial, facilitînd schimbările de domiciliu solicitate, deci apropierea salariaților de locurile lor de muncă.

— *Și o întrebare de culise: este adevărat — sînt de părere unii cetățeni — că șoferii dv. vă amenință cu cererea de transfer sau cu demisia, de îndată ce încercați să-i sancționați, deoarece în alte locuri de muncă beneficiază de salarii sporite?*

— Complet inexact. Avem într-adevăr multe locuri vacante, dar explicația este alta: șoferii noștri lucrează în ture de cîte 8 ore; cei de dimineață se scoală la două noaptea pentru a ajunge la timp pe traseu, iar cei de după-amiază se întorc tîrziu acasă, după miezul nopții. În plus: încordare nervoasă (un șofer efectuează în medie 13 000 de schimbări de viteză pe zi), o mare răspundere civică și activitate continuă fără pauze, pentru refacerea potențialului fizic și nervos. Dar despre salarii să nu vorbim cu păcat... La noi se cîștigă bani frumoși, mult mai mulți decît în altă parte.

— *Totul este bine cînd se sfîrșește cu bine. Credeți, așadar, că prin respectarea judicioasă a planului de măsuri întocmit vom asista la o îmbunătățire radicală a transportului în comun?*

— Nu cred, sînt sigur.

Liviu TIMBUS

tipuri și tertipuri

despre copernic și alții

Un amic, trecut, la începutul deceniului al șaselea, prin școală primară, liceu, facultate, licență, doctorat și docență în patru ani și opt luni, viteză care l-a marcat pentru tot restul vieții, obligîndu-l să ia multe curbe ale dialecticii pe două roți, îmi demonstra, deunăzi, că Biblia e o lectură desuetă, confundînd, între altele, eterna carte cu una de rugăciuni și liturghie. Nu m-a surprins lipsa lui de informație, cît siguranța unei judecăți din care nu putea fi urnit, prietenul meu, analfabetul, asociindu-și neștiința cu un zîmbet izvorît dintr-o liniște morală absolută. Și oricît ar părea de curios, de straniu și de inexplicabil la prima vedere, acest zîmbet satisfăcut, grav, august și definitiv, înscris pe figura lui ca în masca unei statui, m-a obligat să mă gîndesc la Copernic. Da, la Copernic, și nu fiindcă anul pe care îl trăim îi poartă numele, spre slavă, ci la Copernic și la alte nume de aceeași divină rezonanță, unite între ele printr-un destin omenesc asemănător.

Cred că cea mai grea osîndă la care a fost condamnat Copernic a fost cea de a suporta, stoic și resemnat, zîmbetele contemporanilor săi, încredințați că sînt centrul universului, de vreme ce locuiesc pe o planetă care e buricul cosmosului.

Să înfrunți rigorile inchiziției, să sfidezi flăcările unor ruguri eventuale, poate să fie, pînă la urmă, dovada unui eroism facil.

Să fii însă obligat să suporți zîmbetele de o sacră indulgență ale prostiei, ale neștiinței sau ale semiștiinței, mai rea, mai agresivă decît orice ignoranță, iată marea probă la care au rezistat de-a lungul vremurilor puține vitejii. Să ai curajul să sfidezi conjurația zîmbetelor universale și să le spui adevărul tău simplu și riguros ca o ecuație, cu toate riscurile și împotriva tuturor primejdiilor, ce soartă mai măreață își poate dori un om în scurta lui trecere pe această planetă, care nu e totuși decît o sumară și anonimă periferie a nemărginirii. M-am gîndit o noapte întreagă la Copernic, la eternul nostru contemporan Copernic, stîrnit la meditație, spre dezonorarea mea, de un amic savant în zero care ținea să-mi demonstreze, infailibil în concluziile lui, că Biblia e o lectură desuetă, confundînd senin Cîntarea cîntărilor și evangheliile cu o carte de rugăciuni și liturghie, în timp ce zîmbea fericit, cu neputință să fie clintit din liniștea lui olimpiană.

Aurel BARANGA

dialog cu cititorii

Pledoaria cititorului *C. Marcu* din Ploiești pentru «reportajul de senzație» ne-a găsit gata convinși. Nu există presă de masă care să nu cultive, într-un fel sau altul, senzaționalul, insolitul, ca metodă tipic gazetărească de a capta și a face să vibreze sentimentele cititorilor. Dificultățile încep de la circumscrierea exactă a sferei senzaționalului. Și aceasta deoarece, dincolo de valoarea sa ziaristică și emoțională, senzaționalul are și o deosebit de pregnantă, deși indirectă, semnificație sociologică, constituie un fel de foaie de temperatură a societății în întregul ei sau a unui sector oarecare de activitate. Să ne explicăm. A găsi drept demn de semnalat (și deci drept «deosebit», «aparte») faptul că un cetățean și-a încheiat o activitate de 25 de ani în calitate de gestionar, fără să i se fi găsit vreodată măcar un ban lipsă, înseamnă a porni de la premisa că majoritatea gestionarilor adoptă îndeobște o atitudine să-i zicem mai nonșalantă față de bunurile pe care le au în primire. A consemna ca un fapt senzațional ajutorul pe care, în împrejurări dificile, un om îl acordă unui semen de-al său, a cărui viață e în pericol, înseamnă a considera că cel puțin pentru o anumită categorie indiferența, egoismul sau chiar lașitatea sînt atitudini obișnuite, oarecum «normale». Am ales special niște exemple excesive pentru a scoate mai bine în evidență ideea că aplicarea calificativului de senzațional unui fenomen are adesea scopul, mărturisit sau nu, de a sublinia prin contrast existența unei stări de lucruri nesatisfăcătoare. Exemplele noastre țin de domeniul a ceea ce se cheamă «senzaționalul pozitiv». În ce privește senzaționalul «negativ» (acesta e, dealtfel, înțelesul curent), prezentarea unor cazuri limită, cu totul și cu totul ieșite din comun, urmărește să sublinieze cu forță că ele se opun radical la ceea ce noi înțelegem prin firesc, prin normal, să ne delimiteze cît mai categoric de ceea ce se abate de la normele modului nostru de viață. Și într-un caz, și în celălalt, folosirea senzaționalului are — pentru presa comunistă — o semnificație educativă și ne angajează la fel ca și susținerea liniară a unui punct de vedere.

Aprecierile cititorului *Mihail Volbură* din Piatra Neamț cu privire la documentarul despre evoluția social-istorică a Africii, documentar apărut nu demult în revista noastră, ne-au bucurat și ne-au interesat. Fenomenele la care se referă cititorul nostru exprimă încă o dată complexitatea și responsabilitatea opțiunilor cu care sînt confruntate noțiunile contemporane. Faptul că «omul nu trăiește numai cu pîine», că — așa cum arătam altădată cu privire la rațiunile unor greve din țările occidentale — nevoile de ordin politic, social, etic, sînt cîteodată tot atît de imperioase ca și cele de ordin economic, iar alteori, și mai imperioase, este confirmat și de evoluția din așa-zisa lume a treia. Privind lucrurile în față, trebuie să recunoaștem că nivelul de dezvoltare economică a puținelor țări care au reușit să-și păstreze de-a lungul vremurilor independența, în mijlocul oceanului colonialismului, nu este sensibil mai ridicat decît cel al țărilor care au suferit timp de veacuri exploatarea colonială. Mai mult, nivelul de trai *material* al populației negre băștinașe din Africa de Sud, dominată de cel mai sinistru regim rasist, este mai înalt decît cel din unele țări africane independente. Înseamnă oare aceasta că sistemul colonialist nu e chiar atît de rău pe cît se spune? Categoric, nu. Asuprirea colonială a fost resimțită de popoarele înrobite din Africa și Asia drept o crimă odioasă împotriva ființei lor naționale, împotriva demnității lor umane și a determinat revolta justificată, implacabilă, a acestor popoare. Ideile de libertate, de independență, de dezvoltare neatîrnată sînt pentru aceste popoare (ca și pentru toate popoarele lumii) infinit mai prețioase decît cîțiva dolari în plus adăugați venitului personal. Numai în condiții de independență dezvoltarea economică capătă sens, se poate realiza pe deplin, folosește întradevăr celor care muncesc pentru dînsa. Opțiunile care determină destinul popoarelor nu pot fi reduse la derizorii calcule de moment.

În nr. 3/73 al revistei noastre am publicat, sub titlul «De la cap la coadă 8 km, de la coadă la cap 9 km», o fotografie care arăta că în același loc de pe șoseaua Brașov-Sighișoara, două tăblițe indicau diferit distanța pînă la comuna Hălchiu. Potrivit uzanțelor, am trimis sesizarea Consiliului popular al județului Brașov. După mai bine de trei săptămîni, am primit din partea Direcției de drumuri și poduri a consiliului un răspuns pentru a cărui descifrare sîntem gata să oferim premii cititorilor noștri. Iată-l: «...Vă comunicăm că tabelele indicatoare de orientare, care fac obiectul fotocomentariului... se găsesc pe drumul național nr. 13, drum care este în administrația Direcției regionale de drumuri și poduri Brașov». Și? Nimic. Nici o clipă nu le-a trecut prin minte birocraților respectivi că ar putea să remedieze deficiența semnalată (după date antecalculate: forte de muncă — 1 om, eventual minor, durata lucrării — maximum 5 minute, cost — maxim 1 leu). Principalul era să ne înștiințeze de cine ține administrativ tăblița. După care au semnat, au pus ștampila și au bifat încă o «sarcină îndeplinită».

H. DONA

film

cronica filmului

DRUMUL SPRE VEST

Îmi spuneam, după ce am ieșit de la acel tulburător «Cable Hogue» al lui Sam Peckinpah, — cu cîteva luni în urmă —, că o bucată de vreme s-ar cuveni să avem tăria de a nu ne mai duce la nici un western. Ar trebui să ocrotim filmele mari, — ca și iubirile mari —, să nu le înșelăm cu primul sosit. Odată ce am văzut cum se moare de inimă rea în vestul mitologic, cum n-are nici un rost să supraviețuiești din moment ce calul nu te mai ascultă iar prima mașină este gata să te sfîrtece, după ce am cunoscut chipul renunțării demne, se mai poate lua iar istoria de la capăt? Nesfîrșită este grădina cinematografului! Totul, absolut totul este posibil și iată-ne din nou, tîrîș-grăpiș, pe «Drumul spre Vest». Dacă este adevărat că unii scriitori se trag din «Mantaua» lui Gogol, este tot atît de sigur că numeroși westernești descind din «Diligența» lui Ford. În privința lui Andrew V. McLaglen (fiul celebrului actor Victor McLaglen) nu există nici o îndoială. În căruțele cu coviltir ale noului cineast s-a strîns o umanitate ce se dorește simbolică, precum personajele-mit aureolate de geniul maestrului: cow-boy-ul rătăcitor, femeia onorabilă, bătrînul, preotul, copilul etc. Dar în timp ce mîna de oameni ai lui Ford prefigurau însuși destinul unei comunități, iar întîmplările căpătau dimensiunile unor evenimente fundamentale ale existenței, convoiul lui McLaglen se îneacă într-o anecdotică de prisos; amorul extraconjugal, răzbunarea unei femei isterice, moartea unui copil nevinovat și a unui harpagon, o răfuială prelungită cu indienii încarcă inutil o povestire care și fără aceste cîrpituri ar fi avut din ce să trăiască. Un film cu doi bărbați care așteaptă să ia viața de la început pe un pămînt al făgăduinței, cu un al treilea care s-a săturat deja să tot mute frontiera de ici-colo, un film care are la dispoziție trei voinți (și, respectiv, trei actori, pe nume Kirk Douglas, Robert Mitchum, Richard Widmark) se putea elibera de întîmplări colaterale. McLaglen a preferat spectaculosul loviturilor de teatru. Dacă închidem un ochi în fața nimicurilor, — cinematograful ne-a învățat și acest exercițiu —, cu celălalt vom avea de văzut cîte ceva: o cîmpie filmată cu voluptate (un comentator se repezea cu gîndul chiar la Rilke, acolo unde spune: «cîmpia — acest sentiment ce te înalță»), un om care știe că nici în Oregon, nici în California, nicăieri în lume aurul nu cade din cer și o armată de destoinici care scriu istoria din mers.

Magda MIHĂILESCU

«Drumul spre Vest» *sau istoria din mers.*

gros-plan

CLIFF ROBERTSON:

«Importantă nu este întîmplarea că am ochi albaștri, ci mîndria de a fi un om foarte muncitor»

Odată și odată publicistica cinematografică va trebui să dea socoteală pentru multele ei păcate, dintre care nu chiar cel mai firav ar fi acela de a se încăpățîna să suprapună clișeul unui personaj, mitul unui personaj, peste personalitatea umană a actorului. Iată, bunăoară, CLIFF ROBERTSON, oaspetele nostru de acum cîteva zile, — conducătorul delegației de cineaști americani —, a fost clasat în categoria «tough guys», adică a indivizilor duri. Dar autorul lui «J. W. Coop» este un american cît se poate de liniștit, pe care nu-l cred în stare să omoare nici o muscă. M-am întrebat întotdeauna cum se poate împăca o persoană

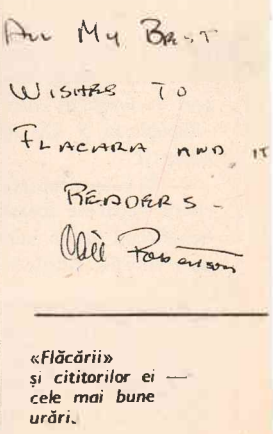

«Flăcării» și cititorilor ei — cele mai bune urări.

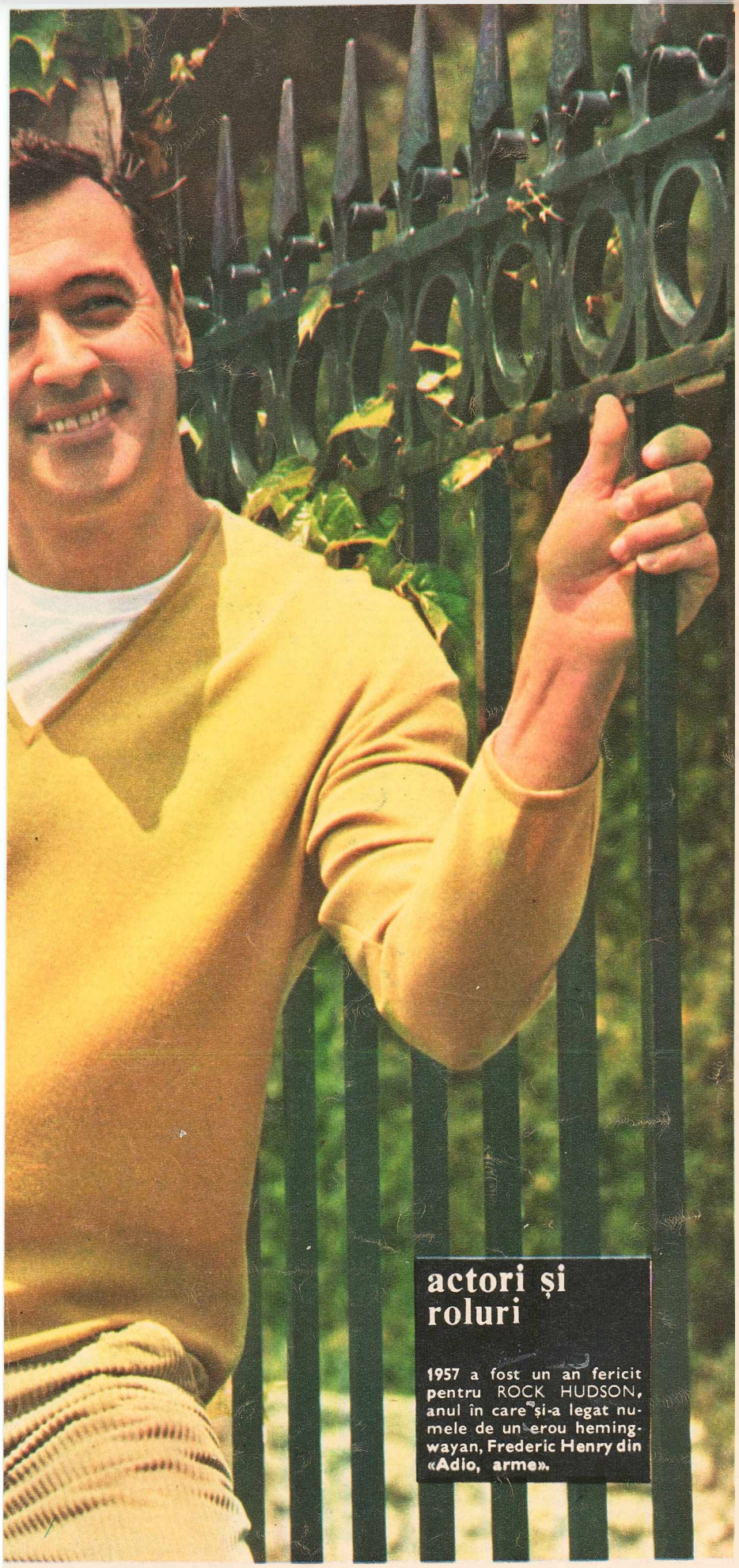

actori și roluri

1957 a fost un an fericit pentru ROCK HUDSON, anul în care și-a legat numele de un erou hemingwayan, Frederic Henry din «Adio, arme».

muzică

DUPĂ TREI CONCERTE EXTRAORDINARE ÎN ȚARĂ, UN STIL NOU ȘI CINCI ANI CU DUCELE JAZULUI

De vorbă cu Aura URZICEANU

— De ce apari atît de rar printre noi?

— Sînt iarăși bolnavă. Am un ghinion fantastic, ții minte ce-am pățit și anul trecut cu pareza aceea. Prea multe motive de îngrijorare nu am însă, atîta timp cît sînt sub supravegherea unui medic ca Gabriel Popescu. Îmi pare numai rău că din cauza unei boli păcătoase nu m-am putut desfășura nici de data aceasta așa cum aș fi dorit-o.

— Vorbești ca un om intrat în criză de timp.

— Chiar așa este; în martie trebuie sa plec în America...

— ...Contractul acela cu Duke Ellington?

— Da... și am făcut doar atît de puține lucruri.

— Este adevărat, ești legată pe cinci ani de big-band-ul lui Duke?

— Adevărat.

— Și în tot acest timp n-o să te vedem, n-o să te mai auzim?

— Nici vorbă, voi veni cît se poate de des acasă, unde sper sa aduc cîteva lucruri inedite, pentru că, știi, Duke vrea să lanseze cu mine un nou stil în muzica de jaz.

— Adică?

— Mai mult nu știu nici eu, mi-a spus doar că vrea să devin «first in America».

— Și tu ce crezi?

— Poate... sper... nu știu. Viața de vedetă e o muncă non-stop plină de piedici, mai este apoi concurența, care dublată de publicitate devine tare incomodă.

— Apropo, am văzut că dansezi formidabil, ai luat cumva lecții de dans în ultima vreme?

— Pentru mine dansul a devenit o chestiune de simțire, îl fac precum improvizația vocală. De lecții nici vorbă, acolo nu prea te învață nimeni, în schimb trebuie să dai tu cît mai mult.

— Cum te-ai reintegrat în viața muzicală românească?

— Am fost dornică să obțin noi piese românești pe care să le includ în repertoriu. Laurențiu Profeta și Gioni Răducanu au scris pentru mine cîteva piese bune. Mă bucur să colaborez cu vechii mei prieteni din cvintetul de jaz «București» și cu compozitorul și aranjorul Richard Oschanitzky.

— Acum, înainte de primul tău concert extraordinar în țară, ai vreo dorință specială?

— Îmi doresc o sală plină, o atmosferă care să-mi permită o comunicare perfectă cu publicul și mult, foarte mult noroc.

— Noroc? Mai ai nevoie de așa ceva, Aura Urziceanu?

— Oriunde am cîntat pînă acum, am făcut-o, cred, cu destulă dezinvoltură. Concertele din țară îmi produc însă niște emoții inimaginabile.

— Justificate, aș zice.

— Nici nu-ți dai seama ce înseamnă să cînți în fața publicului TĂU. Tu știi că în America intrările mele în scenă sînt anunțate de o bandă sonoră cu «Rapsodia» lui Enescu? Ce poate fi mai frumos cînd ești acolo, departe, decît să te identifici cu «Rapsodia română»? Sau cînd Duke anunță «Aura din România» crezi că nu simt povara sfîntă a Carpaților? Sînt teribil de fericită ori de cîte ori ziariștii sau muzicienii cu care stau de vorbă se interesează de România și de muzica țării mele. Iată, la celelalte două concerte de săptămîna viitoare am invitat doi prieteni, virtuoșii instrumentiști ai jazului Art Farmer și Slide Hampton, care au ținut să cunoască România. Alături de ei va apărea și soțul meu, Ron Rully, cunoștință mai veche a publicului.

— Deci încă două recitaluri.

— ...Și apoi plecarea. Nu mă întrebi ce-i urez publicului meu la despărțire?

— Te întreb.

— Să audă multă muzică bună, să descopere soliști noi și talentați pe care să-i susțină cu toată sinceritatea de care are nevoie un talent autentic la vremea debutului.

— Și cum va afla «publicul tău» despre ceea ce faci tu acolo?

— Voi trimite periodic file din jurnalul meu, fotografii, note din presă.

— Nu ocoli revista care găzduiește acest dialog!

George STANCA

---

inteligentă cu acest soi de transfer și nu ezit să transform nedumerirea într-o întrebare de lucru ori de cîte ori se ivește prilejul.

— Această identificare, uneori ridicolă, face parte din legile ruginite ale Hollywoodului. Nu îți dă mîna mereu să refuzi rolurile ce ți se propun. Eu am jucat odată într-un film rolul unui ofițer de marină, treaba a ieșit bine și pe urmă am fost nevoit să devin de cîteva ori tot ofițer, ce-i drept, și de aviație. După succesul lui «Charly» curgeau ofertele cu alienați mintali. Noroc că acest film mi-a adus un Oscar. Cînd ai un Oscar poți să spui «nu» mai repede.

— Bănuiesc că năvala actorilor contemporani spre îndeletnicirea de regizor și producător nu este străină de această realitate. Chiar voiam să aflu și de la dv., domnule Robertson, unde începe moda — întrucît unii cred că se poartă «actorul regizor» — și unde începe orgoliul sănătos? Și dv. sînteți unul dintre cei care v-ați luat soarta în propriile mîini. «J.W.Coop» vă aparține în întregime.

— Moda este, iertați-mă, o concluzie gazetărească. Un actor nu-și aruncă banii într-o întreprindere de dragul modei, ci pentru că vrea să simta gustul libertății depline. Ați observat că mai ales noi, americanii, am hotărît să ne regizăm singuri propriul nostru destin actoricesc, pentru că noi avem cel mai mult de-a face cu mofturile calculate ale producătorilor. Pentru «Charly» a trebuit să mă zbat și să alerg 7 ani, «J.W. Coop» l-am urnit în 7 zile.

— Vă supărați dacă am să vă rog să evocați unul dintre ofițerii întruchipați în cariera dv., și anume pe cel din «T.P.109» — adică nimeni altul decît John F. Kennedy în timpul celui de-al doilea război mondial? Concret, care a fost drumul către această onoare? Se spune ca însuși președintele Kennedy v-a ales.

— Fostul președinte a impus trei condiții înainte de a încuviința realizarea unui film-omagiu: 1) să se respecte riguros adevărul istoric; 2) banii să fie transferați echipajului pe care l-a condus în acei ani; 3) să i se acorde dreptul de a alege singur protagonistul. Nouă luni a durat selecționarea actorilor, au fost chemați interpreți excelenți. Într-o zi mi s-a propus să dau și eu o probă, iar după cîtva timp un prieten m-a anunțat la telefon că fotografia mea a apărut alături de cea a președintelui într-un ziar.

— Care a fost prima reacție?

— Am crezut că este vorba de o greșeală. Filmul, din păcate, n-a fost grozav, scenariul era mediocru, pe parcursul lucrului producătorul s-a certat cu regizorul Milestone...

— Iar producătorii?

— Tot ei.

— Într-una dintre biografiile dv., puse în circulație de către agențiile de presă, la capitolul «date importante» am dat peste aceste puncte: ochi albaștri, păr castaniu, înălțimea... îi place tenisul etc. Dv., personal, ce ați mai adăuga?

— Esențialul: faptul că sînt un muncitor înverșunat.

M. MIHAIL

Fotografie de Traian PROSAN

de la a la z

IACOB Mihai

Regizor român de film născut la Oraştie, la 11 mai 1933, făcînd parte din promoţia de studenţi care au absolvit Institutul de artă teatrală şi cinematografică în anul 1955 (secţia regie de film), an în care debutează realizînd: *Blanca*, ecranizare după poemul lui Eminescu *Povestea teiului*. În anii următori, M.I. abordează filmul de lung metraj, mai întîi ca asistent de regie, *Pasărea furtunii* (1957), apoi coregizor, *Dincolo de brazi* (1958-co-r: Mircea Drăgan), şi, în sfîrşit, din 1960, regizor independent cu *Darclée*, film muzical biografic vădind certe calităţi de scriere cinematografică şi revelînd talentul unei tinere interprete: Silvia Popovici. Cineastul se impune ulterior cu alte cîteva filme, variate ca temă şi stil, dovedind un serios profesionalism: comedia satirică *Celebrul 702* (1961) după piesa lui Al. Mirodan, cu Radu Beligan, Ion Finteşteanu; filmul dramatic *Străinul* (1963) după romanul lui Titus Popovici, distins cu premiul special al juriului la Mamaia 1964, scheciul *Întoarcerea* din filmul realizat în colectiv: *De trei ori Bucureşti* (1967); filmul de aventuri în două serii, inspirat din scrierile lui Mark Twain: *Aventurile lui Tom Sawyer* (1968), coproducţie cu R.F.G. (colaborator regie: Wolfgang Liebeneiner); filmul de război cu implicaţii psihologice: *Castelul condamnaţilor* (1970), pe un scenariu propriu scris în colaborare cu N. Ţic şi Mircea Drăgan, şi drama sentimentală de factură modernă *Pentru că se iubesc* (1972). Din activitatea regizorului vom reţine şi munca sa desfăşurată în calitate de conferenţiar (catedra de artă dramatică) la Institutul de artă teatrală şi cinematografică.

IAKOVLEV Iurii Vasilievici

Actor sovietic de teatru şi film, născut în 1928. Termină studiul artei dramatice la Institutul teatral de pe lîngă teatrul Vahtangov, unde va juca în primii ani. Debutează pe ecran în 1956 în filmul *Pe scîndurile scenei*, după care va face parte din genericul producţiei *O vară neobişnuită* (1957). Adevărata sa revelaţie o va prilejui însă în 1958 filmul lui I. Priiev: *Idiotul*, după Dostoievski, în care realizează cea mai desăvîrşită creaţie din carieră: rolul prinţului Mişkin. Filmele în care va apărea ulterior: *Vîntul* (1959), *În întîmpinarea zorilor* (1960), *Omul de nicăieri* (1961), *Balada husarilor* (1962), *Drumul cel mare* (1963), *Judecata nebunilor* (id.), *Viaţă uşoară* (1964), *Moscova- Genova* (id.), *Pădurea rusă* (id.), *Prieteni şi ani* (1965), *Împuşcătura* (1967), *Anna Karenina* (1968), *Subiect pentru o schiţă* (1969), *Prăbuşirea* (1970), nu-i vor mai oferi, din păcate, posibilitatea de a mai atinge memorabila sa performanţă din *Idiotul*, fiind, pare-se, mai favorizat în sectorul creaţiei teatrale. Pentru marile sale merite artistice, lui I.I. i-s-a acordat din 1968 titlul de Artist al Poporului.

IGIROŞANU Horia

Regizor român de film născut la Azuga, la 4 august 1896; mort la Bucureşti la 10 iulie 1960. Întemeietor al unei prime şcoli de film autohtone, Academia de mimodramă, pentru pregătirea de elemente apte de a deveni actori de cinema, H.I., unul dintre cineaştii noştri cei mai cunoscuţi din perioada mută, a desfăşurat o meritorie activitate, semnînd o serie de producţii de amplă rezonanţă populară ca: *Iadeş* (1926), *Nea Ghiţă Cocoloş la Moşi* (1927), trilogia istorică *Ionu Jianu* (1927/ 28), *Haiducii* (1929) şi *Ciocoii* (1931), filme care aveau că cunoască la vremea lor un deosebit succes de public, realizate după scenarii proprii, şi *Insula şerpilor* (1934), unicul său film vorbitor. H.I. a fost de asemenea redactor şef al revistei de film «Clipa cinematografică». Aportul său la propăşirea cinematografiei româneşti rămîne în perspectiva timpului important.

ILIEŞU Mirel

Regizor român de filme documentare, de artă, reportaje, scurt metraje pe teme diverse, născut în Bucureşti, la 17 octombrie 1923. La început ziarist la *Scînteia tineretului* (1945-1951), realizează începînd din 1952 (primul film: *Vacanţe fericite*), în cadrul unui grup de creaţie în Studioul «Alexandru Sahia», un număr apreciabil de filme documentare şi de artă, cucerind un număr la fel de apreciabil de premii internaţionale la diversele festivaluri din lume. Iată cîteva dintre cele mai semnificative: *Viscolul* (1951), premiat la Karlovy Vary în 1955, *Pagini din lupta partidului* (1954), *20 de minute în lumea păpuşilor* (1960), premiat la Vancouver, *Lumină şi piatră* (id.), premiat la Teheran, *Tăbăcarii* (1963), premiul pentru cel mai bun reportaj cinematografic la Mamaia, *Un Jupiter al timpului nostru* (1961), *Rădăcini* (id.), *Drumuri* (1964), *Ritmuri potrivite* (id.), premiat la Geneva, *Concerto grosso* (1965), *Tensiune înaltă la Bechet* (1967), premiat la Bilbao, *Furnalul nr. 1* (1968), premiat la Phnom-Penh, *Cîntecele Renaşterii* (1969), premiul I pentru scurt metraje la Cannes, *O nuntă cum n-a mai fost*, cuprinzînd filmele realizate pentru TV: *Instrumente populare*, *În vîrtejul dansului*, *Kilometri de dans*, *Meşteşuguri populare*, *Parada cîntecului popular*, *Ritm şi culoare*, *Vechi obiceiuri româneşti* (1970), *Al V-lea festival şi concurs internaţional George Enescu* (id.), *Patru zile dintr-un an* (id.), *În marea trecere* (1971), *Întîlnire cu vechii mei prieteni* (id.) etc., filme vădind o serioasă cunoaştere a mijloacelor filmice, o perpetuă căutare a unor forme noi, originale, de exprimare, o temeinică aprofundare a temelor printr-o adîncă sondare a realităţii noastre sociale şi o competentă abordare a domeniului artelor.

Constantin POPESCU

cronica tv

umor scuzabil

Avem, avem multi, avem destui, avem peste tot, în toate emisiunile de sîmbătă de la ora 21,50, aceiasi umoristi. Ei trag cu gloanţe oarbe parcă, într-o înţelegere tacită cu cel prins în obiectiv, ca nu care cumva să se supere cineva. Ei n-au ce face, asta le este meseria, trebuie să facă o glumă acolo. Umorul lor se scuză mereu, îsi pune cîteva perechi de mănuşi albe din vată sterilizată şi marchează apoi un pugilat. Ochii umoristului în cauză nu văd decît la nivelul gazetei satirice dintr-o întreprindere neproductivă! Ştim teoretic că rîsul este o armă necruţătoare, numai că o încărcăm cu focuri de artificii şi săgeţi din pană de îngeri. Uneori rîsul emisiunilor de umor este salvat graţie mijloacelor interpretative ale excelenţilor noştri actori de comedie. Textul îsi permite să nu existe. Ca dovadă că nici nu mai este semnat în programul Radio–TV. (Vezi «1+1=1».) Texte semnate de o echipă cu personalităţi care se confundă, umoriştii omniprezenţi care mestecă de mult aceleaşi poante recondiţionate, verificate, fără probleme. Cel «satirizat» îi bate a doua zi pe umeri şi le spune «mi-a plăcut»! Aveţi dreptate, n-o să mai semnez cu flowmaster, voi întrebuinţa stilourile noastre Flaro; chiar dacă nu le merge pompa cum trebuie şi mă murdăresc pe degete, m-aţi convins! De ce să vă faceţi dv. sînge rău şi să vă legaţi la cap satirizînd de exemplu pe cei care au livrat portului Constanţa şaisprezece macarale defecte? Şaisprezece macarale, care costă o avere, stau de un an de zile si încurcă locul ocupînd o suprafaţă de peste 250 mp de cheu. Ce, ăsta-i umor? E satiră! Şi satira... cui ar folosi? Să afle cei de la Bocşa că au lucrat rău? Să le ia pîinea celor care din nepricepere aruncă pe apa sîmbetei milioane de lei? Nu! De ce să ne ocupăm noi de ei, cînd avem «Nufărul» colea? Cînd avem coafezele, frizerii şi ospătarii? (subiecte grase). Pe cei care pun ştampile peste ştampile (ca şi cum ar pune ştampile de capul lor!). Dar doctorii? Ce dacă ne-au salvat de la un ulcer duodenal? Dacă nu s-ar fi înfiinţat «Nufărul» sînt sigur că o parte dintre combatanţi ar fi cedat locul altora cu probleme mai demne de stors decît rufele «Nufărului». Sînt subiecte fără probleme, subiectele «cu o mie de feţe». Umoristul nostru se intitulează textier şi n-are pretenţie la glorie, ci la fond. El vrea să doarmă liniştit şi să facă vocalize gargarisind aceleaşi fraze.

De ce e nevoie ca talentatul caricaturist Eugen Taru să vorbească, să teoretizeze mai mult decît să deseneze? De ce Ion Dogar Marinescu, Ando, Andronic şi atîţia alţii nu au mai multe emisiuni? În locul unor vorbe fără duh, am avea convingătoare desene şi atitudini! A îndrepta, a milita în slujba ideilor noastre socialiste, de neîngăduinţă pentru inerţie, neîngăduinţă pentru abuz, incompetenţă, lene, risipă! Stop celor care folosesc vorba ca să nu facă nimic şi celor care cred că avutul nostru le stă la dispoziţie. Stop celor care tărăgănează iniţiativele valoroase! Cum să se critice inerţia cînd umorul însuşi este înţepenit în variante pe aceeaşi temă? «Mielul turbat» al lui Baranga în viziunea textierilor de la radio, televiziune, estradă, reviste, brigăzi artistice de agitaţie şi alte piete de desfacere ar fi rămas un miel şugubăţ şi sacrificat. Avem actori de comedie excelenţi. Avem subiecte la nivelul actorilor. Avem de apărat cu toate mijloacele etica şi echitatea socialistă dar nu avem umorul care să îşi facă pe deplin datoria, care să treacă peste calambururi căutate şi perimate. Zîmbete s-au produs în cîteva programe umoristice, dar pe cînd rîsul sănătos, rîsul care să îndrepte, conform devizei «Ridendo castigat mores»? (Rîzînd îndreptăm moravurile.)

Coman ŞOVA

scrisori către un meloman

prima iubire

Ai început, aşadar, a întrezări ce înseamnă să-ţi croieşti *drumul propriu* în apropierea de muzică? E vorba înainte de toate de temeinicia «startului»: pornirea să se facă dintr-un punct adînc înrădăcinat în fiinţa ta, numai aşa asigurîndu-se o bază sigură şi o desfăşurare organică viitoarei evoluţii. Îţi aduceam ca exemplu înclinarea sau pasiunea posibilă pentru Ceaikovski, cu care au debutat nu puţine călătorii în lumea muzicii. Îţi închipui că e o simplă întîmplare sau un fenomen pur artistic faptul că simţi dintr-o dată atracţie spre cutare sau cutare compozitor? Crezînd aşa, ar însemna să te mulţumeşti cu o înţelegere foarte superficială a rostului muzicii în viaţa noastră. Orice atracţie, şi în mod cu totul deosebit *prima iubire muzicală*, este semnul unei necesităţi resimţite de fiinţa noastră cea mai intimă. Pe calea îndrăgirii unei anumite muzici, lăuntrul nostru cel mai ascuns semnalizează o trebuinţă sufletească fundamentală. De aceea este atît de important ca acestui apel — cu înfăţişare adesea naivă — să i se acorde toată importanţa.

Există bineînţeles apeluri şi apeluri, şi în privinţa aceasta este imperios necesar să funcţioneze un discernămînt limpede şi mereu treaz. Poţi simţi o puternică, posedantă atracţie spre muzica sentimentalismului lasciv, a dezlănţuirilor violente, a ritmurilor obscene şi fascinatoare — predilecţii mai mult decît frecvente la unii amatori de aşa-zisă muzică uşoară. Nu pot să nu-ţi spun răspicat şi din capul locului: asemenea înclinări nu numai că nu pot inaugura o «iniţiere muzicală», dar sînt tot ce-i poate fi mai opus. De ce? Pentru că ele pornesc dintr-o realitate interioară care n-are nimic comun cu esenţa muzicii, realitate întunecată şi degradantă, căreia din nefericire atîţia şi atîţia pretinşi muzicieni au silit sunetul muzical să i se supună. Cînd acestea sînt producţiile sonore care-ţi captează interesul muzical, este semn că te afli sub stăpînirea unor apeluri venite din zone foarte tulburi. Iniţiere muzicală veritabilă nu poate fi decît aceea care începe prin a răspunde unei chemări spre o muzică pe care o simţim limpede ca fiind spiritualmente ascendent orientată, cît ar fi ea de simplă şi accesibilă. De n-ar fi decît nivelul Paganini sau Sarasate, Kreisler sau Johann Strauss, şi tot se poate spune că eşti aproape în afara pericolului de a deveni captivul pseudomuzicii de obîrşie tenebros-instinctuală şi cu cel inferior-divertisant, care face imposibilă familiarizarea cu marea Muzică. Aşa cum spunea Enescu, nu poţi iubi simultan Muzica şi *această* muzică.

Îţi propuneam deci să-ţi imaginezi o «melomanie» care ar avea ca punct de pornire pasiunea resimţită pentru muzica lui Ceaikovski. O asemenea atracţie poate avea justificări interioare infinit de felurite. M-aş opri asupra celei mai curente: necesitatea căldurii afective. Sînt deosebit de sensibili la apelul lui Ceaikovski cei cărora, dintr-un motiv sau altul, viaţa, destinul, semenii le-au refuzat posibilitatea de a se manifesta intens şi amplu pe planul sentimentelor. Este semnificativ că — după compatrioţii compozitorului — cei mai fervenţi ceaikovskieni au fost, şi poate mai sînt, englezii, al căror mod nesentimental de a fi cerea tocmai un asemenea complement care să aducă vieţii interioare plenitudine şi armonie. Şi cum îţi spuneam în scrisoarea precedentă, se prea poate întîmpla ca experienţa Ceaikovski — dacă este dusă de meloman pînă la capăt, dacă este adesea trăită cu intensitate incandescentă ca orice veritabilă iubire — să culmineze printr-o saturaţie cu caracter negativ. Nu poţi concepe un asemenea proces? Gîndeşte-te la o iubire care moare înecată în propriul ei sentimentalism, revărsat fără măsură. Este întru totul posibil ca epuizarea experienţei Ceaikovski să fie de o asemenea natură. Muzica lui este într-adevăr impregnată într-un asemenea grad de efuziunile sufletului său ardent, încît — mai ales consumată în doze mari — o simţi ca avînd efect moleşitor pentru vlaga sufletească. Ei bine, conştientizarea unui astfel de proces interior — proces foarte subtil şi delicat — este de o extremă importanţă pentru direcţionarea educaţiei muzicale. În ce fel? Am să-ţi spun în scrisoarea următoare.

George BĂLAN

9 CRONICARI—9 FILME

FILMUL	Călin Căliman	Dorian Costin	Ioana Creangă	Florica Ichim	Gelu Ionescu	Magda Mihăilescu	Valerian Sava	Tudor Stănescu	D.I. Suchianu
Nunta de piatră	***	***	***	***	***	***	***	***	***
Explozia	*	**	**	**	0	**	*	**	**
Cu mîinile curate	**	***	**	**	*	**	**	**	**
Andrei Rubliov	****	***	****		***	****	****	****	****
În umbra violenţei			**	*		**	**	**	
Poliţia mulţumeşte	**	***		**	***	***	**	***	***
Maria Stuart	*	**	**	*	*	**	*	**	0
Pe aripile vîntului	*		**	**	***	**	*	**	****
Războiul lui Murphy	**	*	**		*	**	*	**	0

0 — *inutil a vă deranja*
* — *de văzut neapărat*
** — *de văzut*
*** — *de văzut eventual*
**** — *capodoperă*

Clasament alcătuit de Nicoleta GHERGHEL

telegrame străine

● Lumea teatrului parizian asistă la o interesantă dispută între două mari personalităţi ale scenei franceze: Marie Bell, directoarea teatrului «Gymnase», şi ilustra noastră compatrioată Elvira Popescu, care conduce teatrul «Marigny». Obiectul disputei, montarea comediei muzicale «Valentino», inspirată din viaţa celebrului «seducător» Rudolf Valentino. Potrivit ultimelor ştiri, în rolul titular va apărea cunoscutul actor de teatru şi cinema Jean-Claude Brialy, secondat de Marie Laforêt, care va da viaţă «mortalei» actriţe Pola Negri, contemporană cu Rudolf Valentino.

● În cursul acestui an vor fi organizate la Budapesta, sub auspiciile Institutului ungar pentru relaţiile culturale, circa 100 expoziţii de artă din diferite ţări (U.R.S.S., Italia, Cehoslovacia, Iugoslavia, R.D. Germană, Austria etc.). Ţara noastră va fi şi ea prezentă cu o retrospectivă a pictorului maghiar din România I. Nagy (gazdă va fi Muzeul Ernst, între 2 şi 25 noiembrie), iar Galeria naţională din Budapesta va adăposti o colecţie a Muzeului de artă din Cluj.

● Spicuim din agenda muzicală internaţională a Austriei pe anul 1973:

— 15-23 aprilie: Festivalul pascal de la Salzburg. În program, «Aurul Rinului» şi «Tristan şi Isolda» de Wagner, concerte simfonice etc.

— 19 mai – 17 iunie: Viena, festivalul operei bufe, cu concursul «Scalei» din Milano, al Teatrului «Colon» şi al Operei de stat din Berlinul răsăritean.

— 21 iulie – 22 august: Festivalul de la Bregenz («Vasul fantomă» de Wagner, «Lacul lebedelor» de Ceaikovski, «Armida» de Rossini etc.).

— 16–27 august: Oberschützen — Zilele internaţionale ale muzicii de cameră.

TOP MUZICAL

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	TITLUL	INTERPRET	Săptămîni în top
—	1	Prinzi oare jocul vîntului din drum?	Marcela Saftiuc	1
—	2	Jumătatea asta	Mircea Florian	1
—	3	Oameni de zăpadă	Roşu şi Negru	1
—	4	Jocul ţambalelor	Aura Urziceanu	1
—	5	Negru Vodă	Phoenix	1
—	6	Un zîmbet şi o floare	Mihai Constantinescu	1
—	7	Crăiasa din poveşti	Romanticii	1
—	8	Toamna	Phoenix	1
—	—	Cîntec de iarnă	Cornel Constantiniu	1
—	10	Vacanţa	Cronos	1

COMPOZITORI: 1) M. Saftiuc. 2) M. Florian. 3) Nancy Brandes. 4) Gioni Răducanu. 5) Nicolae Covaci. 6) M. Constantinescu. 7) Doru Tufiş. 8) N. Covaci; Gelu Salomonescu. 10) Robert Flavian

Clasament alcătuit de George STANCA

TOP MUZICAL «FLACĂRA» TALON Nr. 2

întîmplări din viața femeii

Primii pași au fost făcuți. În atenția tuturor, cu mult succes, cu un curaj depășind prejudecățile tradiționale și moderne. O dezbatere inteligentă, sinceră, aplaudată pentru performanța publicistică, lăudată sau criticată pentru invitația lucidă la meditație. Nu ați uitat, desigur, scurtul, prea scurtul serial al Ecaterinei Oproiu despre Condiția femeii *din revista* Contemporanul.

Redeschidem deci acest proces contemporan ai cărui martori și participanți sîntem. Dezbaterea despre destinul contemporan al femeii va cuprinde nu atît discuții teoretice despre necesitatea și modurile de manifestare a egalității în drepturi a femeilor cu bărbații — discuții amintind de cele despre primatul autor-regizor în teatru sau actor-regizor-scenarist în film. Femeia societății noastre, în diverse ipostaze, din cele mai diverse categorii sociale, va avea cuvîntul pentru a-și spune necazurile și bucuriile condiției ei. Ca să vedem care este raportul exact dintre ceea ce credem că este, ceea ce ne-ar plăcea să fie și ceea ce este ea în realitate. Ce știe ea despre ea. Cum poate ea fi utilă societății, rămînînd în același timp și «dulcea mamă», și «eterna femeie». Iată o viață, cu toate particularitățile ei, în care desigur sînt multe femei de aceeași «meserie» care nu se pot recunoaște.

E o meserie grea, aceasta de gospodină

Nu vă uitați cum arăt acum, că fiind așa... par sănătoasă, dar pînă s-o am pe fata cea mare, deși eram altfel, mai slăbuță, am fost extrem de bolnăvicioasă. De asta a și trebuit să mă las de facultate.

— Ce studiați atunci, Lucia Socec?

— Filologia — franceza și româna. S-a întîmplat ca în anul I să fiu invitată la o masă. Am simțit că peștele miroase, dar mi-a fost jenă să-l refuz și m-am intoxicat în așa hal, încît doi ani a trebuit să mă tratez ca să-mi revin...

— Și după asta nu v-ați mai angajat, chiar așa, cu liceul?

— Ba da, dar a venit Sanda, fetița cea mare. Era și este de o sensibilitate extremă. Puteam s-o dau la o creșă așa cum era ea, veșnic bolnavă? Nu am putut. Poate am fost eu o mamă exagerată, dar a trebuit să am grijă de ea. Dealtfel am remarcat că există o diferență între copilul crescut acasă și cel crescut la creșă sau la cămin.

— Da?

— Din 33 de elevi, cîți sînt în clasa Sandei, doar 12 sînt crescuți în familie. Ceilalți, nu. Aceștia sînt insensibili, judecători...

— Cum adică?

— Ei sînt cei care sînt foarte aspri cu colegii și cu profesorii, nu le iartă nimic, ei dau tonul în clasă la orice observație critică la adresa profesorilor. Judecă totul. În plus, n-au nici simțul familiei...

— Se pare că în unele cazuri simțul familiei e bun, în altele din contră. Poate genera un climat de tihnă și înțelegere, dar și unul de egoism și tensiune. Ce înțelegeți dv. prin simțul familiei?

— O mamă nu poate trăi în afara familiei. Tot timpul respiră pentru fiecare. Mă gîndesc la soț, sau ce face Sanda la ora de fizică, sau ce să-i mai dau Corinei să mănînce. Încît cînd îi văd la prînz, de bucurie că totul s-a sfîrșit cu bine, că sînt cu toții în jurul mesei, nu știu dacă mă credeți, dar uneori nu ajung să iau o lingură de mîncare...

— Și alteori?

— Am și stări depresive, mă uit că nu reușesc să-mi găsesc ritmul, că lucrez așa fără să se vadă ceva, încît cu toate grijile pe care le am vreau cîteodată altceva... să ies din cercul acesta, mereu același... Să știți că unei femei, cît de mulțumită să fie acasă, nu-i este suficient să se limiteze la gospodărie. Vine cîteodată un moment cînd vrea altceva, așa, să știți!

— Ce v-ar plăcea, de fapt, să faceți?

— Mi-ar plăcea mult de tot să călătoresc sau să scriu, măcar așa cum a scris Margaret Mitchell, un singur roman în viață... Dar mă gîndesc că pentru asta îți trebuie liniște... și sufletească... E destul de greu să scrii, nu? E nevoie de calm sufletesc?

— Așa se pare, e nevoie de calm sau dimpotrivă. Dar d-voastră nu aveți liniște sufletească?

— Cum să nu! Doar cîteodată, probabil din cauza oboselii, am stări depresive. Îmi vine să plîng, așa, fără rost.

— Dar mai ieșiți în lume, vă mai distrați?

— Dragă duduie, nu prea mai am timp să mă duc așa la spectacole! Deși pentru Sanda ar fi bine să mai vedem un teatru... Mă agăț de televizorul ăsta ca de un copilaș... seara după ce-i culc pe toți, cît de obosită să fiu, trebuie să mai citesc măcar o oră și atunci cînd totul s-a liniștit în casă e mai bine... Mai merg și cu fetele la cinema.

— Corina e cea mică? Cîți ani are?

— Cinci ani, la anul merge la școală. Alte griji, alte frămîntări...

— Și suportă să stea la film?

— O, de cîte ori nu se plimbă pe intervalul dintre scaune! Acum, de curînd, am fost la «Bulevardul romulului» — nici n-a suflat, a încremenit în scaun. Știu eu ce i-a plăcut!? Brigitte Bardot? Acțiunea? Drept să vă spun, mie filmul mi-a lăsat o mare amărăciune sufletească, așa, o stare neplăcută, că trei zile n-am fost om...

— Păi de ce?

— Eu nu zic că B.B. nu are corp frumos, toalete superbe, că nu știe să se miște, dar mi-a făcut impresia că e o proastă!! Și m-am gîndit că uite, dom'le, cine a întors lumea pe dos, cine să aducă atîtea beneficii Franței — o gîscă fără pene...

— Se pare că în aprecierea celorlalți, a bărbaților în primul rînd, o femeie se impune prin această aparență plăcută, încît celelalte calități trec pe planul doi.

— Așa e! Ce să vă spun!! Am o cumnată... Și-mi spune că a fost cu soțul la o întîlnire între prieteni. Și toți — profesori universitari, oameni serioși — peste 50 de ani. Și cînd a apărut o fiță cu cercei de ăștia rotunzi și lungi pînă la umăr, cu rochie lungă, cu un trandafir roșu, toți și-au întors capu' și le-au lucit ochii după ea, așa profesori universitari serioși cum erau!!

— Și cu toate acestea, femeilor mai puțin spectaculoase poate, dar atente și devotate familiei, le revine sarcina să păstreze focul sacru al căminului...

— Da!! O femeie trebuie să știe să creeze soților o atmosferă plăcută în cămin, să fie drăguță, atentă, feminină... E o meserie grea și aceasta de gospodină.

— Și destul de prost răsplătită.

— Dar trebuie făcută! Căsnicia este așa cum ți-o creezi! Vedeți, soțul meu a fost sportiv, și cînd era tînăr avea obligații — se ducea în cantonament sau cu băieții la Athénée-Palace. Credeți că m-am dus vreodată după el pînă nu am primit un telefon? Sau că l-am controlat?

— Și e bine așa?

— Eu m-am ghidat după principiul că nu se învîrtește lumea în jurul unui singur bărbat! Și apoi dacă sînt mîndră și demnă, ce, trebuie să știe el, tot, prin ce trec din cauza lui? Vă spun că eram la un an după căsătorie și l-am întîlnit întîmplător în stație la tramvai cu altă femeie. Se purtau pe atunci buzunare mari. Și el cu mîna lîngă buzunarul ei, știu eu, să i-l aranjeze sau, să mă iertați, s-o giugiulească! I-am cerut cheile foarte calmă, că pe atunci mă duceam la serviciu, i-am spus că le las sub preș. Și m-am dus întîi la slujbă și am plîns... colegelor le-am spus că mi-au ieșit prost niște analize... Cînd m-am întors acasă — nimic! O lună de zile ajungeam seara la unsprezece de la teatru.

— Vă duceați singură?

— Nu, cu o prietenă. Dar și-a dat seama el că eu sînt cinstită. După o lună de zile n-a mai rezistat, a capitulat, *«că hai dragă să stăm de vorbă, să vedem de ce am ajuns aici, ce s-a întîmplat»*. Eh! Sportivi! Ce să-i faci. Sînt oameni în vîrstă acum și tot după aventuri se țin! Și cu toate astea, cu toate aventurile lor, nu sînt oameni care să-și iubească mai mult familia! Tot la familia lor se întorc.

— Să nu fie aproape o obligație aceste aventuri, pentru a arăta celorlalți trecerea de care se bucură!

— Dar totuși ne-am înțeles. Cu timpul lucrurile s-au liniștit, am trăit împreună, ne-am mai ajutat, ne-am împăcat pînă la urmă — că așa e viața. Dar, credeți-mă, poate vă vine greu, de cînd au apărut fetele, el nu mă mai interesează! Și am încercat să nu trăiesc prin prezența lui. Sînt unele femei care trăiesc numai și numai prin bărbații lor — dacă întîrzie, vai, unde o fi? Ce-o fi făcînd? Eu, dacă vine la masă, bine, dacă nu — încerc să nu mă gîndesc la el, iau o carte, citesc și sînt la Viena sau la Veneția...

Și apoi, fetele astea mă solicită tot timpul! Cu Sanda am de tras! E așa de sensibilă, de reținută... un copil tare ciudat... poate din cauza asta oamenii nici n-o apreciază la valoarea ei. Mă uit eu la ea, — e de-o mare bogăție sufletească —, e foarte corectă, foarte cinstită, nu ar jigni ea pe nimeni, dar cu toate astea îi este greu... Se izolează prin tăcere, și cînd îi faci cîte o observație devine albă la față... Mă gîndesc cu groază că și cu băieții o să fie la fel!

— Se pune problema?

— Să vedeți! La cîteva zile după ce am fost la «Love Story» mă trezesc cu ea că îmi cere să mai vadă o dată filmul. I-am spus: *«Bine Sanda, sînt de acord, dar spune-mi și mie de ce»*. *«Păi, mamă, m-am uitat tot timpul numai la el»*, la actor, — cum îl cheamă? Ryan O'Neal, nu? —, *și nici nu știu despre ce a fost vorba în film»*.

— Și Corina?

— O, m-am trezit cu ea pe la sfîrșitul filmului că-și sprijinea picioarele de capul domnului din față! Am fost îngrozită! Noroc că el a fost atît de absorbit de acțiune că nu a zis nimic. Dar nici cu ea nu mi-e rușine! E o strengăriță. Ce credeți că-mi spune într-o zi? Mă cam certasem eu cu soțul și am ieșit împreună cu Corina la plimbare. Și știau ele, fetele, că îmi place mie cum cîntă Dichiseanu. Și ce mă trezesc cu ea că-mi spune? Dar să nu credeți că vă exagerez cu ceva sau că adaug vreun cuvînt! Zice. *«mamă, rezolvă situația cu Ticu*, cum îi zice ea lui taică-său, *și ia-l pe Dichiseanu, mărită-te cu el... în plus are și mașină!!»*

— E un copil foarte reușit!

— Și cînd vă gîndiți că eu n-am vrut s-o am! Am rămas gravidă, la vîrsta mea, cu copil de 14 ani — deși mă uit în jur și zic Doamne ferește de mai rău, că o vecină cu fată studentă a născut doi gemeni. Doi gemeni!!! Dar mă rog, i-a fost ei dat să vină pe lume! Ce să mai zic! Chiar îmi place că este așa expansivă și comunicativă cu toată lumea, mă mai distrează și pe mine! Într-un fel a fost bine și pentru Sanda. Că pînă la venirea ei o sufocam pe biata fată cu grija. Mă duceam la școală cu ea, chiar măricică, că rîdeau colegii de ea; toată ziua stăteam cu ea cînd își făcea lecțiile, nu mai spun ce a fost cînd era mică!

— A fost bolnăvicioasă?

— Bolnăvicioasă!! Dar și noi! Tot timpul, ce temperatură a avut Sanda, eu nu-l mai întrebam pe soțul meu ce mai face sau dacă e obosit, — cred că de asta am pierdut puțin din atenția lui —, ci *«vai, Sanda a avut azi 38° cu 5!»*

— Oricum, destul de greu. Și pentru ea și pentru dv.

— Și gîndiți-vă că m-am descurcat singură. Nu am absolut pe nimeni să mă ajute. Și nu-i numai soțul și doi copii, mai sînt și părinții mei. E greu! Să faci mîncare la toată lumea, să-i speli, să-i calci, să te duci după alimente toată ziua.

— Și nu vă poate ajuta nimeni? La tensiunea dv. nu-i prea indicat să cărați cu kilogramele!

— Ce pot să fac? Practic nu are cine să mă ajute. Soțul vine de la antrenament mort de oboseală, mănîncă, se lungește puțin și pleacă din nou. Sanda dă admiterea anul ăsta și nu e zi să-mi vină mai devreme de trei jumătate de la școală! Ba ședințe, ba meditații. Vine frîntă, ce să-i mai spun! Corina știe care-i mașina de carne, îi cunoaște pe brutari, pe vînzători, știe unde vine pîine proaspătă, dar e prea mică. Tot eu trebuie să fac piața, să stau la coadă.

— Ați încercat să folosiți casele de comenzi la domiciliu?

— Nu prea, trebuie să fac o comandă de 100 de lei ca să-mi dea un chil de carne. E prea puțin. Noi mîncăm 4 kg de carne în 2-3 zile. Gîndiți-vă că mai sînt și părinții mei — copiii sînt în creștere, trebuie hrăniți. Ce să vă mai spun, muncesc cîteodată de parcă sînt pe șantier! Se și spune că în fiecare casă e o cruce pe care trebuie s-o poarte cineva; aici, în casa asta, o port eu! Deși mă gîndesc cîteodată că dacă aș fi avut și eu serviciu ar fi fost obligați să se descurce singuri! Și nu s-ar fi descurcat? Ba da! Și atunci poate Sanda nu ar mai fi fost așa de sensibilă, și atunci toți ar fi contribuit cu ceva la mersul gospodăriei — dar așa, dacă vin la de-a gata!!...

— Văd că idei aveți, — și orice mi-ați spune, sînteți încă tînără —, de ce nu încercați să le puneți și în practică ca să vă eliberați puțin?

— E greu, duduie, e greu. Poate unde sînt și eu lasă-mă să te las. E adevărat, pe mine m-am cam neglijat. Credeți că nu-mi spun în fiecare dimineață: astăzi am să mă pieptăn sau o să-mi cumpăr și eu o apă de față... dar mă iau treburile... și gata. Și așa, de la franceză am ajuns la cratiță, la albie și la mătură! E o muncă titanică! Poate n-o să vă vină să credeți, dar așa este! Pînă la urmă însă da, să știți, sînt fericită că le fac pe toate.

Rodica POP
Fotografie de Elena GHERA

întrebări pentru un critic

Răspunde Al. PALEOLOGU

Întrebare: *Ce trăsături noi au intervenit în structura literaturii noastre actuale, în comparație cu literatura ce se scria în România interbelică?*

Răspuns: Nu știu dacă am înțeles bine întrebarea. Cred, sigur că da, că există o structură a literaturii ca fenomen global și că această structură poate acuza, în timp, mutații interne însemnate. Dar, de pildă, dispariția epopeii și preluarea rolului ei de către roman nu-mi pare a modifica structura literaturii ca generalitate, ci numai structura genului epic. De asemeni, se pot constata modificări de structură în evoluția romanului însuși (unele mergînd pînă la dizolvarea oricărei structuri și eșuarea în total nonsens, cum vedem azi la pretinsul «nou» roman). Un critic de mare inteligență și lărgimede orizont, George Steiner, a studiat într-o pasionantă carte mutațiile de structură ale genului dramatic. Există de asemeni, cu aceeași preocupare, notabile studii cu privire la genul liric. Dar nu știu dacă putem la această oră (și cu referire la un perimetru național) vorbi de mutații structurale, relativ recente, într-o literatură. Cred că ele nu se pot constata decît cu un recul pe care încă nu-l putem avea.

De aceea, mai ales că nici nu sînt un «structuralist», aș reformula, dacă îmi permiteți, întrebarea dumneavoastră în termenii următori, mult mai simpli: «Față de perioada interbelică, ce aspecte noi se pot releva în literatura noastră actuală?» Greu de răspuns satisfăcător pe un spațiu așa de restrîns la o întrebare care comportă explicații plurale și nuanțate, cu multiple exemplificări. Nu voi putea răspunde decît foarte sumar, aproape telegrafic și deci cu multe riscuri, din care cel mai mic e de a fi incomplet.

1) O superioritate covîrșitoare a poeziei asupra prozei, dacă lăsăm deoparte marele număr al «făcătorilor de cuvinte» și al alcătuitorilor de poezie aparentă, care mimează ermetismul, obscuritatea, simbolul etc., într-un mod dacă nu convingător, cel puțin derutant, încă ne rămîne un mare număr de poeți mai mult decît remarcabili, dintre care probabil că unii vor străluci în posteritate cu o aură sporită. Notabil e faptul că unii dintre cei «bătrîni» au dat în ultimii ani opere excepționale, profund reprezentative pentru epoca noastră. Sonetele shakespeariene ale lui Voiculescu, ultimele poeme ale lui Arghezi «*Monolog în Babilon*» de Philippide, «*Elegii pentru floarea secerată*» și «*Hanibal*» de Eugen Jebeleanu, apoi Emil Botta, Șt. Aug. Doinaș, Leonid Dimov, pentru a ajunge la cei mai tineri (fără a-l uita pe Labiș): Ion Gheorghe (ale cărui «*Megalitice*» sînt o capodoperă, dar care e excepțional aproape în tot ce a scris), Cezar Ivănescu, Mircea Ivănescu, pînă la cel mai recent debut, al lui Dan Verona cu splendida lui carte «*Nopțile migratoare*» — iată o listă care, departe de a fi completă, arată totuși solidaritatea în măreție a poeziei noastre actuale; dar dacă închei această listă fără să includ și alți poeți pe care-i admir e fiindcă nu vreau să le fac recensămîntul. Deliberat l-am omis însă pe Nichita Stănescu, care îmi pare foarte supralicitat. Nu-i neg valoarea și am intenția să-i recitesc cele mai bune volume, după părerea mea «*Oul și sfera*» și «*Laus Ptolemaei*», pentru a-mi verifica (și confirma, sper) buna impresie de la prima lectură. Cred însă că e în folosul lui să fie puțin scuturat (cordialmente) și trezit, pînă nu e prea tîrziu, din euforia toxică a inhalării fumului de tămîie. Dealtfel, nu cred deloc ceea ce se spune de amicii săi din grupul admirației mutuale, că el a reformat, făcînd dată, limbajul lirismului nostru actual. Adevărul e că a avut norocul să debuteze într-un moment de dezgheț cultural ce corespundea unei noi etape a societății noastre. Breșa nu a făcut-o el: ea tocmai se deschisese și el a trecut printre primii, favorizat și de critici comprehensivi și influenți, dintre care nu trebuie uitat Paul Georgescu.

Un fenomen cu totul deosebit al timpului nostru la noi, în materie de poezie, e marele aport feminin. Față de perioada interbelică, din care memoria nu-mi furnizează pe moment decît numele Otiliei Cazimir, Claudiei Millian, Elenei Farago, Raymondei Han, poetele noastre de azi sînt nu numai în mai mare număr, dar incomparabil superioare și reușesc realmente să distrugă prejudecata «poeziei feminine» ca sector separat beneficiind de un regim special, curtenitor, dar, ca să zic așa, «tutelat». Firește, poezia femeilor ca și proza lor aduc filonul unui tip de experiență și sensibilitate specifice, dar gravitatea de timbru, profunzimea explorării lirice, inteligența, puterea și siguranța expresiei sînt la Ileana Mălăncioiu, Constanța Buzea, Nina Cassian, Maria Banuș (e adevărat că memorabilul ei debut se plasează în deceniul al IV-lea), Ana Blandiana, Gabriela Melinescu, de o impunătoare excelență. Aș mai adăuga aici două nume de care cred că în viitor se va mai vorbi: Veronica Galiș și Ștefania Plopeanu.

Cele de mai sus nu reprezintă decît, succint, punctul prim al unui răspuns pe care-mi rezerv să-l continui în numărul viitor. Cum vedeți, nu am atins decît niște «aspecte» noi, nu și o «structură» nouă. Ar mai fi de spus ceva despre cîțiva factori determinanți ai acestui fenomen liric, și bineînțeles destule despre proză și critică. Poate și despre teatru, deși...

AL. CĂLINESCU

complexul lucidității

Un tînăr critic bine pregătit și talentat debutează la Editura Albatros, nu se poate mai concludent, cu un volum de comentarii avînd ca obiect opera, încă rezistentă sub unele aspecte, a lui Anton Holban. Alegerea nu pare a fi întîmplătoare. Alexandru Călinescu este un spirit analitic și disociativ, cu vocația distincțiilor subtile, iar scrierile lui Holban (unul dintre «tinerii» cei mai interesanți ai epocii interbelice) asigură din plin, cum se știe, valorificarea unor astfel de însușiri; ele se «deschid», se oferă — fără rezerve — receptivității nuanțate, fin analitice, în care se regăsește luciditatea torturată de probleme (nu totdeauna de mare amplitudine) a autorului «*Ioanei*», aflînd în Alexandru Călinescu un martor binevoitor, un interpret ascuțit, capabil să o prețuiască așa cum se cuvine. Criticul este el însuși un lucid explorator, lipsit de iluzii, ca și scriitorul de care se ocupă. Pe lîngă asta, se remarcă de pe acum prin fraza corect tăiată, limpede și exactă, știind să exprime clar lucruri complicate, să iasă la suprafață, cu o anume seninătate filozofică, din zonele mai tulburi ale operei. Calitate rară în ziua de azi (cînd criticii, ei înșiși, se lasă nu o dată fascinați de expresia obscură) și pe care, de ce n-am spune, am dori ca Al. Călinescu — învingînd oarecare apatie cărturărească, totuși prematură — să o valorifice și în cadrul unui mai susținut exercițiu critic al actualității literare. Cîteva semne bune în această direcție s-au și ivit. Nici o îndoială că o perseverentă aplicare pe viu l-ar «prinde» la fel de bine.

Dacă avem vreo obiecție de formulat la adresa atît de temeinicului său studiu despre Holban, aceasta se referă (nu fără legătură cu sugestia de mai înainte!) la o anumită incertitudine în surprinderea aspectelor fade, demodate, ale operei pe care o cercetează. Anton Holban, nici vorbă, este un scriitor incitant, cu o excelentă aplicație de analist, — mai ales al propriei conștiințe —, dar o parte a textelor sale par azi serios periclitate, scoase din uz. Iată, de pildă, romanul «*Jocurile Daniei*», pe care criticul îl analizează cu finețe și îl privește cu un exces de seriozitate, dacă ne putem permite să spunem așa. Un psihologism prăfuit și cam meschin riscă să împingă romanul acesta de un intimism febril spre derizoriu. Eroul se întreabă și din nou se întreabă dacă iubita sau presupusa iubită, capricioasă Dania, îi va da telefon și suferă caricatural (după gustul nostru *de azi*) din pricini lipsite de gravitate: «Mă doare dacă iubita mea vorbind cu mine nu mă ascultă atent, dacă mă întrerupe cu o preocupare străină, dacă privește mai multă vreme pe un al treilea care vorbește cu noi» etc. Intuind că investigațiile frămîntatului erou ne par limitate — și de destule ori, trebuie să o declarăm, nu tocmai *inteligente* — criticul vrea să le distanțeze de punctul de vedere al autorului. Dar nu ne convinge pentru că el însuși (asta se simte) nu credem a fi prea convins. Holban nu se detașează de personajul său, dimpotrivă, se oglindește, se răsfață și «se explică» prin el. I-ar trebui — ca lucrurile să se petreacă așa cum spune criticul, de fapt, cum *ar dori* criticul — o mare putere de creație. Și nu dispune de ea. «*Încercăm să facem mai evidentă preocuparea noastră de a evita greșeala identificării personajului cu autorul, prin urmare a lui Sandu cu Holban, și greșeala de a atribui lui Holban «sinceritatea» și «luciditatea» personajului, împovărîndu-l astfel pe autor și cu toate păcatele eroului*» (p. 176). Regretabil, dar ceea ce autorul studiului numește «greșeală», pentru noi este adevăr, adevărul jenant. Scriitorul se identifică *pe deplin* cu personajul, iar personajul este deseori derizoriu. Un simț mai «actual» al marilor probleme (de existență) l-ar fi scutit pe critic de asemenea ezitări.

Lucian RAICU

despre cărți

ION IANOȘI, «Romanul unui oraș», Editura Univers, colecția «Eseuri». *Una din puținele cărți de azi care se pot subintitula «istorie și literatură». Este vorba de istoria și literatura orașului care s-a numit între 1703 și 1917 Petersburg, între 1917 și 1924, Petrograd, iar din 1924 poartă numele lui Lenin. Istoria Petersburgului o constituie ctitoria înfăptuită de Petru cel Mare la 16 mai 1703 și lanțul crimelor de care s-a făcut vinovat, direct ori «indirect», țarul Nicolae, printre victimele acestuia din urmă numărîndu-se poeții Pușkin, Rileev, Lermontov ș.a. Literatura Petersburgului înseamnă, în primul rînd Pușkin și Gogol, Nekrasov și Dostoievski, Bielii și Blok. Istoria Petrogradului înseamnă Marea Revoluție din Octombrie; literatura Petrogradului, Maiakovski, Gorki, Babel ș.a. Istoria Leningradului înseamnă, înainte de toate, cele 29 de luni ale blocadei hitleriste; literatura Leningradului eroic o reprezintă, mai presus de orice, «Jurnalul anilor de război» ținut de Vsevolod Vișnevski între 2 noiembrie 1941 și 10 decembrie 1943. Dacă Algarotti credea că «Petersburgul este fereastra prin care Rusia privește în Europa», după «Călărețul de Aramă» al lui Pușkin Petersburgul a devenit fereastra prin care Europa a început să privească în Rusia. Cu bună dreptate scrie Ion Ianoși: «Primii care au încercat să schimbe cursul istoriei ruși au fost poeții». În fascinanta rivalitate dintre Moscova și Petersburg, poate mai mult decît istoria, literatura «noii capitale» a jucat un rol decisiv.*

I.D. PIETRARI, «Scrisori de primăvară», Editura Minerva, colecția «Retrospective lirice». *Generoasă în intenții, Editura Minerva pare a nu fi găsit rostul adevărat al colecției «Retrospective lirice». Restituirile cuprinse în volumele publicate pînă acum sînt, în mare parte, nesemnificative. Este și cazul acestui volum, în care modestia realizărilor poetului este concurată de rudimentara și, pe alocuri, ilara «prezentare» semnată de G.G. Ursu. Cităm: «Este un poet (I.D. Pietrari, n.n.) pentru toți, mărturisind o comuniune totală cu poporul care l-a născut («Ce gîndesc știu cum să spui/ Tot poporul să-nțeleagă —/ Că-s din rădăcina lui/ Și mi-e dragă»). Versurile «O să-i mai scot în piață, ca să-și vîndă/ Și marfa lor, lui domnul pițigoi,/ Într-o secundă./ Iar Omul, Caraimanul și Negoi/ Cred c-o să-i tundă » sînt comentate astfel de prezentator: «Cum vedem, poetul solidarizează munții noștri în contra poeților ce sînt departe de asemenea înălțimi». Referitor la versuri precum: «De-acuma sînt învățător de sat,/ și-s îngăduitor ca o bunică,/ dar stările pe loc m-au întristat:/ Marin tot Marinică,/ și Ion mereu îngîndurat », prezentatorul scrie: «A plecat (I.D. Pietrari, n.n.), ca un «Pestalozzi blînd», din Școala Normală din București, începîndu-și cariera didactică în mediul sătesc, care-l întristează prin «stările pe loc». Dacă un poet se poate simți «îngăduitor ca o bunică», o editură de prestigiu este obligată să-și refuze asemenea «stări pe loc».*

N. CARATANĂ, «Lampadoforie», Editura Cartea românească. *Un debut care ne propune un poet al «cuvintelor potrivite». Poezia care ni se pare a exprima semnificativ arta poetică a lui N. Caratană este «Cuvinte». Cităm: «Caut și chem./ Cuvîntul orbit Polifem?/ Cuvîntul Iona înghițit de chit/ rămas neproorocit?» N. Caratană este un poet care-și invită, deseori, cititorul să consulte dicționarul. Uneori cu cîștig (tumul, simun, sfor), alteori pe degeaba (idumeu, plerom, peleg). Distingîndu-se de seria debuturilor ultimului an printr-o autentică vigoare a suflului poetic și mai ales printr-o îndrăzneală — de bun augur — a limbajului, N. Caratană nu scapă fără a plăti tribut uneia sau alteia din modele poetice ale zilei. Astfel, poezia sa este invadată de: nemeșterit, neființă, nedeplin, netrăite, nestrigate, nedestin, nehotar, nerostit, negrăit, nedevenit, nerelevat etc.*

Dorin TUDORAN

În curînd, săptămînal, în „Flacăra" — „Memoriile" lui Șerban Cioculescu

tribuna României

Revista bilunară «Tribuna României», *editată de Asociația* «România», *și-a conturat, cu fiecare număr al ei, tot mai distinct profilul unei prestigioase publicații. Destinată românilor de peste hotare, revista, în cele 16 pagini ale ei, chibzuit gospodărite, de o elegantă ținută grafică, aduce informații și prezintă comentarii asupra evenimentelor importante din varii domenii de activitate ale realității noastre.*

Ultimul număr (7), care confirmă în continuare calitățile publicistice ale revistei, capătă un deosebit spor de substanță și frumusețe, el răsfrîngînd în coloanele sale o parte din căldura și entuziasmul unanim al poporului nostru, prilejuite de aniversarea a 55 de ani de viață ai tovarășului Nicolae Ceaușescu. *Paginile care marchează sărbătorescul eveniment conțin, printre altele, articole omagiale, emoționantele cuvinte prin care Eugen Barbu relevă cîteva din trăsăturile adînc omenești ale secretarului general al partidului nostru, precum și* «În satul prințului», *un grupaj de amintiri, mărturii, destăinuiri de la consătenii, rudele, cunoscuții tovarășului* Nicolae Ceaușescu.

Paginile sau rubricile: Corespondență, Curier, Construim pe glob, Ultima oră *etc. completează sumarul acestui, ca de obicei, interesant număr al revistei* «Tribuna României» *care, credem noi, și-ar întări și mai mult nota de autenticitate și capacitatea de convingere, dacă ar releva atitudinea nu numai a publicației, dar și a cetățenilor patriei, împotriva a tot ceea ce pătează puritatea morală pe care o vrem definitorie pentru toate actele noastre.*

Remarcăm ca foarte utilă tipărirea și a unei ediții cu texte în limba germană, fapt care e menit să contribuie la o mai mare răspîndire a acestei frumoase reviste în cercuri largi de cititori interesați să cunoască realitățile dintre fruntariile țării noastre.

S. TRAIAN

bolile presei

despre obscuritatea limbajului critic

Chiar dacă recenzia la care ne referim începe astfel: «Volumul de debut al lui Dușan Petrovici este în măsură să deruteze la o primă lectură sau chiar la o reluată lectură», faptul nu ne-a descurajat și am mers cu cititul mai departe, încredințați că autorul, pînă la urmă, datorită reluării lecturii, va reuși să iasă din «derută», lămurindu-ne și pe noi cum stau lucrurile cu debutul în cauză. Rămînînd, mărturisim că nu așteptam ca, imediat, din fraza care urma celei de început să se desăvîrșească procesul de lămurire al criticului. Aflăm astfel că «Modernitatea tonului *(în ce constă această modernitate a tonului noi n-am aflat-o)*, prospețimea și noutatea imaginilor sînt subminate, pe alocuri, de palori și inconsecvențe cu atît mai surprinzătoare, cu cît, în ansamblu, cartea se impune ca o deplină reușită». Neprealuînd în seamă afirmația că, deși «subminată» de «palori și inconsecvențe», cartea e totuși o *deplină* reușită, am trecut cu lectura mai departe, doritori să aflăm aprecierile recenzentului, criteriile care l-au făcut să considere debutul respectiv ca o reușită. Ajunși însă în acest loc, trebuie să declarăm, fără a ști prea bine dacă însuși autorul recenziei a izbutit să iasă din derută, că, de aici încolo, am intrat noi în perplexitate. De unde așteptam enunțul unor argumente clare, criticul ne abandonează, fără milă, într-o nebuloasă fără sorți de ieșire. Constatăm totuși că exegetul nostru tot nu a izbutit să evadeze din faza inițială a derutei. El încă se găsește într-o zonă incertă: «Rezerva *posibilă* (s.n.) a demersului critic se sprijină, credem, pe fixarea anevoioasă a datelor unei viziuni». Noi și mai mult, deoarece dăm peste această înșiruire de propoziții în care cu toată strădania unei «lecturi reluate», nu prididim a ne lămuri. Cităm, respectînd punctuația autorului: «Aidoma multora poeți contemporani (dintre care cel dintîi este Nichita Stănescu), Dușan Petrovici desface blocul realității, încercînd o reorganizare, potrivit cerințelor proprii intuiției. Transferul metaforic se realizează, mai întîi la nivelul substanței: poetul se mișcă aici dezinvolt, punctînd textul cu sugestive metafore, chiar dacă acestea ating anevoie pragul simbolului». Mărturisim iarăși că treaba asta cu «substanța» ne-a încurcat rău de tot. Dar, parcă, presimțind brusc uluirea cititorului, autorul revine asupra chestiunii. «Însă în timp ce în poeziile lui Nichita Stănescu, de pildă, o viziune puternic integratoare asociază imediat substanței acțiunea și calitatea, relevîndu-ne un univers original și seducător, Dușan Petrovici conferă acestora o neadecvare respinsă de logica discursului poetic. Poezia sa nu este atunci forma unei stări poetice constituite, ci a uneia care abia germinează. De aceea, lectura nu conduce la sesizarea unui peisaj interior articulat, ci doar la senzația destrămării universului propriu (nefigurat); alături de pivoul puternic al numelui, verbele metaforă și epitetele plutesc încă liber, ca într-o suspensie fără a-și fi găsit cu certitudine locul». Sistăm exemplificările. Asigurăm cititorul că oricît de mult am cita din articol, atenția ar rămîne pe tot parcursul «ca într-o suspensie».

De la o astfel de critică, niciodată la obiect, care consideră opera doar ca un simplu pretext pentru o continuă divagație de formule sibilinice și cu idei deprinse «după ureche», nu ne putem aștepta la nimic bun. Trăiesc autorii unei asemenea critici izolați într-o zonă de absurdă neutralitate, amețiți de o iluzorie intelectualitate, rupți de rosturile unei adevărate critici literare de clară și militantă atitudine. O critică de sigură competență, atentă, deopotrivă, la ce și *cum* se spune.

Recenzia pusă aici în discuție aparține lui Eugen Dorcescu și a apărut în revista timișoreană *Orizont* nr. 3 din acest an. Ea e caracteristică pentru acei recenzenți și cronicari care practică un scris obscur, de prezumțioasă intelectualitate și atemporal.

B. IOANID

Cu prilejul apariției volumului său «**MARIN PREDA, vocație și aspirație**», criticul literar M. Ungheanu a participat luni 19 februarie la o întîlnire cu cititorii organizată la librăria «Mihail Sadoveanu» din Capitală. Volumul a fost prezentat de Alexandru Paleologu și Petru Popescu. Fotografia noastră îl prezintă pe M. Ungheanu în timpul acordării autografelor.

«vorbiți și scrieți românește»

epitet și vogă

Pînă în urmă cu cîțiva ani, adjectivul *plenar* era folosit ca determinativ al unor cuvinte ca *ședință, adunare* etc. (în orice caz, numărul acestor cuvinte era foarte redus). În «Dicționarul limbii române moderne» găsim următoarea explicație a sensului acestui adjectiv: (Despre ședințe, adunări) «care se ține cu participarea tuturor membrilor». Sensul menționat corespunde perfect structurii cuvîntului, care este un derivat de la substantivul *plen* cu sufixul *-ar* (nu interesează aici dacă derivatul a apărut în românește sau a fost împrumutat dintr-o altă limbă). După cum se știe, *plen* înseamnă «totalitatea membrilor unei organizații sau ai unei asociații constituite»; *-ar* este un sufix care, printre alte funcții, o are și pe aceea de a deriva adjective de la substantive (ca în *bancar, complementar, disciplinar, justițiar, parlamentar* etc.). Din punctul de vedere al structurii cuvîntului, *plenar* înseamnă deci «care are caracter de *plen*». O *ședință plenară* este, prin urmare, o «ședință care are caracter de *plen*».

În ultimul timp, adjectivul *plenar* a ajuns să fie întrebuințat și ca determinativ al unor cuvinte care nu aparțin acelei clase foarte restrînse, despre care am vorbit la început; se vorbește și se scrie cu o frecvență din ce în ce mai mare despre *conștiință plenară, adeziune plenară, răspundere* (sau *responsabilitate*) *plenară* etc. Ce poate să însemne în asemenea construcții adjectivul *plenar?* Este evident că o *conștiință plenară* nu este o «conștiință care are caracter de *plen*». Deci, în acest context, sensul cuvîntului *plenar* nu se integrează în seria de sensuri ale adjectivelor derivate de la substantive cu sufixul *-ar* și, în consecință, cel care nu este familiarizat cu acest înțeles al derivatului nu poate să-l «reconstituie» pornind de la schema generală a sensului derivatelor adjectivale în *-ar*. Sîntem în prezența unei schimbări a structurii sensului: pe lîngă înțelesul vechi, cel consemnat în dicționare, cuvîntul aici în discuție achiziționează un înțeles nou, identic cu cel al adjectivelor *deplin* sau *total*. (*Adeziune plenară* nu poate însemna altceva decît *adeziune totală* sau *deplină*, tot așa cum *conștiință plenară* nu poate însemna altceva decît *conștiință deplină*.)

Nu ne interesează aici dacă și în ce măsură cuvîntul latinesc *plenarius*, care, printre altele, înseamnă și «total» a avut vreun rol în această evoluție semantică. Cu alte cuvinte, nu ne interesează dacă cel care a folosit pentru prima oară cuvîntul *plenar* cu sensul «deplin» a cunoscut într-adevăr sensul lui *plenarius* sau dacă această suprapunere de sensuri a fost o simplă coincidență datorită unei inexacte cunoașteri a sensului cuvîntului românesc. Ne interesează doar faptul că cel care a întrebuințat pentru prima oară (probabil în scris) adjectivul *plenar* în funcție de epitet în locul mai vechiului *deplin* (sau a mai puțin vechiului *total*) a urmărit obținerea unui anumit efect stilistic. E vorba de «surpriza» pe care o produce apariția unui cuvînt obișnuit într-un context neobișnuit sau folosirea unui cuvînt cunoscut cu un sens neobișnuit. Pe acest gen de «surprize» se bazează multe dintre așa-numitele «efecte stilistice». Trebuie observat, de asemenea, faptul că acest gen de efect stilistic este corelat cu o punere în relief a cuvîntului a cărui întrebuințare neobișnuită produce surpriza; se atrage atenția asupra cuvîntului. În cazul aici în discuție, cuvîntul reliefat este un neologism «savant», iar evoluția de sens constă în actualizarea unui înțeles pe care îl avea latinescul *plenarius*.

Cam în acești termeni se poate descrie mecanismul schimbării de sens «în sine» și nici «mecanismul», nici rezultatul funcționării lui nu este cazul să fie evaluat în vreun fel; ambele *există* independent de faptul dacă ne impresionează plăcut sau neplăcut și nu este cazul să ne întrebăm dacă «e bine» sau «nu e bine» că *plenar* a devenit parțial sinonim cu *deplin* și cu *total*. Putem face însă unele observații în legătură cu unele implicații de ordin mai puțin lingvistic ale acestui fenomen. După cum se știe, limbajul nu este numai limbaj, ci este și o formă de comportament social. În consecință, o serie de factori care caracterizează comportamentul social caracterizează și aspectul lingvistic al acestui comportament. Printre acești factori figurează și «imitația»: ceea ce «place» și, în același timp, se bucură de un anumit «prestigiu» se *imită*. Din acest punct de vedere, noul sens al adjectivului *plenar* se pare că a făcut o... «carieră plenară» (sic!): tot ceea ce «pe vremuri» era *deplin* sau *total* a devenit, nesmintit, *plenar*. E mai frumos! E mai savant! Nu oricine știe că *plenar* mai înseamnă și altceva decît știe toată lumea! Și așa a apărut o «modă» a lui *plenar*... Voga lui *plenar* este atît de mare, încît, la lectura unui text publicistic, poți «prezice» apariția acestui cuvînt pe baza unei reguli care se aplică aproape fără posibilitate de greșeală: acolo unde este previzibilă apariția lui *total* sau *deplin*, fă substituția *total, deplin/plenar*. Mi se pare că sîntem în fața unui caz de «devalorizare» stilistică a unui cuvînt prin modă. Într-adevăr, dacă apariția lui *plenar* în contextele în care pot figura *total* sau *deplin* a devenit aproape predictabilă, «surpriza stilistică» despre care am vorbit este exclusă. A spune acum *conștiință plenară* nu este mai puțin «cenușiu» decît a spune *conștiință deplină*. Ba poate chiar dimpotrivă: *deplin* mi se pare mai puțin «*uzat*» de modă. Și atunci, dacă *plenar* s-a devalorizat prin imitație, ce sens mai are obstinația cu care este folosit în locul lui *deplin* sau *total?* Numai pentru a mai adăuga încă un șablon la cele multe scrisului publicistic? Îmi apare, nu știu de ce, în minte o replică foarte frecventă în discuțiile feminine despre modă: «Vezi modelul ăsta? Nu e urît deloc, îmi place, dar prea îl vezi la toată lumea». Asocierea nu mi se pare frivolă. Și moda vestimentară este tot o formă de comportament social.

Emanuel VASILIU

reportaj senzațional

abandon vinovat la cîtiva pași de viață

ACUZAT:
CONȘTIINȚA UNUI OM
CARE A ALES
EGOISMUL ȘI LAȘITATEA

POST-SCRIPTUM
LA TRAGEDIA
DIN VALEA CIORAC
SAU CE SE POATE
ADĂUGA DUPĂ
„ÎNCETAREA
PROCESULUI
PENAL"

UN CĂLĂTOR CIUDAT CA O FANTOMĂ

În această iarnă, o poveste e spusă, mai des ca oricare alta, în cabanele din Munții Țării Bîrsei și Făgărașului — și e spusă în ceasurile de început de înnoptare, cînd focul din sobele cabanelor arde mocnit, cu umbre aruncate, tot mai leneșe.

Se spune că în fiecare iarnă un călător tînăr, întotdeauna singur, echipat pentru excursie pe munte, și pornind pe cele mai temerare urcușuri, cînd poposește în cabane este mereu retras, timid, tăcut. Uneori tresare brusc, se zgribulește ca și cum ar fi atins de o pală de gheață, își strînge hainele pe corp și încovoiat se retrage în cameră, întotdeauna de unul singur. Se mai spune că înainte de a se încolăci de frig și de a tremura din tot corpul aude vuietul vîntului dezlănțuit, fîșîitul bocancilor înfundați în zăpadă viscolită. Ghemuit, convulsionat, șoptește mereu numele unui prieten, Dragoș. Și îl întreabă de ce a venit, de ce îl caută mereu. Vorbește în neștire despre o cordelină tăiată, își cere iertare. În momentele culminante ale crizei are impresia că acel vizitator imaginar aruncă asupra lui o cordelină și atunci se rotește pe podea, ca un covor făcut sul. Iese apoi din cabană și, în puterea nopții, spune ceva muntelui. Un fel de rugă de iertare.

Se mai povestește că acest ciudat excursionist a urcat la cabana Curmătura. După ce s-a oprit îndelung în fața ușii, a îndrăznit să intre. Apoi, rotindu-și privirile prin sală, temător, ca și cum ar fi reîntîlnit o imagine de coșmar, s-a așezat la o masă și a cerut fetei un ceai. Cabanierul, care tocmai ștergea o masă, a început să frece nervos cu cîrpa în același loc, privindu-l fix, și apoi cînd fata a adus ceaiul, s-a proptit în fața ei.

— Pe domnul nu îl servești!— i-a strigat ca să audă toți cei din cabană.

— Dar.....a încercat să protesteze fata.

— Să nu-l servești! Pe acest domn să nu-l servești niciodată! Niciodată! Am spus! Niciodată!

Călătorul s-a ridicat și a plecat, încovoiat, parcă lovit în creștet de cuvintele cabanierului.

Se mai spune că pe ușa unei cabane ar fi apărut o tăbliță de lemn cu numele excursionistului, cu precizarea că îi este oprită intrarea.

100 DE LEI ȘI... VIAȚA

Între filele unui dosar penal, păstrat în arhiva procuraturii brașovene, finalizat prin «încetarea procesului penal», este consemnată povestea tragică și ciudată a doi tineri, Ionescu Dragoș și C.V. Erau prieteni și colegi, în anul trei al facultății bucureștene de fizică. Aflați în vacanța de iarnă, au pornit să facă excursii în Munții Piatra Craiului și Bucegi. În ziua de 9 februarie, după ce au așteptat în zadar un coleg la cabana Gura Rîului, au urcat spre cabana Curmătura, unde au înnoptat. Dimineața au început ascensiunea pe Piatra Craiului, și, cum se obișnuiește, s-au legat unul de altul cu o cordelină. Declarațiile a trei martori, plecați și ei în ascensiune, ne atestă că în jurul orei patru după masă au fost văzuți în dreptul vîrfului Turnu. Primele semne ale înserării le-au amintit celor doi tineri studenți că întoarcerea pe întuneric la cabana Curmătura ar fi fost riscantă; au hotărît deci să continue ascensiunea spre refugiul «Lehman».

Ce s-a întîmplat de acum înainte nu putem ști decît din declarația dată în fața procurorului de către C.V. Au ajuns la refugiu abia spre dimineață, istoviți, Ionescu fiind obligat să-și schimbe pantalonii de trening sfîrtecați de colții stîncilor și să-și bandajeze rănile sîngerînde. Un picior nu l-a mai putut încălța și a fost nevoit să-și lege bocancul cu o frînghie.

S-au îndreptat apoi, pe drumul cel mai scurt, spre cabană. Ionescu mergea tot mai greu. La coborîrea unei pante abrupte au abandonat un piolet și și-au dat drumul pe spate. Ionescu s-a lovit de cîteva stînci. Lîngă un stîlp, care indica «trei sferturi de oră de drum pînă la cabană», s-au despărțit.

Ce s-a întîmplat în acel loc? Să reținem deocamdată ceea ce a scris C.V. în declarația ce i-a fost solicitată cam la o lună după întîmplare. S-au odihnit vreo zece minute în acel loc și C.V. i-a spus prietenului său că dorește să plece mai repede fiindcă se temea că o să îi degere un picior.

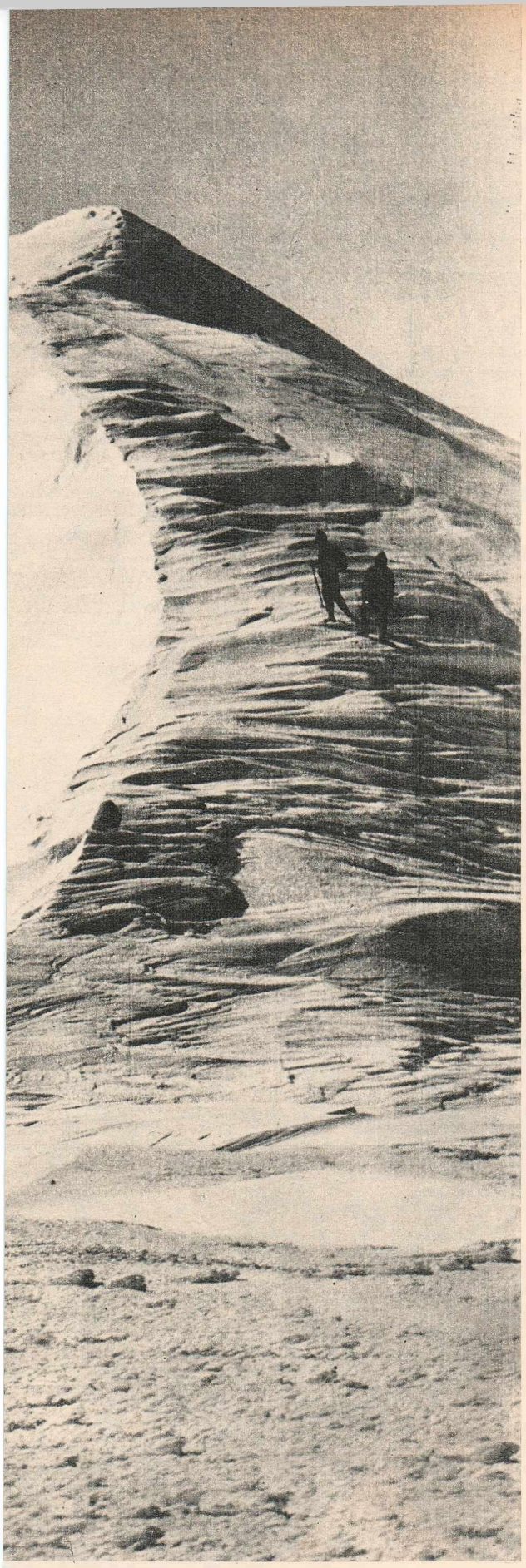

Dragoș a fost de acord cu propunerea, i-a dat o sută de lei (singurii bani pe care îi avea asupra lui), i-a întins mîna și l-a rugat să anunțe pe cei din cabană despre situația în care se află, pentru a putea fi eventual salvat.

ABANDONUL ÎN ALB ȘI MĂRTURIA MUTĂ

C.V. a trecut însă pe la cabana Curmătura fără a spune nimic despre situația în care l-a părăsit pe prietenul său, cu toate că a schimbat cîteva cuvinte cu frații Voicu, care l-au întrebat cum a fost coborîrea și unde a rămas tovarășul său de drum. La cabana Rîului, unde și-a tratat degetele de la picior aflate în pericol de degerare, nu a amintit nimic despre colegul abandonat, deși a discutat multe altele cu Eftimie Mircea, cabanierul. Apoi, a plecat direct la București, unde de asemeni nu a anunțat pe nimeni; n-a pomenit nimic despre cele întîmplate nici rudelor lui Ionescu (deși vizitase pînă atunci deseori familia acestuia), nici colegilor de facultate.

În seara în care C.V. a trecut pe la Curmătura, cabanierul a început să fie neliniștit, văzînd că unul din cei doi tineri nu se întoarce. Bănuind că s-a întîmplat o nenorocire, a început a striga spre munte pînă la căderea nopții. Dimineața a improvizat o echipă de căutare, formată din cei aflați la cabană, și apoi, după ce a anunțat miliția, o alta, de alpiniști încercați, dar zadarnic.

Cadavrul lui Ionescu Dragoș a fost găsit abia primăvara, mai exact la 13 mai, în locul numit Valea Ciorac. La aproximativ 500 metri de poteca ce ducea spre cabana Curmătura, la mai puțin de o oră de drum de cabană. Lîngă cadavrul tînărului, un brad monumental îl ocrotea, răsturnat. Rădăcinile bradului prăbușit păreau degetele muntelui, chircite, convulsionate, ieșite din pămînt pentru a depune o tristă mărturie asupra celor ce s-au petrecut între doi prieteni, atunci cînd totul era învăluit în alb. Mărturie mută a pămîntului, a stîncilor, a cerului.

Un bocanc era legat cu sfoară, se vedeau cîteva răni provocate de colții stîncilor, iar în buzunarele hainei nu s-a găsit nici un leu. Anumite pete specifice au fost interpretate de către medicii judiciari drept dovezi că procesul de degerare treptată a intervenit în timp ce Dragoș era încă în viață. Deci, a trăit! Deci, a mai rămas multe ceasuri în viață, și dacă oamenii de la cabană ar fi fost alertați, tînărul ar mai fi putut fi salvat!

RECHIZITORIUL TARDIV

Nu vom ști niciodată ce s-a întîmplat între cei doi colegi și prieteni în momentul în care s-au despărțit atît de aproape de cabană. Să luăm de bune cele spuse de C.V., în sensul că Dragoș a fost de acord să-i dea pînă și banii ca să poată ajunge mai repede pentru a se salva de degerare, dar să citim cu atenție precizarea făcută în declarația scrisă cu mîna lui, în sensul că l-a rugat să-i anunțe pe cei de la cabană spre *a putea fi eventual salvat*.

Organele de cercetare penală care au anchetat cazul l-au exonerat pe C.V. de răspundere, reținînd, în esență, că a fost legitimat să-l părăsească pe Dragoș, fiindcă el însuși se afla în primejdie de a degera.

În adevăr, faptul că, între posibilitatea de a-și respecta pînă la capăt legămîntul de ajutor prietenesc și tentația de a se grăbi singur spre a evita o posibilă degerare a degetelor de la un picior, a ales calea interesului personal e o chestiune de conștiință.

Pe terenul vinovăției juridice ne plasăm însă în clipa în care C.V. era în afară de orice pericol, ajuns la cabana Curmătura, și cînd la întrebarea fraților Voicu despre soarta prietenului a răspuns că acesta vine din urmă, liniștindu-i. Apoi, sporovăind cu cabanierul Bertalini Alexandru, de asemenea nu l-a alarmat, pentru ca acesta să vină în ajutorul celui rămas în pericol. Aici, prin comportarea avută (motivată de o rațiune pe care poate numai vinovatul o știe), C.V. se plasa sub incidența articolului 498 cod penal (pe atunci în vigoare), care sancționează infracțiunea de părăsire a unui om în pericol de moarte, articol la care actul încheiat de organele penale nici nu face măcar referire *(Astra, nr. 1 (32), ianuarie, 1969)*. Am formulat în presă această acuzație cerînd redeschiderea anchetei, dar fără succes.

SETEA DE DREPTATE, DE IERTARE ȘI LEGEA NESCRISĂ A OMENIEI

Lașitatea, egoismul, lipsa de omenie și-au găsit un mod ciudat de sancționare în opinia unor excursioniști. Nimeni nu știe dacă finalul poveștii tragice a celor doi prieteni este așa cum l-am expus la început, dacă, *în adevăr*, vinovatul cutreieră munții, iarna, pradă unor cumplite remușcări, sau dacă toate acestea nu sînt decît născocirea celor care vor ca pedeapsa să aibă rolul unui act justițiar. Se vorbește despre o tînără și frumoasă fată, rudă a lui Dragoș, care l-ar fi înfruntat pe cel vinovat, în fața colegilor săi, acuzîndu-l.

Se mai spune că mama studentului mort l-ar fi iertat pe cel vinovat pentru lașitatea sa, în numele fiului ei.

Să lăsăm deci sfîrșitul acestei triste povești așa cum l-au vrut cei care o spun în serile lungi, în fața focurilor din cabane...

Mai sugestiv în această poveste este episodul în care se amintește că Dragoș a fost găsit cu mijlocul legat de cordelină, dar că această cordelină a fost tăiată. Un fior străbate ascultătorii. E momentul în care se înțelege că a fost tăiat legămîntul de ajutor frățesc. Căci, toți știu că una dintre legile nescrise pe care le respectă cei ce urcă munții în căutarea frumosului, purității și monumentalului, este aceea a prieteniei și solidarității simbolizată și prin legarea între ei cu cordelina...

Se știe povestea adevărată a celor patru studenți bucureșteni care au fost surprinși de o avalanșă în Munții Făgăraș. Echipele de salvare trimise cu maximă grabă au ajuns totuși prea tîrziu. Tinerii ostași, vînători de munte, i-au găsit înghețați. Cînd au dat la o parte zăpada, au rămas împietriți de emoție; moartea încremenise trupurile legate de cordelină, fixînd gesturi ce vădeau intenția fiecăruia de a-i acoperi, de a-i ocroti pe ceilalți. Un moment de tragică și nespusă frumusețe a sufletului omenesc... Se spune că, uneori, mormanele de zăpadă viscolită iau forma acestui neasemuit monument.

Dr. Emil POENARU

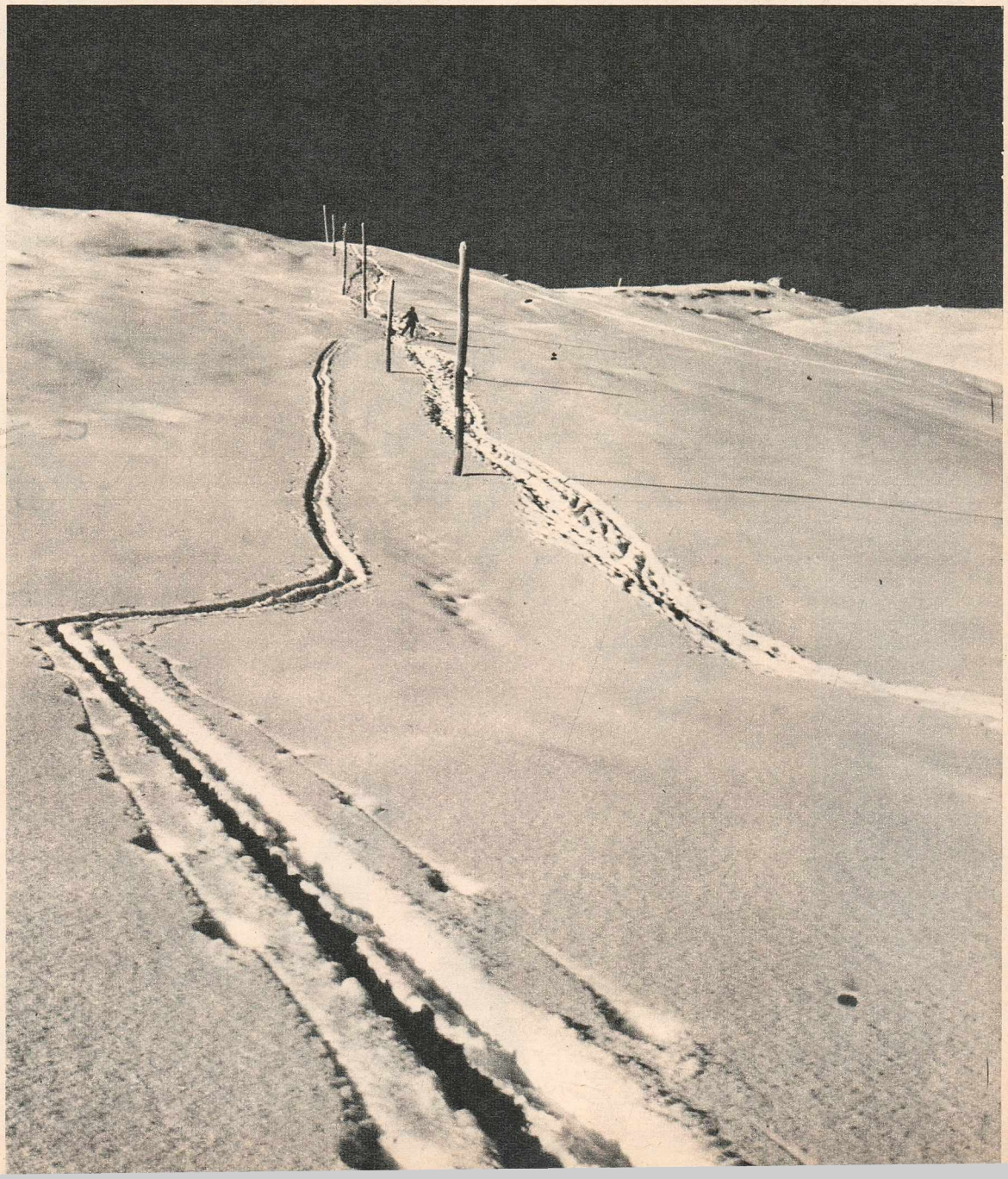

orice dar
atrăgător,
poate fi
un mărțisor!

ooo

vă recomandăm:

bijuterii
cosmetice
tricotaje
confecții
galanterie
încălțăminte

ooo

RECOM

cititori către cititori

Pentru a putea insera un număr mult mai mare de adrese la această rubrică, vom folosi prescurtări pentru anumite teme foarte solicitate. Astfel, teme diverse = D; automobilism = A; cinema = C; enigmistică = E; filatelie = Flt; literatură = L; limbi străine = Lb; muzică = M; prietenie = P; sport = S; teatru = Te; tehnică = Th; viața tineretului = T; schimb de foto actori = Fa, schimb de ilustrate = V

Doresc să corespondeze următorii cititori:

Bararu Gică, 19 ani, operator turbine, Brăila, Viziru I, bl. 9, sc. 4, et. IV, ap. 78: D, Fa, V; *Păduraru Petre*, 22 ani, șofer, Constanța, bd. 1 Mai, cart. Farul Nou, bl. 2C, ap. 50: P, V; *Popescu Alice*, 20 ani, Timișoara, str. Vulturilor nr. 52, sect. IV: Fa, V, schimb de discuri; *Borzuc Maricica*, 18 ani, elevă, Mangalia, str. Rozelor nr. 2, bl. B, et. II, ap. 6: chimie, P, T, Fa, V; *Ciolacu Ada*, 24 ani, Focșani, str. Lupeni, bl. A1, sc. II, ap. 24: D, V; *Pau Mioara*, 20 ani, învățătoare, Brașov, str. Avram Iancu nr. 153 A, bl. 8, sc. A, ap. 9: P, T, V; *Popescu Eugenia* și *Ignat Veronica*, contabile, Ploiești Nord, bl. 50, ap. 11: D, V; *Nicola Mariana*, 17 ani, elevă, Cluj, str. Rășinari nr. 4, et. VII, ap. 31, cart. Gheorgheni III: M, P, V; *Soare D. Marian*, 19 ani, tehnician, com. Greaca, sat Puțu Grecii, jud. Ilfov: D, Fa, V; *Hogaș Liviu*, elev, și *Șerbu Mitică*, 24 ani, termotehnician, Galați, Țiglina III, bl. F3, sc. III, et. IV, ap. 58: V; *Boțoagă Daniel*, 21 ani, stud., Târgoviște, str. Iancu Jianu nr. 23: pictură, turism, M, P, S; *Enache Constantin*, 23 ani, tehnician, Vînju Mare, Calea Rahovei, bl. 57, cam. 33, jud. Mehedinți: P; *Nicolae Miki*, 30 ani, floricultor, Cluj, str. Rășinari nr. 2, et. V, ap. 65: D, Fa; *Marcov Vania*, 20 ani, funcționară, Timișoara, bd. Lenin nr. 5: V; *Antoniu Doina*, 19 ani, laborantă, și *Antoniu Săndel*, 21 ani, contabil, Fălticeni, str. Republicii nr. 117: P, V; *Grosu Remie*, Brăila, str. Galați, bl. 9, sc. 2, et. II, ap. 29: L, Lb, M, P, V; *Manoliu Constantin*, 21 ani, Botoșani, str. D. Gherea nr. 88: D, V; *Cambera Viorica*, 18 ani, elevă, Giurgiu, str. Dunării nr. 30: L, P, S, Fa; *Radu Costel*, 24 ani, Brașov, str. Mircea cel Bătrîn, bl. 54, sc. A, ap. 20: D, Fa, V; *Mihai Mariana*, 17 ani, elevă, com. Tulucești, jud. Galați: P, Fa, V; *Mircea Edward*, 22 ani, marinar, Mangalia Sud, bd. 30 Decembrie nr. 20, bl. B13, sc. B, et. II, ap. 8: D; *Moldovan Pavel*, 18 ani, și *Moldovan Vasile*, 20 ani, elevi, com. Băcia, sat Tîmpa nr. 117, jud. Hunedoara: M, Fa, V; *Despoiu Jan*, 19 ani, Tg. Jiu, bd. 1 Mai, bl. tineret nr. 31, et. I, ap. 27: M, Fa, V; *Pană Aristița*, București, sect. 8, str. T. Vladimirescu nr. 150: M, P, T; *Carneluti Camelia*, 18 ani, și *Carneluti Claudia*, 19 ani, eleve, Craiova, str. Brestei nr. 165: V; *Constantin Kati*, 22 ani, asist. medicală, București, sect. 6, str. Eternității nr. 14: Fa, V; *Lang F. Viorel*, 20 ani, elev, com. Boboc, jud. Buzău: D, Fa, V; *Șerbănescu Evelina*, 26 ani, tehniciană, și *Dumitrescu Aneta*, 26 ani, ingineră, Timișoara, cart. Circumvalațiunii II, bl. C3, sc. A, ap. 15: D, V; *Dobre Nistor*, 16 ani, elev, com. Hălchiu, str. Bisericii nr. 258: M, P, S, Fa, V; *Chersan Valentin*, 19 ani, Constanța, str. Palas nr. 8, bl. 2, sc. A, et. I, ap. 18: D, V; *Crăciun Ana*, 19 ani, elevă, Botoșani, str. N. Iorga nr. 24: D, V; *Luca Antoni*, 20 ani, elev, București, sect. 1, str. Biserica Amzei nr. 20: istorie, M, P; *Nakul Prasad Parazuli*, stud., București, Spl. Independenței nr. 290, bl. K, cam. 306: S, V; *Fekete Elena*, 17 ani, elevă, București, sect. 4, str. Cățelu nr. 40, bl. B1, sc. A, et. I, ap. 6: P, V; *Ristea Ștefan*, 22 ani, mecanic, com. Cornetu, jud. Ilfov: D, V; *Sebe Marian*, București, sect. 4, str. Baraj Cucuteni nr. 2, bl. M4A, et. II, ap. 12: D; *Miron Marilena*, 18 ani, com. Puiești, sat Ruși, jud. Vaslui: chimie, turism, P, V; *Crăciun Janeta*, 18 ani, elevă, Galați, bd. Republicii nr. 169: M, P, S, V; *Wallmen Gunter*, 22 ani, Sibiu, str. Dr. Bagdazar nr. 14: D; *Ianosz Marina*, 28 ani, prof., com. Pogoanele, jud. Buzău: C, L, Lb, M, P, S, T; *Micu Constantina*, 17 ani, elevă, com. Vînători nr. 127, jud. Galați: P, V; *Onega Gheorghe*, 21 ani, și *Onega Ion*, 21 ani, București, sect. 4, str. Cap. Ruică nr. 10, bl. B7, sc. D, et. V, ap. 139: M, P; *Chioibaș Gina*, 18 ani, elevă, București, sect. 6, str. Lespezi nr. 4: P; *Neculau Elena*, 18 ani, elevă, Galați, Țiglina I, str. Partizanilor nr. 38, bl. C29, ap. 18: V; *Petcu Marieta*, contabilă, Pitești, str. Mircea cel Bătrîn nr. 107: turism, P; *Rășină Puiu*, 19 ani, elev, Rîșnov, bl. F.S.R. nr. 2, sc. B, ap. 4, jud. Brașov: D, V; *Vîlceanu Costel*, Tg. Jiu, bd. Libertății, bl. H5, ap. 1: L, Lb, M, P, T, V; *Urmeș Elena*, elevă, com. Cazasu, jud. Brăila: D, V; *Ciochină Cristina Laura*, 17 ani, elevă, Galați, str. T. Vladimirescu nr. 64: C, M, P; *Krausz Gabriel*, 19 ani, normator, Constanța, str. Traian nr. 20: L, M, P; *Haic Eugenia*, 17 ani, elev, Galați, str. Secerei nr. 8: D, Fa, V; *Bejenaru Angela*, 19 ani, elevă, com. Răușeni, jud. Botoșani: L, P, T, V; *Manea Elena*, 20 ani, stenodactilografă, Brăila, str. M. Bravu nr. 339: P, S, V; *Radu Mircea*, elev, com. Ceplenița, of.p. Cotnari, jud. Iași: C, S, V; *Dogaru Florea*, 28 ani, controlor de calitate, Slatina, str. Progresul II, bl. D12, sc. A, ap. 6: D; *Neamțu Costel*, 18 ani, elev, com. Țepeș-Vodă, jud. Constanța: P, S, Fa, V; *Ciobanu Maria*, 17 ani, Galați, Țiglina I, str. Partizanilor nr. 35, ap. 27: C, M, P; *Mares Mirela*, 18 ani, elevă, Giurgiu, str. M. Sadoveanu nr. 18 A: P, Fa, V; *Vicol Nicu*, 26 ani, Galați, str. Dobrogei nr. 14: C, P, S, Fa, V; *Călin Viorel*, 18 ani, elev, Craiova, Calea Brestei nr. 156 A: P, S, V; *Zgîmbău Romică*, Sibiu, str. Porumbacului nr. 53: arte plastice, V; *Palade Liliana*, 17 ani, Săcele, str. Preventor Brădet nr. 5, jud. Brașov: M, P, S, Fa, V; *Prodan Diana*, 16 ani, elevă, com. Sălcioara, sat Mircea Vodă, jud. Dîmbovița: D, Fa; *Olteanu Nina*, 20 ani, elevă, București, sect. 2, str. Banul Niculae nr. 103: L, M, P; *Constantinescu Carmen-Cristina*, 19 ani, Buzău, str. Obor nr. 1, bl. 8, sc. A, et. IV, ap. 18: Lb, M, V, turism; *Radu Florin*, Mangalia, str. Țepeș Vodă nr. 21: D, V; *Roman Marius Petre*, Oțelu-Roșu, str. Ștefan cel Mare nr. 16: V; *Papuc Mariana*, 19 ani, elevă, Vaslui, str. Andrei Mureșanu nr. 26: V; *Narița Traian*, 17 ani, Titu, str. Fusea nr. 136, jud. Dîmbovița: D, V; *Hanganu Mirela*, 23 ani, Iași, str. Republicii nr. 30, bl. U.F.S., sc. C, et. II, ap. 8: D, Fa, V; *Ignat Gelu* și *Ciobanu Remus*, 18 ani, elevi, Rîșnov, str. M. Eminescu nr. 152, jud. Brașov: P, Fa, V; *Faustini Niki*, 27 ani, Pitești, cart. Trivale, bl. 87, et. VI, ap. 26: D, Fa, V; *Bîgu Nelu*, elev, com. Oniceni, jud. Neamț: medicină, Lb, M, P; *Culcer Maria*, 19 ani, croitoreasă, Motru, bl. D1, sc. B, et. II, ap. 56: P, V; *Gelea Florentina*, 17 ani, București, sect. 6, str. Persicani nr. 3: L, M, P; *Varlam Lucia*, 29 ani, Galați, str. Română nr. 151: D; *Foitoș Doina*, 17 ani, elevă, Timișoara, cart. Circumvalațiunii III, bl. 13, sc. B, et. II, ap. 11: P, V.

varietăți

MEDICAMENTUL SECOLULUI: LAPTELE DE CAPRĂ ROȘIE

În vara anului 1880, cînd au fost inaugurate băile Bughia din județul Muscel, antreprenorul stațiunii a publicat în ziare următorul anunț (inclusiv aberațiile gramaticale): «Subînsemnatul aduc la cunoștința Onor. Public, că, cu începere a lunei Maiu, s-a deschis Băile din Cîmpu-Lung (Bughia)... Se găsescela dispoziția Onor. Vizitatorii, încăperi cu cele necesare: medic, LAPTE DE CAPRĂ ROȘIE, zăr, mîncări gustoase, beuturi, dans, lăutari, biliard; toate cu preciuri avantajoase. Cu stimă, George Sfratz». *Laptele de capră roșie era una dintre atracții, pentru că, mai înainte cu cîteva decenii, fusese declarat — nu se știe de ce și de cine — medicament universal, bun adică împotriva tuturor bolilor. Bucureștenii îl și uitaseră, dar cei care au fost în vara aceea la Bughia s-au reîntors acasă cu gustul miraculoasei băuturi. Și uite așa, vechiul comerț cu lapte de capră muls în fața casei cumpărătorului a renăscut pe malurile Dîmboviței. Venea țăranca la ușă cu caprele după ea; își alegea clientul capra preferată — desigur, pe cea roșie — și comanda: mulge-mi o juma' de oca. Genul acesta de aprovizionare nemijlocită, direct de la sursă, s-a menținut pînă prin anul 1925, cînd mai putea fi văzut în Capitală spectacolul de stradă pe care îl prezentăm în fotografie.*

LUI MARCUS ULPIUS TRAIANUS

În anul 1906, cînd se împlineau optsprezece veacuri de la cucerirea Daciei de către romani, brăilenii ridicau în mijlocul urbei lor un frumos monument comemorativ dedicat împăratului Traian. Lucrarea fusese executată de sculptorul T. Pavelescu. Acesta a folosit ca model pentru chipul împăratului două statui vechi — una aflată la muzeul de la Florența și alta găsită în Serbia, printre ruinele unei vechi așezări romane. Ca mai toate vechile monumente din țara noastră, și acesta a fost realizat numai cu fondurile strînse prin subscripții publice. Au existat și multe liste cu donațiile școlarilor — cîte 30 de bani de fiecare. În actul care consemnează inaugurarea — aflat înzidit în fundație — se spune: «În anul 1906, împlinindu-se 18 veacuri de cînd împăratul Traian a cucerit Dacia și a sădit în aceste locuri neamul românesc; pentru a serba al 18-lea centenar al acestui mare fapt din istoria neamului nostru, noi, românii, am ridicat la Brăila, prin subscripție publică, acest monument, a cărui inaugurare se face astăzi, 8 noiembrie 1906».

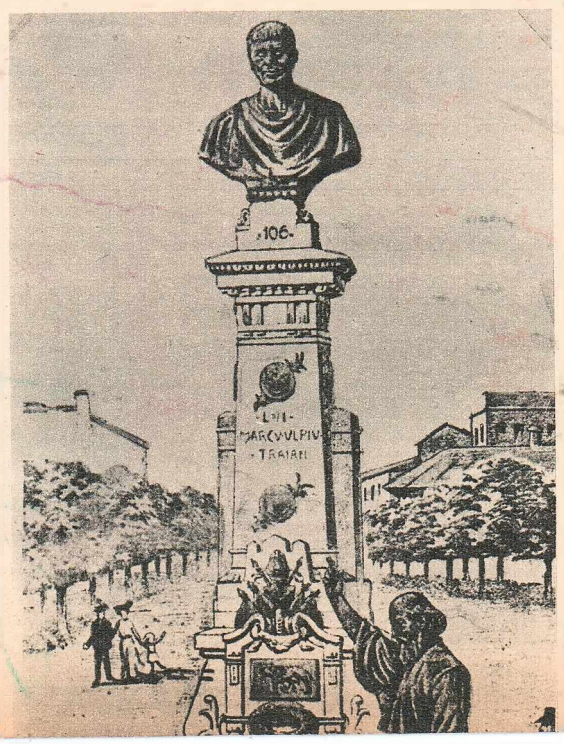

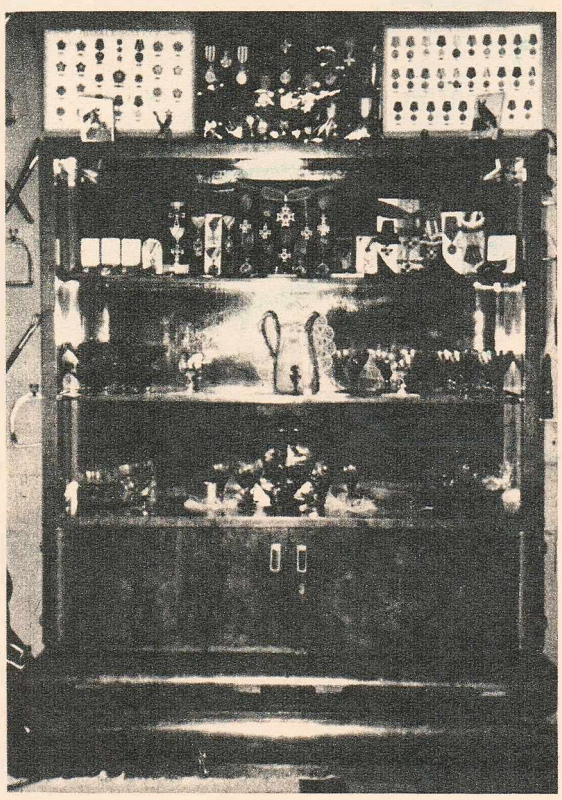

TOTUL DESPRE CAL

La Izvin, localitate situată la 17 km de Timișoara, unde se află o herghelie, medicul epidemiolog Vladimir Iavorovschi, pasionat călăreț și sufletul secției hipice a Asociației sportive «Sănătatea», a amenajat o cameră minimuzeu. Putem vedea pe lîngă numeroase tipuri de harnașamente, cizme, cravașe, tot felul de monede, aplice, plachete, tapiserii, în exclusivitate cu tematică ecvestră. Dealtfel, această exclusivitate se reflectă și în mobilierul camerei: masa este realizată prin asamblarea unor vechi capre ale birjelor și șaretelor de odinioară, iar scaunele sînt alcătuite din șei. O oglindă este înrămată într-un jug de cal. O vitrină găzduiește numeroase trofee sportive obținute de diferiți călăreți: cupe, statuete, ceasuri etc., iar biblioteca vă poate pune la dispoziție mai toate publicațiile hipice din lume.

FABRICA DE CIMENT
TURDA

str. Bihorului nr. 4

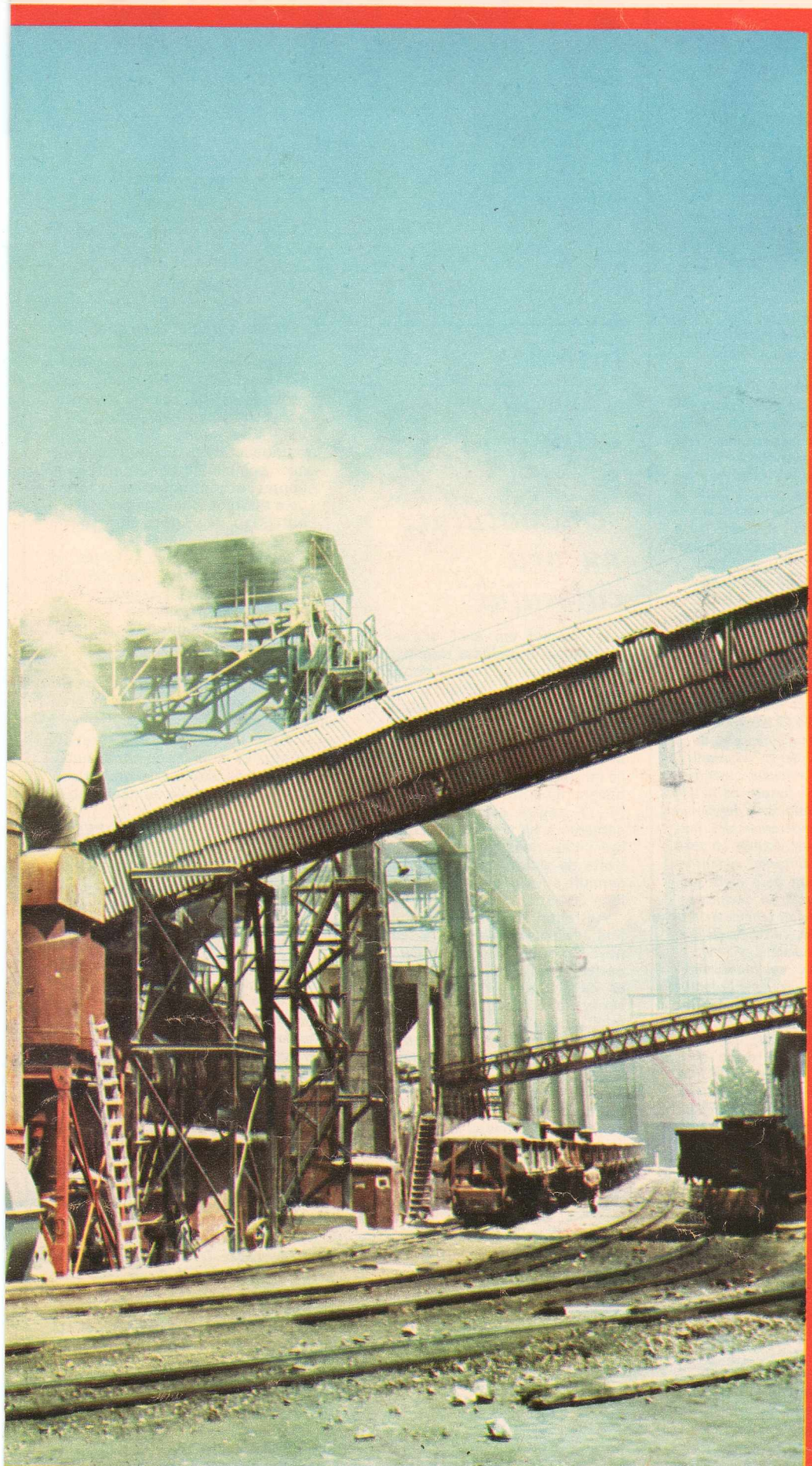

produce și livrează, atît pentru export cît și pentru consumul intern, următoarele produse: • Ciment cu rezistențe inițiale mari (R.I.M.) • Ciment B.S.S. • Ciment Pz 400 • Ciment M 400 • Var industrial și de construcții • Ipsos pentru modelat și pentru construcții • Cărămizi refractare de șamotă și bazice • Calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Fabrica de ciment-Turda aniversează 60 de ani de existență, 60 de ani de experiență în industria românească a cimentului.

CIMENT
CT
TURDA

cronica ringului

toți vor gale, cine le organizează?

Mulți dintre cunoscătorii sportului cu mănuși rămîn descumpăniți în fața acestei întrebări. Prin minte le trec nume de organizatori celebri, cum au fost Tex Rickard ori Mike Jakobs în Statele Unite sau, păstrînd proporțiile, tatăl multiplului campion european Lucian Popescu, în țara noastră. Oamenii aceștia au știut să adune în jurul «careului magic» spectatori cu zecile de mii, oferindu-le meciuri rămase în legendă. La noi, organizatorul de gale pugilistice a dispărut odată cu desființarea boxului profesionist. Această dispariție e greu de înțeles, dacă ne gîndim la faptul că noile condiții create mișcării sportive au determinat, printre altele, dezvoltarea vertiginoasă a «nobilei arte», atît calitativ, cît și cantitativ. *În ciuda acestui fapt, spectacolele pugilistice sînt destul de rare. Nu se ocupă nimeni de organizarea lor. Nimeni nu are această atribuție! Paradoxal, organizatorul de gale nu există, deși avem mai mulți boxeri decît aveam cu 25 de ani în urmă.* Federația de specialitate rezolvă problemele legate de competițiile oficiale interne și internaționale, dar nu se poate ocupa și de inițierea întrecerilor pugilistice amicale, atît de dorite și așteptate în foarte multe dintre orașele țării. Să organizeze cluburile gale de box — s-a spus cu mulți ani în urmă. Cluburile, la rîndul lor, au pasat sarcina antrenorilor. Aceștia nu au rezolvat și nici nu vor rezolva vreodată această problemă, din cel puțin trei motive: 1) nu au timp să se ocupe de așa ceva în mod serios; 2) nu sînt sprijiniți de colegii lor de la celelalte cluburi; 3) nu sînt cointeresați material în această activitate.

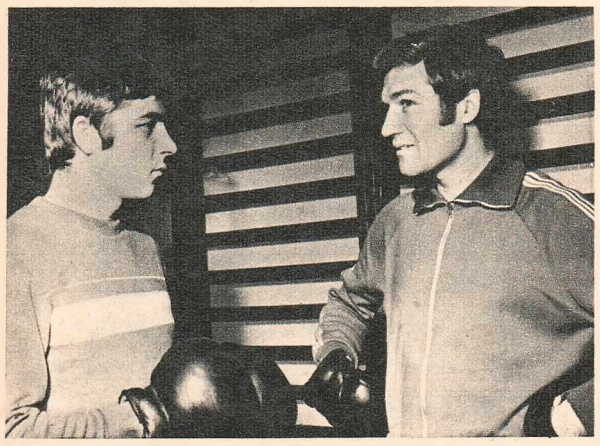

Frații Simion și Calistrat Cuțov, doi dintre pugiliștii care pot furniza oricărei gale un «cap de afiș».

Foto: Jaqueline ZVONESKI

Așa se explică faptul că avem gale puține și de regulă neinteresante. Organizatorul de spectacole pugilistice, omul priceput, cu spirit de inițiativă, omul care să cunoască bine secțiile de box din țară, este singurul în măsură să rezolve această problemă vitală a boxului care este gala amicală. Pentru «capetele de afiș» ale acestor reuniuni ar putea fi invitați și pugiliști de peste hotare, care să-i întîlnească pe reprezentanții noștri. Și dacă se va găsi cineva să întrebe pe banii cui vom face asemenea invitații, îi putem răspunde fără ezitare: *«Pe banii noștri, ai spectatorilor. Faceți gale interesante și sălile vor fi mereu arhipline ».*

Petre HENT

cum putem progresa în volei?

RĂSPUNDE HORAȚIU NICOLAU

— Am să intru, fără menajamente și fără false scrupule, direct în miezul problemei. Pentru a progresa în volei, mai bine-zis pentru a ne reînscrie pe traiectoria unui proces ascendent, de pe care ne-am desprins în ultimii ani, este necesar să cultivăm — cu toată pasiunea, cu toată energia — voleiul de masă (în școli în primul rînd), renunțînd la voleiul-laborator. Asta este, după părerea mea, problema problemelor.

Referindu-mă apoi la echipa națională, aș pleca de la o evocare. În 1954, viitoarea «garnitură de aur» a voleiului românesc a suferit nu mai puțin de 13 înfrîngeri! Un adevărat record. Ei bine, noi am considerat acel an drept foarte util, pentru că în cele 13 bătăi am învățat foarte mult, mai ales de la sovietici și de la cehoslovaci, maeștrii voleiului mondial. Luînd de la fiecare ce ni s-a părut mai valoros,— dar și mai potrivit temperamentului nostru —, ne-am format un «stil românesc» (ulterior, unanim apreciat), axat pe o mare precizie, pe forță, pe «explozie».

Aceste virtuți tehnice ar trebui, cred eu, cultivate cu precădere și acum.

Aș încheia subliniind necesitatea unei excelente pregătiri specifice, dezvoltînd calitatea primordială a voleibalistului (trăgător, ridicător), metodă de lucru confirmată drept eficientă atît pe plan individual, cît și pe planul echipei, unde ajung să se conjuge șase valori cu randament sigur, în loc de șase hibrizi incompleți și ca trăgători, și ca ridicători.

fotbal

acum e ora semănatului, nu ora culesului

De curînd am avut ocazia să reverificăm o realitate uneori contestată: aderența, pînă la copilărie, a iubitorilor de fotbal la *scorul* partidelor, indiferent de caracterul lor, indiferent de adversar etc. Fascinația scorului, a golurilor, ne robește într-atît, încît sîntem în stare să facem o dramă din înfrîngerea — nesemnificativă — de la Nîmes (0—1), pentru ca, după numai o săptămînă, să ne regăsim cu capul într-un nor dens de optimism, «motivat» de victoria — destul de nesemnificativă și ea — de la Barcelona (2—0).

Antrenorii susțin — probabil, nu fără un oarecare temei — că au nevoie morală de victorii chiar și în partidele-test. Este de acceptat ideea că victoriile, chiar și cele de verificare, de pregătire, călesc moralul jucătorilor și al antrenorilor.

Aceleași victorii însă *nu trebuie* să călească moralul opiniei publice. Pentru că două-trei goluri — în acest stadiu de viață al echipei reprezentative — au (exclusiv) valoarea unor semne și în nici un caz semnificația unor realități profunde.

În virtutea unui asemenea raționament, să trecem peste turneul franco-spaniol o punte pe care să așternem cît mai puține vorbe, reținînd esența acestei acțiuni — a fost un turneu de pregătire. Cît de util? Vom vedea.

Judecat de la distanță, cu implicite posibilități de eroare, avem impresia că introducerea în formație a tinerilor și talentaților Beldeanu și Troi reprezintă un prim bun cîștigat al naționalei.

Demn de subliniat — și de reamintit antrenorilor Valentin Stănescu și Robert Cosmoc — este adevărul că rezultatele care vor interesa, cu siguranță, pe toată lumea sînt cele ale partidei cu Albania, ale meciurilor (tur-retur) cu R.D. Germană, cînd echipa României își va juca soarta în preliminariile C.M.

Atunci vom vorbi de rezultate, pentru că atunci vor conta numai rezultatele. Atunci, la ora culesului, nu acum, la ora semănatului.

Marius POPESCU

P.S. O veste sosită de la Sofia ne impune toată considerația. Una dintre marile vedete ale fotbalului bulgar, portarul echipei reprezentative, Filipov, a fost scos din lotul național (ca și din lotul echipei sale de club, T.S.K.A.) pentru culpa de a fi plecat într-o seară de la cantonament, unde s-a reîntors abia a doua zi.

Măsura n-a ținut seama — ca să vezi!! — de «persoana» vinovatului.

Să ne mai uităm la cele ce s-au întîmplat — și se mai întîmplă încă — în curtea noastră și să luăm aminte.

m.p.

confidențial

TEAȘCĂ ÎȘI ÎNTĂREȘTE TRUPA...

Dacă n-a reușit (încă) să accelereze cursul Dunării la Galați, Teașcă a izbutit să aducă mult mai des cuvîntul fotbal **pe buzele locuitorilor bătrînului port.**

Binecunoscuta ambiție a acestui binecunoscut antrenor — revenirea pe prima scenă a fotbalului românesc — s-a exprimat, în ultima vreme, și prin două achiziții cu destulă rezonanță. Ploieștenii Grozea **și** Moraru **au fost legitimați la F.C. Galați. Se zvonește că nu este deloc exclus ca exemplul celor doi să fie urmat de stelistul** Voinea **și de un alt ploieștean,** Crîngașu.

RAPID = DRĂGAN! ȘI NU E SUFICIENT

Învinsă în toate cele trei partide susținute în cadrul turneului semifinal al «Cupei cupelor», turneu găzduit de orașul Florența, echipa masculină de volei Rapid a dovedit, din nou, că «stă» într-un singur jucător, — care ani de zile a fost prim solist în voleiul românesc —, prezența sa neacoperind însă lipsurile celorlalți coechipieri. S-a zbătut el, Drăgan, la Florența, dar în «singurătatea sa valorică» n-a putut evita înfrîngerile — unele penibile — suferite de echipa sa.

IERI, MORȚI DUPĂ U.T.A. AZI, MORȚI DUPĂ DINAMO

Băieți simpatici Popovici **și** Kun II **de la U.T.A. Și buni fotbaliști. Ceea ce place însă mai puțin la acești tineri jucători este concepția lor de viață. Prea aleargă după avantaje materiale! Acum cîțiva ani, au plecat de la Crișul-Oradea (cu mare tărăboi) la U.T.A. «Erau morți după echipa arădeană, echipă mare etc.». Rezolvate cu destule eforturi (de toate felurile!), transferurile celor doi jucători la Arad n-au apucat să fie nici pe departe uitate și iată-i pe cei doi «protagoniști ai ciupelii» în căutarea unei alte echipe, în speță Dinamo-București. Cică «sînt morți (și) după ea».**

DE LA FOTBAL LA PICTURĂ...

...acesta este «saltul» pe care l-a făcut unul dintre apreciații noștri antrenori, Gil Mărdărescu, **dispărut — total — din lumea fotbalului în ultimele cinci luni și apărut în lumea picturii (lucrează cu Fondul plastic).**

brazilia are un nou pelé:
EMERSON FITTIPALDI

Un «jet» al companiei Lufthansa decola, acum cîteva zile, de pe aeroportul din Sao Paulo. O plecare obișnuită, fără fast. Deși în cvadrimotorul Boeing 707 urcase marea (sau fosta mare) Santos și Pelé, Pelé, pentru care o Brazilie întreagă respira, suferea și se extazia; sînt doar doi ani de-atunci. Plecarea lui «o rey» spre Europa, pentru un turneu, devenise o plecare oarecare cum sînt zeci pe zi de pe pista aerodromului din Sao Paulo.

...Trei ore mai tîrziu, imensul spațiu de beton devenea o mare de oameni. Din Buenos Aires aterizaseră, cu puțin înainte, șase avioane cu suporteri. Din oraș, alte mii și mii de oameni alergaseră spre aeroport cu automobile, cu autocare, ba s-au văzut și grupuri cu fanfare în frunte mărșăluind voios spre gara aeriană. Nici o greșeală de orar, nici o confuzie. Fastul, sărbătoarea treceau asupra noului Pelé al Braziliei, — Emerson Fittipaldi —, invincibilul campion al volanului. O să vă spunem că «nebunia Fittipaldi» a cuprins Brazilia într-un ritm de două ori mai rapid decît a contaminat-o idolatria pentru «regele gazonului». Cursele de automobilism au egalat, într-un singur an, numărul spectatorilor de fotbal dintr-un campionat întreg. Țara Amazoanelor are peste o mie de asociații de suporteri ai asului volanului. America de Sud numără peste zece mii de asemenea cluburi, în care fotografia campionului mondial al bolizilor nebuni e prinsă în pioneze pe pereți în zeci de exemplare. Care au steaguri cu chipul lui Fittipaldi; și cîntece dedicate lui. Și fanfare speciale. Ca acelea care mărșăluiau spre aeroportul din Sao Paulo.

Emerson Fittipaldi știe foarte bine cît e de admirat și vrea să facă ceva pentru Brazilia, peste reclama aceasta zgomotoasă dar așa de efemeră. Acest băiat delicat și timid, pe care gloria nu l-a infatuat, a obținut ca statul să construiască patru autodromuri, de perfecțiunea celui de la Interlagos, acolo unde a avut loc — cu puțin timp în urmă — «Marele premiu al Braziliei». Și mai speră ceva Fittipaldi: ca țara lui să reușească fabricarea unor mașini de formula 1. Atunci îl va abandona pe Mr. Chapmann, directorul său atotputernic de la Lotus. Băncile și producătorii de cafea și-au dat mîna spre a realiza acest proiect orgolios.

Pînă atunci Fittipaldi gonește la volanul teribilelor mîncătoare de kilometri. După marile curse din Argentina și din țara lui, brazilianul se va urca la volanul unui Lotus 75, lăsîndu-l uitării pe bolidul cu însemnul 72 care l-a dus la primele victorii ale anului '73. În cursa asta fără răgaz de pe autodromuri dictează cursa nevăzută, cinică, care nu își alege mijloacele, din sălile de proiecte și din halele de montaj ale marilor uzine de automobile. Lotus... Ford... Ferrari, iată echipe care se bat, în adevăr, pe viață și pe moarte pentru victoria culorilor proprii și a reclamei lor.

Născîndu-l pe Fittipaldi, Brazilia a trecut de la faimoasa schemă a lui 1–4–3–3 la complicata viață a curselor de automobile. E mult mai greu. Și mai riscant... Dar cine poate garanta că 1974 și marea bătălie de la München nu-i va readuce pe brazilieni spre fotbal? Deși Lotusul lor pleacă la «Weltmeisterschaft» fără Fittipaldi la volan, primul și adevăratul Pelé va fi un celebru comentator de televiziune. Doar atît.

Eftimie IONESCU

tenis

6 zile, bune, pot aduce salatiera la BUCUREȘTI

F.I.L.T. și Lamar Hunt au căzut la învoială. Federația internațională a concesionat patronului dreptul de a organiza concursuri pentru elita tenisului mondial patru luni pe an. Ultimele contracte profesioniste expiră și marii campioni revin la echipele lor naționale. Cupa Davis recapătă strălucirea maximă, iar nume celebre rîvnesc o inscripție pe Salatieră. Australienii, englezii, iugoslavii, olandezii, apar mult întăriți.

Pentru echipa noastră — tragere la sorți normală. Sîntem plasați pe locul primului favorit european și calificați direct în sferturile de finală ale grupei A. Tot în sferturile de finală ale grupei A mai sînt calificate echipele U.R.S.S., Franței și Iugoslaviei, ele făcînd parte din categoria formațiilor puternice. Debutăm în compania olandezilor care, cu Tom Okker, au cele mai multe șanse să ajungă să joace cu noi. Meciul se va disputa în Olanda, pentru că acum doi ani s-a jucat la București. Pierdem un punct, cel mult două, dar în nici un caz calificarea. Urmează două meciuri echilibrate. Mai întîi, unul cheie, în Iugoslavia, contra lui Pilici și Franulovici. Năstase poate cîștiga, chiar în deplasare, la amîndoi, iar Țiriac la unul dintre ei. Printre punctele sigure — dublul! Finala grupei, dacă nu intervin surprize, o jucăm la București, fie cu echipa Uniunii Sovietice, fie cu cea a Franței. În fața oricăreia dintre cele două formații păstrăm prima șansă. Argumentele? Aceleași ca și în întîlnirea cu Iugoslavia. «Din plecare», 2–1 pentru noi și două partide deschise. Va trebui să cîștigăm măcar una dintre ele.

În semifinala și în... finala Cupei Davis putem avea aceiași adversari (meciurile avînd loc pe terenurile lor) ca și în anul trecut: Australia, mult întărită (!), și S.U.A. Ajunși aici, — în penultima și în ultima etapă —, orice rezultat este posibil. Ne *trebuie 6 (șase) zile pentru a aduce Salatiera în România și trebuie să credem în ele! Trebuie să credem în ele, pentru că Ilie, în zi bună, poate bate oriunde și pe oricine. Pentru că oriunde și oricînd, nimeni nu poate spune că l-a bătut dinainte pe Ion.* Trebuie să credem în ele, pentru că Ilie Năstase este cîștigătorul Grand-Prix-ului 1972, iar Ion Țiriac este ceea ce se numește un jucător de Cupă Davis, adică se recomandă prin experiență, luciditate, voință, dăruire.

Eu cred în cele 6 zile pentru că am fost la New Delhi, la Sao Paulo și la Tbilisi.

Ștefan GEORGESCU

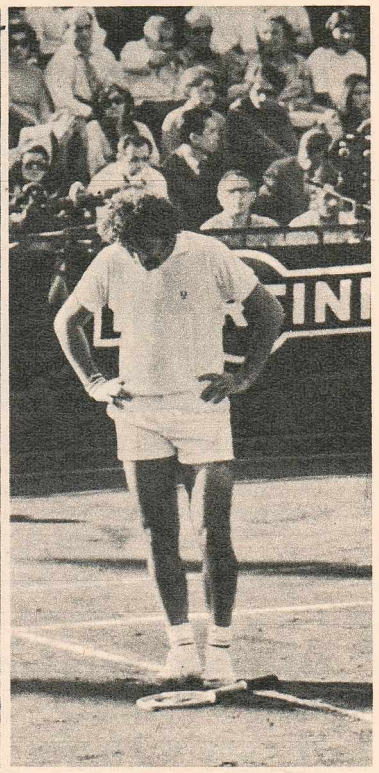

Așa a fost într-o zi proastă... Nădejdile noastre se îndreaptă însă spre ȘASE zile bune.

Concursul nostru de «Cititori-comentatori»

În ideea ca revista «Flacăra» să exprime cît mai fidel opiniile dumneavoastră, stimați cititori, cu privire la viața sportivă din țara noastră, din localitățile de unde domiciliați, vă invităm să ne trimiteți scurte articole pe probleme de sport, urmînd ca, în fiecare săptămînă, să tipărim în revistă acel articol pe care-l vom considera cel mai interesant.

Condițiile de participare la concursul nostru de cititori-comentatori sînt următoarele: articolul să aibă maximum 30 de rînduri dactilografiate, să fie însoțit de cuponul de participare publicat în numărul anterior și să poarte data fiecărei duminici premergătoare apariției revistei noastre. **Concursul va fi dotat cu un important premiu anual.**

Adresăm dintru început cititorilor noștri rugămintea de a nu se substitui celor ce vor aprecia calitatea și oportunitatea articolelor trimise de domniile-lor. Pornind de bunăvoie această inițiativă, menită să dea glas opiniei publice sportive, exprimată prin cei mai talentați dintre anonimi, înțelegem să ne asumăm în întregime răspunderea selecției materialelor pe care le vom primi. Pe săptămîna viitoare deci, stimați cititori-comentatori.

Cupon de participare la concursul nostru de CITITORI-COMENTATORI Nr. 1

cum vede astăzi ANGELO NICULESCU problemele echipei naționale de fotbal

Ca unul care m-am aflat cinci ani și jumătate la «timona» (cum le place cronicarilor sportivi să spună) a reprezentativei A de fotbal a țării, îmi dau seama, mai bine ca oricare altul, de obligațiile care apasă pe umerii unui asemenea personaj, în egală măsură invidiat și hulit în timpul exercitării mandatului său. De aceea aș dori să fac aici nu o pledoarie «pro domo», ci o mărturisire de credință smulsă din inima celui ce nu se mai află nici în obiectivul polemiștilor, nici în prim-planul criticilor.

În această mărturisire voi cuteza să formulez și unele păreri, fundamentate pe experiența dintre anii 1967 și 1973, păreri ce-ar putea fi utile antrenorilor reprezentativelor țării și binevenite pentru toți cei ce iubesc fotbalul și care, sînt sigur, nutresc, și unii, și alții, o singură mare dorință: ca echipele noastre naționale să obțină rezultate de prestigiu în toate confruntările — europene, olimpice și mondiale.

Se știe că prima obligație a antrenorilor «naționalei» este aceea de a construi o *adevărată echipă*, deci de-a selecționa pe cei mai buni dintre cei buni și, în același timp, pe cei mai potriviți pentru concepția de joc preconizată.

Cum se realizează o asemenea selecție? Antrenorul poate să aducă la îndeplinire această grea sarcină ținînd seamă numai de glasul conștiinței sale (competența fiindu-i inclusă prin însăși desemnarea lui în acest post). Desigur, se vor face auzite și alte multe voci care, chiar dacă sînt bine intenționate, vor sfîrși numai prin a-l deruta pe bietul antrenor, datorită «ideilor» care se bat cap în cap. Unele sugestii «binevoitoare» exprimă anumite interese de club, altele pornesc dintr-un lăudabil patriotism local sau chiar din simpatiile personale ale unor înflăcărați suporteri. «De ce să n-aibă și clubul din regiunea cutare jucători în națională»? Sau: «De ce să nu introduci în reprezentativă pe X, care este asul driblingului?» Nici o clipă «sfătuitorii dezinteresați» nu se gîndesc că interesele fotbalului românesc primează asupra celor ale clubului respectiv sau că vedeta slalomului, cu jocul plin de artificii, se încadrează mai greu sau chiar deloc în disciplina tactică a echipei naționale. Dar pentru că n-ai vrut să ții seamă de «recomandările amicale», ți-ai semnat singur panegiricul pe care rubrica sportivă a unei cunoscute reviste literare ți-l pregătise de multă vreme...

Deci, succesorii mei la conducerea echipei naționale să aplece cît mai puțin urechea la sugestiile, lipsite de acoperirea-aur a responsabilității (în caz de eșec, numai antrenorii plătesc oalele sparte!). Ei să cîntărească bine valoarea intrinsecă a fiecărui jucător în parte și, mai ales, posibilitatea selecționaților de a se integra în jocul de echipă, pentru a face din mozaicul inițial un singur bloc de energii și voințe, care să impună fotbalul românesc în stima lumii întregi.

Nu pot să nu amintesc că ani de-a rîndul, după Lausanne, Atena și, mai ales, după Guadalajara, s-a spus că prima echipă a țării se află cu mult deasupra oricărei formații de club, un superetalon al fotbalului românesc, afirmație ce a constituit cel mai frumos atestat conferit fostului antrenor național...

Orice urmaș al meu trebuie să aibă ca obiectiv numai dorința fierbinte de-a face cinste breslei lui și fotbalului nostru. Pentru aceasta, el să nu se lase sedus de glasul de sirenă al unor «atotștiutori» și «monopolizatori» de formule magice, chiar dacă aceștia îl vor ridica în slăvi sau, dimpotrivă, îl vor acoperi cu cele mai năstrușnice invective.

Sarcinile antrenorilor echipelor reprezentative se împletesc — *trebuie să se împletească* — în modul cel mai armonios posibil cu înseși năzuințele adevăraților iubitori ai sportului nostru, care urmăresc numai afirmarea, la o cotă cît mai înaltă, a fotbalului românesc.

Toți sîntem deci datori să-i sprijinim pe actualii și viitorii antrenori ai «tricolorilor», pentru că, sprijinindu-i pe ei, sprijinim sportul țării noastre, într-o ramură care, la scară mondială, constituie însuși mirajul epocii contemporane.

Înlăturînd spiritul de aventură, preferințele de ordin personal, legăturile sentimentale cu un club sau cu altul, antrenorii reprezentativelor vor putea, cu mult discernămînt, să edifice o *echipă bine sudată*, care să constituie cea mai frumoasă «carte de vizită» a fotbalului românesc.

Bineînțeles (și aici intervine rolul F.R.F., al presei, al Radioteleviziunii și al masei de iubitori ai fotbalului nostru), antrenorii reprezentativelor țării, oricine ar fi ei, au nevoie și de un *climat propice* care să constituie *suportul moral* pentru greaua, împovărătoarea sarcină ce le-a fost încredințată. Climat și suport pe care, din nefericire, semnatarul acestor rînduri nu le-a avut, tocmai în perioada cea mai dificilă parcursă de echipa ce o pregătea... Or, această perioadă este departe de-a fi depășită. De aceea, acum este nevoie, mai mult ca oricînd, să creăm o atmosferă de încredere totală în jurul celor ce-au pornit din nou lupta pentru calificarea în campionatul mondial, luptă care trebuie să reediteze cel puțin isprava din 1970, dacă nu și ceva pe deasupra.

semnal extern

vietnam

Sîntem la aproape o lună de la încheierea păcii în Vietnam. Cu o cadență parcă mai presantă decît în situații analoage s-a intrat în etapele executorii ale acordurilor semnate la 27 ianuarie în Avenue Kleber. Nu numai în sensul încetării focului (deși aici s-au semnalat Comisiei internaționale care veghează la aplicarea acordurilor o serie de încălcări saigoneze mai mult decît regretabile), ci în mod cu totul special în domeniul reglementărilor politice decurgînd din acordul de pace. S-au pus în mișcare (sau se fac pregătirile de rigoare) mecanismele prevăzute: lucrează efectiv — pe lîngă Comisia internațională ce-i are ca membri pe delegații militari din Canada, Ungaria, Indonezia, Polonia — comisiile cvadripartite de la Paris (R.D.V., G.R.P., guvernul Thieu, S.U.A.), au loc contacte preliminare în vederea constituirii Comisiei de reconciliere din Vietnamul de Sud. Henry Kissinger a avut lungi întrevederi cu conducătorii R.D. Vietnam la Hanoi. În sfîrșit, în capitala Franței începe luni Conferința internațională pentru Vietnam (în componența prevăzută: R.D.V., G.R.P., guvernul de la Saigon, U.R.S.S., S.U.A., R.P. Chineză, Polonia, Ungaria, Canada, Indonezia, Marea Britanie, Franța).

Cît de concludent este pentru climatul de constructivă și serioasă acțiune politică urmînd ostilităților acordul subliniat la sfîrșitul vizitei de la Hanoi al consilierului special al Casei Albe; R.D. Vietnam și Statele Unite vor depune eforturi pentru instaurarea unor relații de tip nou bazate pe respectarea reciprocă a principiilor independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, avantajului reciproc *(fără a mai vorbi de evoluția benefică a situației din Laos unde, de asemenea, un acord privind încetarea focului a fost semnat zilele acestea).*

Așadar, nu putem să nu medităm o clipă asupra semnificației urgenței cu care se acționează în ceea ce privește construcția politico-diplomatică a păcii. A păcii care urmează unui atît de lung război. Important este că la Conferința internațională programată pentru 26 ianuarie (exact la opt ani de la ordinul președintelui L.B. Johnson de escaladare a bombardamentelor asupra R.D. Vietnam) sînt incluse pe ordinea de zi sarcinile de a garanta încetarea războiului, menținerea păcii în Vietnam, respectarea drepturilor naționale fundamentale ale poporului vietnamez și a dreptului de autodeterminare al populației sud-vietnameze, menținerea și garantarea păcii în Indochina. *Și nu mă pot împiedica să nu insist asupra ideii că lecția războiului din Vietnam (despre care în analele diplomatice se va scrie mult odată, nu numai la capitolul solidarității cu eroismul poporului vietnamez, ci și la acela al intensității efortului celor care au militat pentru o soluție politică a conflictului), ține în primul rînd de forța istoriei. Pentru că privind — după sutele și sutele de imagini ale suferinței și distrugerii cu care mă obișnuiseră raidurile nord-americane — la aviatorii americani care se întorceau acasă (eliberați cu recunoscută bunăvoință înainte de termen de R.D.V.), forța istoriei stă în puterea mult mai profundă, mai constituită și mai implacabilă a legăturii vietnamezilor cu pămîntul vietnamez, a îndrăznelii lor adevărate de a ține la patrie, la independență, la neatîrnare. E ceea ce nouă ne sună atît de familiar în «Scrisoarea III» a lui Eminescu: Rîul, Ramul.*

Cristian POPIȘTEANU

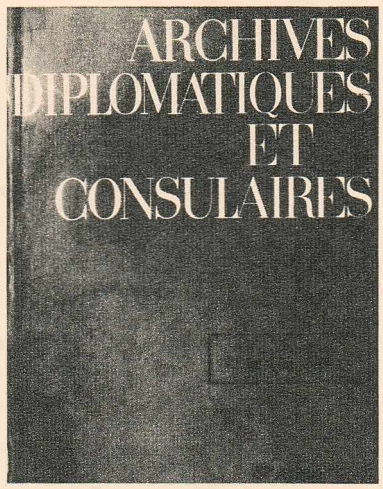

din nou și pe larg despre România

Primul număr pe anul 1973 al prestigioasei reviste «Archives Diplomatiques et Consulaires», publicată de cunoscuta casă editorială «Nagel» din Geneva, este dedicat în întregime aniversării a 25 de ani de la proclamarea republicii în România.

Într-o notă din partea redacției se menționează: «De la proclamarea republicii, prezența României pe scena internațională n-a încetat să se afirme, iar astăzi se poate vorbi despre «fenomenul românesc». În pragul vîrstei sale mature, tînăra Republică socialistă face bilanțul, trasează jaloanele viitorilor ani. «Archives Diplomatiques et Consulaires» sînt fericite să prezinte cititorilor lor un supliment bogat în conținut și diversitate, pentru a-i face să reflecteze asupra tuturor subiectelor, de la politică la religie, de la economie la cultură».

Pe primele pagini ale revistei, un amplu articol semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al R.S. România, articol intitulat «România și securitatea europeană», prezintă contribuția României, inițiativele sale în vederea instaurării în Europa a unui climat de destindere și colaborare. Dintre celelalte articole ce se referă la diferite aspecte ale politicii interne și externe a țării noastre, cităm: «Un sfert de veac de la proclamarea republicii», «Primii 25 de ani de republică în România», «Sensul dinamismului economiei românești», «Elemente specifice în dezvoltarea comerțului exterior al României», «Aspecte ale dezvoltării învățămîntului în România», «Diplomația culturală a României», «Cultura română contemporană», «Noile dimensiuni ale cercetării științifice în România».

din zilele panicii dolarului

Surprinsă la Bursa din Frankfurt (R.F.G.), imaginea de față poartă pecetea panicii care a pus stăpînire pe bursele occidentale în zilele în care s-a consumat cea de-a doua dramă a dolarului, în răstimp de numai 14 luni. Panică de pe urma căreia unii au avut de beneficiat, alții de pierdut. În timp ce trezoreria vest-germană, de pildă, a pierdut cu acest prilej șapte milioane de mărci, speculatorii — cum transmitea deunăzi agenția «*Reuter*» — s-au ales în urma devalorizării dolarului, numai la Bursa din Frankfurt, cu cîștiguri de 330 milioane dolari.

ULSTER: militari, străzi aproape pustii, sute de morți și aceste cîteva femei

O descriere a climatului de tensiune ce domnește în orașele nord-irlandeze? Imaginea de față, de pe o străduță din Londonderry, o înlocuiește cu prisosință. Cîteva persoane s-au aventurat în stradă, — trebuie făcute, desigur, și cumpărături! —, «în timp ce soldații se află în stare de alarmă, în eventualitatea unor tulburări», cum relatează agenția londoneză «Keystone», care a transmis fotografia. Tulburări care, din 1969 și pînă în prezent, au făcut peste 700 de victime. Iar prezența militarilor britanici în Ulster n-a avut darul de a stăvili valul de violență, ci, s-ar putea spune, dimpotrivă.

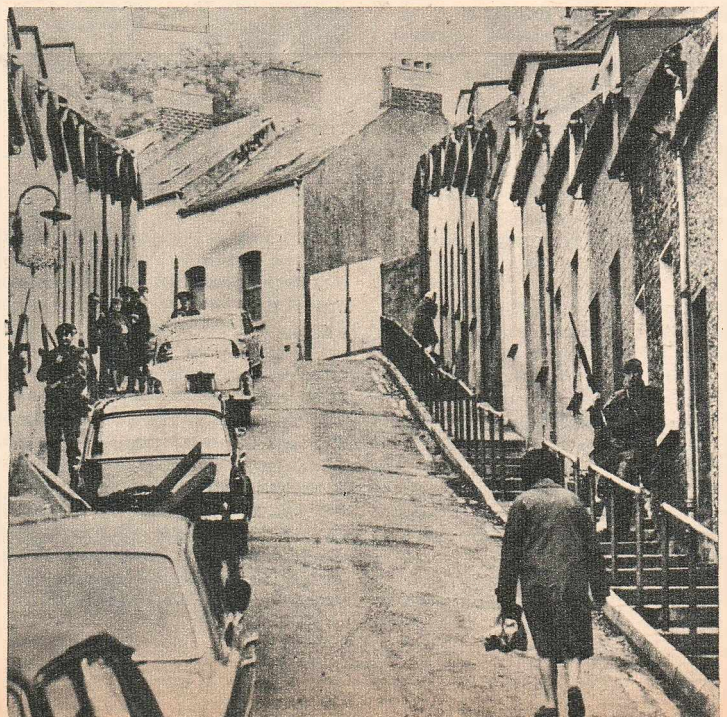

valori românești în univers

eugen costin

Din cînd în cînd apare prin București, înnegrit de soarele sudului, cu ochii plini de o lumină ciudată. N-a făcut medicină, dar toți s-au obișnuit să-i spună Doctorul. Poate nu numai pentru că și-ar fi luat odată doctoratul în științe silvice. Ci oamenii deșerturilor, căci de la ei se trage porecla, au început să creadă într-adevăr în el, în bărbatul slab, venit de undeva din nord, de sub munți înalți și dintre fluvii puternice, ca într-un vraci, ca într-un magician, ca într-un doctor al nisipurilor. Ca într-unul care vindecă nisipurile. Care le transformă în grădini și păduri. Neîncrezători, ascunși în sine la început («așa e dat de Allah, deșertul să fie deșert și unde nu e apă să nu fie nici oaze») beduinii au început să creadă în Doctor, în lupta lui cu nisipurile, cînd, sub proprii lor ochi, în mijlocul dunelor s-au apucat să foșnească tinerele păduri. L-am cunoscut în Sahara sădind printre dune păduri, fixînd nisipurile și redîndu-le circuitului vital. L-am întîlnit printre dunele de la Marsa Matruh, cu cortul său și cei cîțiva ucenici urmîndu-l, măsurînd și cîntărind nisipul cu unelte bizare și apoi înviindu-l. Beduinii s-au obișnuit ca acolo unde apare Doctorul să se ivească și pădurile. Deșerturile îl cheamă, zeci de țări toride, înecate în nisipul fierbinte, îl așteaptă, îl revendică. Despre minunea doctorului Eugen Costin, director al Institutului de cercetări silvice din București, expert FAO, scriu în pagina întîi ziarele, emit programe speciale posturile de televiziune și îl încorporează marile planuri ale dezvoltării...

Cînd, rar, apare acasă, negru de soarele sudului, cu ochii luminoși, fericit că a smuls morții cenușii noi teritorii, că a tăiat aripile nisipurilor zburătoare, că le-a «împămîntenit» pe ele și pe oamenii rătăcitori de pe ele, geamantanele îi sînt ticsite cu fotografii, diapozitive, tăieturi din ziare și filme pe 16 mm făcute despre oamenii de aramă ai nisipurilor, despre dunele deșertului și pădurile sale foșnitoare. Comori. (Poate se va găsi, odată, cineva de la TV să le programeze?!) Numai să-l găsească pe Doctor la București.

Deocamdată e undeva prin deșerturile Yemenului...!

Toma George MAIORESCU

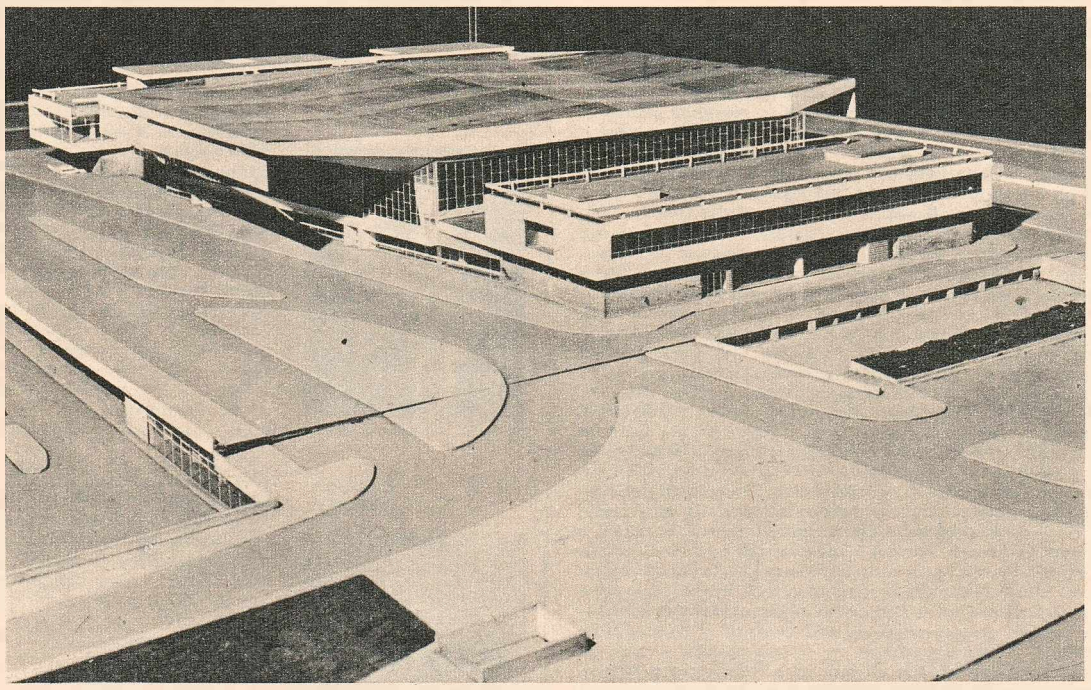

frumuseți varșoviene

În capitala polonă se află în curs de construcție o nouă gară centrală (în fotografie — macheta), care constituie de-altfel și cel mai mare proiect în curs de realizare în actualul cincinal, la Varșovia. Modernă și funcțională, noua gară va asigura, în condiții optime, un trafic zilnic de aproximativ 90 000 călători, sosiți sau plecați cu circa 170 garnituri de tren. Pe un alt șantier, al cineaștilor, se desfășoară de asemeni o intensă activitate: se turnează un nou serial de televiziune, consacrat vieții legendarului Ianosik, apărător, în prima jumătate a secolului 19, al celor sărmani și asupriți. Frumoasa — sînteți de acord, nu? — actriță Ewa Lemanska (fotografia din dreapta) interpretează rolul Marynei, logodnica lui Ianosik.

mapamond '73

«concorde» pe cerul discordiei

La un moment dat, orice mișcare s-a oprit. Nu numai trecătorii au stat în loc, ci și mașinile care umpleau străzile Parisului. Toate. Și ele vroiau să privească. Trecea «Concorde». Era primul lui zbor deasupra capitalei Franței și avionul, ca o uriașă pasăre argintie, — cu ciocul îndreptat spre pămînt ca și cînd și el ar fi vrut să privească Parisul — zbura spre Bourget, unde trebuia să constituie «senzația» Salonului aeronautic al anului. Era mîndria și orgoliul Franței aeronautice. Erau șapte decenii de știință a zborului, condensată într-un aparat de constructorii de avioane ai unei țări care găzduise cîndva genul lui Traian Vuia sau al lui Henri Coandă. Erau francul francez și lira engleză scoase — cu argumentul rațiunii de stat — din buzunarul a o sută de milioane de contribuabili din cele două țări, pentru o sfidare adresată, de la viteza supersonică, «giganților» aerului. Și inimile băteau mai repede, iar apriga dispută dintre cei ce considerau necesară o astfel de «sfidare» sau o contestau părea încheiată. Aventura numită «Concorde 001» exista și zbura. Căpătase aripi. Născuse speranțe. Se pregătea de certitudini. După șapte ani de muncă, cel mai rapid avion de pasageri al Occidentului străbătea cerul unei jinduite armonii. Nu bănuia încă, n-avea cum să știe, că cerul dinaintea viitorului său era cel al discordiei. Se chema «Concorde».

Au trecut trei ani de atunci și celebrul avion rămîne cu unicul «record» — acela de a fi stîrnit în jurul lui cea mai vie polemică tehnică și financiară de după ultimul război. Căci aparatul, construit pentru a străbate distanța dintre Paris și New York în mai puțin de 200 de minute, la viteza de 2 500 kilometri pe oră și la o înălțime de 20 000 de metri, rămîne, după ce a «înghițit» cîteva bune miliarde de franci, țintuit la sol. Și totuși, performanțele lui tehnice sînt indiscutabile. Și totuși, zborurile de cursă lungă efectuate pînă acum îi demonstrează utilitatea și eficiența. Și totuși, patima și pasiunea pline de ardoare care i-au susținut nașterea s-au dovedit raționale. Și totuși, și totuși, și totuși... S-a spus despre proiectul «Concorde» că ar fi un angajament de prestigiu la scară națională și, totodată, o absurditate socială. Că întregul efort al unei gigantice întreprinderi franco-engleze n-ar avea alt scop decît să permită acelor eventuali o sută de mii de pasageri care ar zbura de la Paris la New York într-un an, la bordul lui «Concorde», să economisească două ore, timp care, oricum, se pierde la sol pe parcursul, în automobil, al distanței centru-aeroport. Dar aceste contraargumente se izbeau de acel încăpățînat «și totuși» care de atîtea ori a reușit să facă din imposibil, posibil, atunci cînd în silabele lui se ascundeau electrizantele argumente ale mîndriei naționale.

În materie de tehnică însă, mîndria nu este suficientă. Uneori, nici cutezanța realizării nu ajunge pentru ca o nouă performanță să se poată impune. Mai există și concurența, iar cerul acesteia nu a fost niciodată un cer al concordiei. Este o certitudine faptul că, în 1975, avioanele supersonice de pasageri vor intra pe liniile intercontinentale ale lumii. «Giganții» — Boeing, Lockheed etc. — știu bine asta. Dar nu vor să mai suporte, prin «Concorde», reeditarea sfidării pe care, acum zece ani, le-o lansa «Caravelle». Și dacă pînă la urmă cerul discordiei va reuși să doboare supersonicul «Concorde», însăși Franța ar putea fi obligată să cumpere, peste doi-trei ani, supersonice americane. Înainte de a «sparge» zidul sunetului, «Concorde» a reușit să spargă «zidul» indiferenței, dar nu și pe cel al «antisfidării». Căci sfidarea de a oferi, la un moment dat, ceva mai bun și mai rentabil decît pot oferi «giganții» se plătește scump. Și comenzile se retrag una după alta, iar la «Sud-Aviation», lîngă Toulouse, unde 35 000 de oameni își cîștigă pîinea, se strecoară, vineție, panica. Opt miliarde de franci s-au dus în vînt, deși «Concorde» s-a născut să zboare dincolo de zonele furtunilor și ale contracurenților, în spațiile calme ale stratosferei. Pasiunea perfecționismului tehnic a mai primit o lovitură, dar n-a capitulat.

...O machetă a avionului «Concorde» la scară naturală se află la Orly, dincolo de pistele de zbor, și în vecinătatea ei s-a deschis o cofetărie pentru vizitatori. Avionul e marea pasiune a copiilor Parisului, singurii convinși și singurii care știu că au dreptate, în înflăcărata lor convingere, că uriașa pasăre de argint va zbura într-o zi pe căile de aer ale lumii... Căci ei sînt marea sfidare de mîine.

Ioan GRIGORESCU

cronica de trei secunde

două minute între două pagini

De două săptămîni am extins timpul la două minute: începusem cu jumătate de minut, împărțit în două — dacă primul sfert era 18, așteptam să ajung la 36, și dacă era 36, nu mai insistam. Mi s-a părut insuficient și am trecut la un minut. Adică închideam ochii după 36 — să zicem că eram calm, fiindcă 36 la jumătate minut e un puls de mare frumusețe — și număram pînă la 72. 72 trebuia să fie suprapus peste a 60-a secundă, orice nepotrivire mă neliniștea, mă întărîta, mă silea să reîncep operația. Pe dreapta, apoi pe stînga. Pe mîna dreaptă, pe mîna stîngă, pe dreapta cronometrului, pe stînga secundarului.

Nemaipomenit este că aici n-ai ce judeca. Nu există decît o numărătoare abstractă și o bătaie precisă, — cum nu se poate mai precisă, mai concretă, mai certă —, bătaia sîngelui tău în vine. E o drogare, o drogare lipsită de orice caracter fantastic, pesimist, oniric, artificial, ireal. E o drogare rece, matematică, vitală, la interferenta abstractului cu concretul, a realului cu vitalul, infinit superioară oricăror fascinații cu opiu sau morfină. Ești intoxicat cu tine, cu timpul tău, cu sîngele tău. Acestea nu otrăvesc, nu ucid. Te aduc doar în transa supremă — de a te număra, de a te fixa la singura graniță gravă și importantă pentru o inteligență fără imaginație sau care hăituiește imaginația pe oriunde o găsește, dîndu-i tîrcoale.

Am extins deci limita de un minut la două, așa cum foarte multe state decid să pescuiască nu la 12 mile de țărmul lor, ci la 24. E o drogare, dar și o pescuire, și o vînătoare, și o călătorie nu de-a lungul, și nici de-a latul, ci pe latitudini simultane cu longitudinile propriului tău continent. Polul Sud și Polul Nord străbătute dintr-o singură sufocație.

Pentru al doilea minut — nu mai număr sfertul și jumătatea. Lucrez enorm, pe spații fantastice, adică aștept dublarea exactă a cifrei cu care s-a încheiat primul minut. Număr, fără a mă mai uita la ceas, la trecerea timpului meu. Îl sfidez. Îl ignor, ca și cum sticla unei clepsidre ar disprețui nisipul care curge prin ea (și din care e compusă, ca orice sticlă).

Primul minut s-a încheiat, prin urmare, cu 72 de pulsații. Atunci număr mai departe, pînă la 144. Cînd ajung la 135, mă uit la cronometru și văd din ochi dacă 144 se va suprapune peste locul unde se va sfîrși al doilea minut. Am un ochi de explorator divin. Am un ochi de căpitan al marilor baleniere. Văd imediat — cam de la 130, deci cu multe mile înainte de a se zări țărmul — dacă voi intra triumfal sau întunecat la chip și la suflet în port.

După care reiau «Moby Dick».

Radu COSAȘU

TESTAMENTUL POLITIC AL LUI AMILCAR CABRAL

«La 1 ianuarie 1973, ca în fiecare început de an, Amilcar Cabral, secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde — scrie revista «Jeune Afrique», în caseta introductivă ce precede publicarea, sub titlul de mai sus, a unor ample extrase din ultimul document elaborat de Cabral înainte de asasinarea sa — a întocmit pentru membrii P.A.I.G.C. bilanțul activității depuse în 1972, schițînd de asemenea și perspectivele de viitor». Reproducem, în rîndurile ce urmează, cîteva dintre cele mai importante pasaje ale acestui adevărat testament politic.

«În această zi, în care sărbătorim un nou an de viață și de luptă, în care lupta pentru independență a poporului nostru african împlinește zece ani, trebuie să amintesc tuturor — militanți, luptători și conducători ai partidului nostru — că ne aflăm nu la ceasul vorbelor, ci al acțiunii... După cum se știe, în cursul anului trecut am organizat alegeri generale în regiunile eliberate, prin vot universal și secret, pentru crearea consiliilor regionale și a primei Adunări naționale din istoria poporului nostru (...). Alegătorii și-au dat masiv votul listelor electorale, întocmite după opt luni de dezbateri publice și democratice, în cursul cărora au fost desemnați reprezentanții fiecărui sector. Odată reunite, consiliile regionale au ales, la rîndul lor, dintre membrii lor, reprezentanții în Adunarea națională populară. Aceasta este alcătuită din 120 de membri, dintre care 80 au fost aleși de masele populare, iar 40 din rîndul cadrelor politice, militare, tehnice, profesionale ale partidului. După cum se știe, reprezentanții sectoarelor aflate temporar sub control colonialist, au fost aleși cu titlu provizoriu. Astăzi, poporul nostru african din Guineea (Bissau — n. tr.) dispune deci de un nou organism al suveranității sale, Adunarea națională. Aceasta va fi, potrivit Constituției, a cărei elaborare este încă în curs, organul suprem al suveranității poporului nostru. În viitor, odată cu dezvoltarea luptei de eliberare, noi vom crea, de asemeni, prima Adunare națională populară în Insulele Capului Verde. Întrunirea comună a membrilor acestor două organisme va crea Adunarea supremă a poporului din Guineea și Insulele Capului Verde. Crearea primei Adunări naționale populare în Guineea reprezintă o victorie de cea mai mare însemnătate a luptei dificile dar glorioase a poporului nostru pentru independență. Ea deschide perspective noi pentru progresul acțiunii noastre politico-militare. Ea este rezultatul eforturilor și sacrificiilor conștiente ale poporului nostru în cursul a zece ani de luptă armată, o dovadă concretă a suveranității poporului nostru și a gradului înalt al conștiinței sale naționale și patriotice (...). În cursul acestui an, de îndată ce vom considera posibil și oportun, vom întruni Adunarea națională populară pentru ca ea să-și îndeplinească prima sa misiune istorică: proclamarea statului nostru, crearea organului său executiv și promulgarea unei legi fundamentale — prima Constituție din istoria noastră — care va constitui baza existenței națiunii noastre africane (...). Nimic, nici o acțiune criminală, nici o manevră a colonialiștilor portughezi nu va putea împiedica poporul nostru, stăpîn al destinului său și conștient de drepturile și datoriile sale, să facă acest pas decisiv spre realizarea obiectivului fundamental al luptei noastre: cucerirea independenței naționale și făurirea, în condițiile păcii și demnității redobîndite, a adevăratului său progres, sub conducerea exclusivă a fiilor poporului nostru, sub steagul glorios al partidului nostru (...). Este adevărat că, în 1972, am provocat mari înfrîngeri și pierderi importante agresorilor colonialiști (...). Dar trebuie să recunoaștem că inamicul, dispunînd de un număr crescînd de avioane și elicoptere furnizate de aliații săi din NATO, a sporit într-o măsură sensibilă bombardamentele și atacurile teroriste împotriva regiunilor eliberate, a încercat și încearcă să ne pună în dificultate prin planurile sale de reocupare a unui anumit număr de localități din aceste regiuni. Dar trebuie, de asemenea, să recunoaștem că prin potențialul uman și militar, prin experiența de care dispunem, noi putem și trebuie să acționăm mai bine. Aceasta este linia noastră de conduită, acesta va fi obiectivul nostru în 1973 (...). În Insulele Capului Verde, evenimentele din septembrie 1972, care au constituit prima ciocnire între populația arhipelagului și forțele de represiune colonialistă, au demonstrat o dată mai mult la ce grad de tensiune a ajuns situația politică (...). Ținînd cont de progresele realizate pînă acum și de complexitatea problemelor specifice, devine necesar și urgent, după părerea mea, să se procedeze la o modificare realistă a structurii conducerii partidului, cu scopul de a da unor tovarăși posibilitatea de a se consacra în întregime dezvoltării luptei în Insulele Capului Verde (...).

Preocuparea noastră față de problemele războiului și munca politică nu trebuie să ne facă totuși să uităm și nici să subestimăm importanța activităților noastre în domeniile economic, social, cultural, fundamente ale vieții noi pe care sîntem în curs s-o creăm în regiunile eliberate. Sîntem datori toți, dar în mod special cadrele specializate în aceste domenii, să acordăm cea mai mare atenție problemelor economiei, sănătății, asistenței sociale, educației și culturii, pentru a face ca munca noastră să fie și mai eficace, pentru a fi capabili să rezolvăm marile probleme cărora trebuie să le facem față, în noua situație pe care lupta este pe cale s-o creeze (...). Disperarea guvernului colonial fascist din Portugalia este de înțeles, pentru că el știe că «politica unei Guinee mai bune» a eșuat complet și pentru că simte că minciuna politicii unui «mai bun Cap Verde» va eșua de asemeni (...). Însuși guvernul colonial fascist de la Lisabona, prin vocea șefului criminalilor agresori fasciști, recunoaște acest eșec, afirmînd că ceea ce vrea omul african este să dobîndească «propria sa expresie politică și socială». Într-adevăr, aceasta dorește poporul african din Guineea (Bissau — n. tr.) și Insulele Capului Verde. Dar noi numim aceasta independență, cu alte cuvinte suveranitatea totală a poporului nostru pe plan național și internațional, pentru a construi el însuși, în pace și demnitate, cu prețul eforturilor și sacrificiilor sale, cu propriile sale forțe și condus de propria sa gîndire, progresul la care are dreptul, asemeni tuturor popoarelor lumii».

oameni despre care se vorbește

PABLO NERUDA,

ambasador al Republicii Chile la Paris, binecunoscut poet, laureat al Premiului Nobel pentru literatură. Pentru a se putea consacra, ca membru al Partidului Comunist, campaniei electorale, victoriei forțelor de stînga asupra opoziției conservatoare, reacționare, în alegerile parlamentare de la începutul lui martie a.c., Neruda a cerut să fie eliberat din funcția sa diplomatică — a anunțat președintele Allende, cu prilejul marii adunări populare de pe «Estadio Nacional» din Santiago de Chile.

ABDUL RAHMAN IRIANI,

președintele Consiliului republican al R.A. Yemen. Acordul de unitate realizat de cele două Yemenuri a constituit tema unui recent interviu acordat de șeful statului nord-yemenit presei din Sanaa. «Unitatea interyemenită — a afirmat el cu acest prilej — diferă de o uniune obișnuită între două țări, pentru că yemeniții au trăit întotdeauna uniți, iar divizarea lor a constituit o consecință a dominației coloniale». Acordul, a precizat președintele Iriani, va fi aplicat înainte de data fixată inițial, noiembrie 1973.

RENÉ MAHEU

director general al UNESCO. Fundația F.V.S. din Hamburg (R.F.G.) i-a decernat premiul «Montaigne» — juriul internațional care a făcut această alegere vrînd astfel «nu numai să aducă omagiu talentelor de organizator ale celui care conduce de atîția ani destinele unei instituții consacrate cooperării dintre popoare» ci, mai ales, «să onoreze filozoful, umanistul european de la care UNESCO n-a încetat să primească impulsuri concepute în spiritul universalist, lucid, suplu și ferm al lui Montaigne».

RAINER BARZEL,

președintele Uniunii Creștin-Democrate, partid de opoziție în Bundestagul vest-german. Analizînd înfrîngerea suferită de U.C.D. în alegerile din noiembrie trecut, — eșec datorat, în special, poziției nerealiste pe planul politicii externe preconizate —, comitetul director al partidului a evidențiat necesitatea elaborării unui nou program, adaptat stării actuale de spirit a electoratului vest-german. Și odată cu aceasta, necesitatea găsirii unui conducător de prestigiu care să-l înlocuiască pe Barzel.

CLAUDE HANNOUN,

profesor francez de la Institutul Pasteur din Paris. În cursul unei conferințe de presă, ținută zilele acestea, dr. Hannoun a anunțat că, împreună cu un grup de cercetători, a pus la punct un vaccin în vederea combaterii gripei «în perspectivă», vaccin care provoacă producerea de anticorpi «nu numai contra «gripei engleze» actuale, ci și împotriva variantelor care vor apărea în viitorii ani»... Deci, un veritabil vaccin cu eficacitate preventivă.

ALFREDO STROESSNER,

general, șeful statului paraguayan din mai 1954, cînd s-a instalat la putere în urma unui puci militar. În urma mascaradei electorale pe care a constituit-o scrutinul de la 11 februarie, generalul Stroessner, candidat din partea partidului «Colorado», a fost declarat reales în funcția de președinte al Republicii Paraguay, prin voturile a 80 la sută din cei ce s-au prezentat la urne (potrivit afirmațiilor ministrului de interne, acestia au reprezentat doar 70% dintr-un milion de înscriși).

CRIMA DIN EXPRESUL BÂLE-PARIS

Sub acest titlu, aparent de fapt divers, se ascunde una dintre cele mai pasionante afaceri criminale ale secolului trecut, cu implicații asupra Curții lui Napoleon al III-lea și asupra «înaltei societăți» a timpului. Și totuși misterul rămîne azi la fel de nepătruns ca acum un veac.

Începem, cu articolul de față, un serial relatînd o afacere tenebroasă care a pasionat Franța anilor '60 din secolul trecut. Totul a pornit de la ceea ce părea un banal asasinat în expresul Bâle-Paris. Apoi afacerea a luat o turnură neașteptată: victima era un înalt magistrat al curții imperiale din Paris. Știa, oare, prea multe despre scandalurile de la curte? Sau a fost vorba doar de jaf?

Ițele s-au încurcat din ce în ce mai mult, culminînd cu răpirea... șefului siguranței generale, care ancheta cazul.

Misterul nu a fost dezvăluit nici pînă astăzi.

Această afacere a avut un răsunet atît de larg la vremea ei (ecourile îndepărtate au fost evocate, între alții, și de Anatole France), încît a fost reluată recent, sub semnătura lui Léon Treich, de revista franceză «Historia», pe care se bazează și articolul care urmează.

Credem că «enigmaticul Jud» prezintă un interes deosebit din mai multe motive.

În primul rînd, această afacere ne aduce în față o serie de detalii de epocă nu lipsite de pitoresc istoric.

În al doilea rînd, este vorba, după cum am spus, de o afacere rămasă pînă azi nedezlegată. Ipoteze se pot face multe — și nici cititorilor noștri nu le este interzis acest drept. Or, tocmai acest fapt îi conferă, parcă, un anumit «parfum».

În fine, trebuie subliniat că și în cazul de față faptul real rămîne — vă veți convinge singuri, sperăm — mai «tare» decît fantezia scriitorilor de romane polițiste. Neprevăzutul și, ca să folosim un termen foarte la modă, «suspense»-ul se află la loc de cinste.

Ar mai fi și un P.S. Crima din expresul Bâle-Paris și vîlva stîrnită de ea au avut un efect de care, fără să fi bănuit vreodată, beneficiați și dumneavoastră și noi, beneficiem cu toții. În adevăr, pentru a calma opinia publică a vremii, alertată de circumstanțele asasinatului, ministrul de interne Rouher a dispus ca în toate vagoanele de cale ferată să se instaleze cîte un semnal de alarmă. Cine ar fi bănuit că la originea acestui util accesoriu feroviar se află o crimă?!

Lionel NIȚESCU

ENIGMATICUL JUD

Joi, 6 decembrie 1860, expresul Bâle-Paris sosea în capitala Franței, în Gara de Est, la ora 4 dimineața, cu cîteva minute întîrziere, deoarece trebuise să micșoreze viteza lîngă Troyes din pricina unor lucrări de terasament.

Puținii călători care se aflau în tren au coborît. După aceea, cîțiva îngrijitori au început să mature în compartimente. Iată însă că într-un vagon de clasa I, care se afla imediat după locomotivă, au descoperit pe o banchetă un om care părea că doarme. Nu se făcuse încă zi și era greu de distins ce se întîmplase în realitate cu necunoscutul. La lumina slabă a felinarelor, îngrijitorii au încercat să-l scoale din somn pe necunoscutul îmbrăcat într-o luxoasă haină îmblănită. Nu au reușit însă pentru simplul motiv că acesta era mort.

Spre oroarea lor, îngrijitorii au constatat că mîinile li se mînjiseră de sînge. În adevăr, tîmpla necunoscutului era despicată. Un examen mai atent a revelat o îngrozitoare rană produsă de un glonț de revolver. Proiectilul pătrunsese în craniu și creierul «țîșnise» afară. Moartea, bineînțeles, a fost instantanee. În compartiment, nici o armă, iar asupra bărbatului nu se afla nici un document.

Identificarea nu a durat prea mult. Cum s-a procedat? Toți călătorii din tren și-au scos valizele de la vagonul de bagaje. N-a mai rămas acolo decît un geamantan aparținînd, după cum reieșea dintr-o etichetă, domnului M. Poinsot domiciliat la Paris, strada Isly nr. 12. Anchetatorii sosiți la fața locului au recunoscut imediat în persoana victimei pe unul din președinții Camerei imperiale din Paris, magistrat renumit.

JAF SAU FURT DE DOCUMENTE SECRETE?

Președintele Poinsot nu împlinise încă 60 de ani. Se trăgea din Champagne, dintr-o familie înstărită, și poseda în departamentul Aube, la Chaource, lîngă Troyes, o moșie destul de întinsă. Tocmai de acolo se întorcea la Paris în noaptea de 5 spre 6 decembrie. Luase trenul la Troyes la miezul nopții și se grăbea să ajungă în capitală, unde trebuia să prezideze, în dimineața zilei, o importantă ședință.

Autopsia a stabilit în mod indiscutabil că se comisese o crimă. Moartea fusese provocată de oribila rană de la cap, însă s-a descoperit că asupra președintelui se trăsese și un alt glonț de revolver, care traversase hainele victimei și intrase în corp în regiunea inimii, dar fără să înainteze prea adînc. Este posibil ca proiectilul să fi traversat buzunarul paltonului sau al hainei și șocul să fi fost amortizat de un portofel plin de hîrtii. În adevăr, glonțul a fost găsit înfipt în stratul superficial de piele din dreptul pieptului.

Partea cea mai ciudată: criminalul nu se mulțumise să tragă cu arma, ci a lovit în mod sălbatic victima cu un ciocan greu — după cum se presupunea — zdrobindu-i astfel craniul.

Mobilul crimei? Două puteau fi luate în considerație. Președintele Poinsot aparținea din punct de vedere politic extremei drepte; el era foarte devotat împăratului Napoleon al III-lea și întreținea legături strînse cu cercurile de la palatul Tuileries.

Aci este cazul să dăm mai multe amănunte despre trecutul președintelui asasinat. El și-a început cariera la parchetul din Troyes, cu 30 de ani în urmă, însă foarte repede a fost transferat în capitală, unde a urcat treptele magistraturii pentru a deveni, în preajma revoluției din februarie 1848, procuror general. După izbucnirea revoluției Poinsot a fost demis, dar la 2 mai, în același an, a fost reintegrat în magistratură și numit consilier. Din 1857 el funcționa ca președinte al Camerei.

Dușmanii săi pretindeau că înaltul magistrat făcuse anumite servicii delicate regimului și că deținea un număr de documente secrete privind scandaluri la curte, pe care s-a străduit din toate puterile să le mușamalizeze. Se afirma că aceste documente au fost ascunse de Poinsot în castelul său din Chaource. Nu părea deci imposibil că, dintr-un motiv sau altul, victima s-ar fi dus la moșie pentru a scoate documentele din ascunzătoare și a le duce cu sine înapoi la Paris. Or, se știa că în Franța mai multe polițiii rivale acționau... în concurență pentru supravegherea politică a teritoriului. Era deci posibil ca una dintre aceste organizații să fi încercat să intre în posesiunea documentelor pentru a-și asigura un mijloc de șantaj eficace. Grija cu care fuseseră scotocite buzunarele președintelui după asasinat și faptul că asupra lui nu s-a găsit nici cea mai neînsemnată hîrtie sau document păreau să pledeze pentru o «crimă politică».

Dar la fel de bine se putea imagina și o altă posibilitate. La urma urmei, de ce scopul n-ar fi fost pur și simplu jaful? În fond, nu se știa motivul pentru care Poinsot plecase la Chaource. De ce ar fi luat de acolo documente care se aflau în siguranță deplină? Oare nu s-a deplasat acolo pur și simplu pentru a încasa sumele foarte importante pe care i le datorau arendașii săi? Banii puteau foarte bine să atragă destui bandiți și era foarte ușor ca un tîlhar să-l ucidă pe președinte în timp ce dormea pe banca din compartiment.

CAZUL DOCTORULUI HEPPI

Anchetatorii și-au îndreptat din ce în ce mai mult atenția asupra ipotezei jafului, deoarece au făcut o asociație de idei care se impunea: doar cu trei luni înainte un medic militar rus, Heppi, a fost atacat în condiții oarecum similare într-un vagon care circula pe aceeași cale ferată.

În noaptea de 11 spre 12 septembrie 1860, doctorul Heppi a fost găsit în comă pe calea ferată, cu capul ciuruit de gloanțe. Victima fusese rănită în trenul care circula de la Illfurth la Zillesheim, în regiunea Rinului, și fusese zvîrlită din tren după ce a fost deposedată de tot ce avea asupra sa — vreo 40 de monede de aur rusești și cîteva monede franceze.

În mod surprinzător, Heppi nu a decedat și după ce s-a însănătoșit a putut furniza explicații utile asupra împrejurărilor în care s-a comis atacul banditesc. Agresorul nu era necunoscut. Mai exact, acesta fusese arestat cu cîtva timp înainte dar nu a rămas multă vreme în închisoare. Tîlharul era un anume Charles Jud. În legătură cu acest individ, la data de 10 decembrie 1860, parchetul departamentului Sena a lansat un semnal de alarmă la toate brigăzile de jandarmi, cărora le-a adus la cunoștință și semnalmentele celui urmărit:

JUD (Charles), vîrsta: 27 de ani, înălțimea: 1,68 metri.

Părul șaten; fruntea înaltă, obrazul lung și slab; cicatrice deasupra ochiului stîng; mai mulți dinți lipsă; barba roșcată.

Folosește uneori numele de Jacques Jud, Montaldi sau Matricon.

Împotriva lui s-a lansat un mandat de arestare. Se ordonă tuturor ofițerilor de poliție să întreprindă cercetări urgente.

Procurorul imperial Cordoen, care a semnat acest ordin către brigăzile de jandarmi, ar fi putut să adauge un detaliu curios: ca și alți asasini celebri ai timpului, — de pildă Troppmann sau măcelarul Avinain —, Jud avea degetul arătător mai lung decît celelalte degete.

JUD — MONTALDI — MATRICON INTRĂ ÎN SCENĂ

Rămîne să menționăm cum a fost arestat Jud după afacerea Heppi. Ați ghicit, probabil, că totul nu s-a datorat decît hazardului. După ce făcuse o scurtă călătorie în Algeria, Jud, cu o îndrăzneală de necrezut și fără să se teamă cîtuși de puțin că va fi recunoscut, a revenit, ca să spunem așa, la locul crimei. S-a întors în Franța însoțit de un tînăr inginer cu care făcuse cunoștință pe pachebotul Alger — Marsilia. Inginerul se numea Montaldi. La Dijon, Jud l-a buzunărit pe companionul său, i-a furat actele de identitate și a fugit.

Fără să se teamă de nimeni el a circulat apoi în zona Rinului și a fost văzut în împrejurimile localității Ferrette. Culmea: hoțul a avut neobrăzarea să intenteze un proces companiei feroviare Est, sub pretextul că aceasta i-a transmis bagajele cu o întîrziere de două zile.

La 27 noiembrie Jud a avut o altercație în pădurea Harth în timp ce vîna într-un teritoriu rezervat; proprietarii l-au luat la rost deoarece intrusul împușca acolo potîrnichi fără nici un drept. Jud a dat din umeri și... i-a luat la bătaie pe cei care-i cereau socoteală. A urmat un schimb de lovituri care au făcut necesară intervenția jandarmilor.

În timp ce bătăușul era legitimat (Jud afirma sus și tare că se numește Matricon), unuia din jandarmi i s-a părut că recunoaște în «Matricon» pe un muncitor forestier din regiune, care fusese condamnat în contumacie, cu cîteva luni înainte, la mai multe luni de închisoare, acuzat fiind de atac cu mînă armată.

Jud-Matricon a protestat vehement, însă în zadar: a fost percheziționat și s-au descoperit asupra lui monedele de aur rusești, «amintire» de la atacul din trenul de Illfurth.

Acestea au fost împrejurările în care a fost arestat Jud.

În toiul nopții, auzind un zgomot suspect în celula arestatului, gardienii au aruncat o privire prin ferăstrăie și au observat că deținutul încerca să se spînzure. Firește, ei au pătruns repede în celulă spre a împiedica acest act, pentru ca să descopere puțin după aceea că totul nu fusese decît o stratagemă. În clipa în care gardienii au intrat, Jud i-a doborît cu doi pumni în cap și a ieșit liniștit pe poartă. Apoi s-a întors, a luat cheile gardienilor, a încuiat de două ori ușa celulei pentru ca să prevină orice urmărire, și «în treacăt» a ucis un jandarm care căuta să-i bareze drumul și a dispărut în noapte. Nimeni nu l-a mai revăzut de atunci.

(Va urma)

MĂRȚIȘOR '73

cadouri utile, surprize plăcute, pentru toate vîrstele!

- ROCHII
- PANTOFI
- PARDESIE
- LENJERIE FINĂ

- PĂLĂRII
- POSETE
- BLUZE
- MĂNUȘI DE PIELE

- BASCURI
- FULARE
- CORDOANE

- BATICURI
- TAIOARE
- PORTFARDURI